

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Árulók mindig lesznek.

Megjelenik időnként a lapokban azoknak a névsora, akiket a katonai bíróságok kémkedés miatt elítéltek s bizony feltűnő gyakori ebben a sorban a magyar hangzású név, ezek is többnyire megszállott területről valók.

Első pillanatra megdöbbenően hat, hogy ennek a már amúgyis nyomorulttá elárult nemzetnek még mindig akadnak újabb és újabb árulói. Ezt azonban, mint valamennyi nemzetre megfellebbezhetetlen tény tudomásul kell vennünk: mindig voltak, vannak és lesznek árulók. Nincs nemzet, nincs nemzeti ügy, de valamirevaló közügy sem, nincs olyan virágos, vagy válságos történelmi helyzet, amely pénzért, vagy más előnyért hűtleneket, árulókat ki ne termelt volna.

Nem elég azonban ezt csak tudomásul venni. Védekeznünk kell. A megszállók tisztában vannak azokkal a kémkedési célokra velünk szemben főleg azokat tudják felhasználni, akik tökéletesen beszélik a nyelvüket s akik magyar mivoltuknál fogva könnyen beférkőzhetnek a bizalmunkba. Tudják, hogy mi minden odaátról jött magyarban a szerencsétlenebbik sorsú testvért látjuk s mindent elkövetünk, hogy ezek a véreink legalább a Csonkaország területén érezzék magukat jól, szabadon: itthon.

Mi csakugyan testvéri öleléssel fogadjuk a megszállott területekről hozzánk látogató magyarokat s ez így is van rendjén. Füröszsék meg minálunk fáradt, megrugdalt lelküket a szabad magyar levegőben, hagyják itt a keserűségük felerését s vigye nek helyette tőlünk erőt a további szenvedéshez, kintartáshoz s reményt a felszabaduláshoz. Nem vendégek ők minálunk, hanem jogos részesei szívünk és kenyérünk felének.

De azért lehetünk és legyünk is okosak és előre látók. Számtalan magyart fosztottak meg odaát a kenyérüktől s ezeknek a földönfutókká üldözött embereknek a tömegéből nem nehéz a pénz hatalmával árulókat kiválogatni. Három és félmillió tragikus sorsú magyar között húsz-harminc biztosan akad.

S ez a legjobb kémanyag. Nem kell más, csak át a határon hozzánk, néhány odaátról hozott panaszos szó s a csonkamagyaroknak megnyílik nemcsak a szíve, de a — szája is.

És aztán ez a mindig szólásra kész, fékezhetetlen és elzárhatatlan magyar száj mindent elfecseg az odaátról jött testvérnek, pedig a testvéri köntös nem egyszer árulót takar. Elragad bennünket a részvét, a jószándék és nagyon sokszor a nagyképűség. Ma-

gyar vonás, hogy belebetegszünk, ha legbizalmasabb dolgainkat is valakinek, a legelsőnek, akit éppen megfoghatunk, ki nem tálaljuk. Eldorádója a kémeknek ez a mi rossz, könnyen bizalmaskodó természetünk.

Hát erről szokjunk le. Országos érdekű kérdések unosúntalan fessegetése helyett beszéljünk arról, amihez értünk: a magunk mindennapos egyéni problémáiról, életbeosztásáról, beszéljünk halakról, csillagokról, avagy egyáltalában ne beszéljünk, hanem hallgassunk is néha s hallgassunk főleg olyankor, amikor nem vagyunk bizonyosak, hogy a mindenütt leselkedő kémek füle mit fog el s mit szállít az ellenséges indulatú megbízók kezéhez azokból az adatokból, amelyeket magunk nem tartunk fontosnak, sem értékesnek, odaát azonban éppen ezekből az adatokból tevődik össze mozaikszerűen a kép, amire ellenségeinknek szüksége van.

Régen túl vagyunk azokon az időkön, amikor a kémkedés csak várfalak és öreg mozsarak kiszimatolásában, katonák ujjal számlálásában, laktanyák lefényképezésében vagy nyilvános vázlatrajzolásban merült ki. A katonai értelemben vett kémkedés köréhez hozzátartozik ma már minden, amiből egy nemzet gazdasági teljesítőképességére, belső erőviszonyaira csak következtetni lehet. Termelési adatok, belpolitikai részletek, szociális, társadalmi kérdések mindmegannyi fokmérője a nemzet életerejének és iránymutatója a nemzet célkitűzéseinek. Ami nekünk természetszerű, ártatlan beszélgetésnek tűnik, az a kémnek és megbízóinak elsőrendű részletadat ahhoz, hogy aztán az ilyen adatok halmazából kialakuljon az általános kép.

Vigyázzunk tehát a szavakra, legyünk ebből a szempontból bizalmatlanok minden ismeretlennel szemben akkor is, ha magyarnak mondja magát. A hallgatásban hihetetlen erő van. A locsogás, a meg nem fékezett közlékenység töméntelen galibát, bajt hoz az egyesek nyakára, de bajt és veszedelmet a nemzetre is. Bennünket olyan ellenséges gyűrű vesz körül, hogy abból csak a végsőkig feszített éberséggel, óvatossággal, hallgatással verekedhetjük ki magunkat. Az vezessen bennünket, hogy mi mindent tudjunk a szomszédságról, de a szomszédság minél kevesebbet rólunk.

Hangsúlyozzuk, hogy ezt a bizalmatlanságot nem vehetik sértőnek a hozzánk látogató megszállott területi testvéreink. Meg kell érteniök s meg is értik bizonyosan, hogy mikor magunkra ügyelünk, ezzel nekik is jobb sorsot készítgetünk elő. Mi csak a testvéri szóval közelünkbe férkőző kémek ellen védekezünk, az árulónak az ellen a legaljasabb fajtája ellen, amelyiket elsősorban megszállott véreink vernének agyon, ha a kezükbe kerülne, mert rajtunk keresztül is elsősorban az ő könnyeiket váltja fel júdásnézre.

A csendőrpuskák átalakítása.

Írta: ZSIDEGH FERENC százados.

A háború tapasztalatai a kézi lőfegyverek újabb fejlődését eredményezték. A háborúban használatban volt gyalogsági puskák közül — bár általánosságban jól és megbízhatóan működtek — ma már egyik sem felel meg teljesen a korszerűség követelményeinek. A mi jó Mannlicherünk is tökéletesítésre szorult, elsősorban a töltény szempontjából. Míg ugyanis a géppuskától a németek és pl. a csehek is 3500 m-re, a franciák 4000 m-re követelnek — és el is érnek — hatást, addig a mi géppuskáinktól 2500 m-en túl már hatást aligha várhattunk. Ennek a töltény volt az oka.

Az 1893-ban született Mannlicher-töltényünk derék, tömzsi lövedékével, bár kb. 2000 m távolságig mind löszabatosság, mind lövedékhatás tekintetében elsőrendű, mégis nagy súlya, erősen ívelt röppályája és csekély lövedéksebessége miatt már régen nem bírja a versenyt karcsúbb lövedékekkel felszerelt modern társaival. A modernizálás legegyszerűbb és legolcsóbb módja önmagától adódott és pedig olyképpen, hogy a 93. M. töltény hüvelyét kisebb alaki változtatások mellett korszerű értelemben vett, nagyteljesítményű lövedékekkel láttuk el. Az így keletkezett új, 31. M. töltény lövedékhatás és általában ballisztikai teljesítmény tekintetében a német SS. tölténnyel egyenértékű.

A 31. M. töltény lövedéke elől hegyes, vége pedig csónkakúp-alakú. Hegyes volta miatt sokkal könnyebben hasítja a levegőt, tehát jobban küzdi le a levegő ellenállását, csónkakúp-alakú végződése pedig csökkenti a mögötte keletkező légüres tér visszatartó erejét. E tulaj-

donságainál fogva a lövedék kezdősebessége is nagyobb: mp-enként 700 m a régi lövedék 580 m-es kezdősebességével szemben.

A kezdősebesség megnagyobbodása természetesen laposabb röppályát is eredményez. Míg a 93. M. töltény lövedékének legnagyobb röpmagassága a 300-as irányzékállás mellett a mellalakot még éppen pásztázta (legnagyobb röpmagasság: 51 cm, — Lőutasítás 26.), addig a 31. M. éles töltény lövedékének legnagyobb röpmagassága 300 m-es alapirányzék mellett mindössze 31 cm, tehát 20 cm-rel (39.2%) kisebb, mint a régié volt.

Összehasonlítva a 93. M. töltény lövedékét az új 31. M. tölténnyel, a túloldali táblázat szerinti képet nyerjük:

A 31. M. tölténnyel elért nagyobb kezdősebesség a lövedék átütőerejének fokozását is maga után vonja; az átütőerő a lövedék ólommagján belül acélmag behelyezéseivel előállított, ú. n. páncéltörő-töltény (jelzése: S. m. K.) alkalmazása révén, mellyel a jelenleg használatban levő modern pajzsok is átüthetők, — még fokozható.

Még néhány, a töltényre vonatkozó, eddig nem ismert adat:

A 31. M. töltény hüvelye 78% vörösréz és 22% horgany (cink). A 93. M. töltény hüvelyének anyaga 75% sárgaréz és 25% horgany volt. Az új töltény hüvelyének anyaga nem olyan rideg, mint a régié volt, nem reped olyan könnyen és így a hüvelyt jobban lehet újítani, többször lehet használni. A lőpor töltete 2.86 gr tárcsalőpor, míg a régienél 2.75 gr volt. A lőpor nyomása az elsütés pillanatában 2800 atm. (1 atm.: 1 cm² területre eső 1 kg nyomás.) A lövedék acélburkolatú kemény ólom: 97% lágy ólom és 3% antimon. Az antimon teszi a lágy ólomot keménnyé. A lövedékköpeny úgy a régi, mint az új töl-

A mi hőseink.

Esőben, hóban, viharos éjszakában
Ott járnak, mindenütt bűvő bűn nyomában,
Kis faluk békéjét, nyugalmát vigyázva,
Az esküdött vártát becsülettel állva:
A mi hőseink.

Emberek ők: élnek, örülnek, szeretnek.
Arcukon nincs nyoma különös jeleknek.
Csak tudatos büszkék csendőr mivoltukra:
Büszkék mindhalálig — véres rögre hullva,
A mi hőseink.

Nem történelem az, amit ők csinálnak:
Gondos megőrzői a magyar határnak.
Ragyogó szuronnyal, lengő kakastollal
Dacolnak a bűnnel, orszáfgorgatókkal:
A mi hőseink.

Ott vannak ők esőben, hóban, sárban,
Csatamezők hulló golyózaporában,
Még bűvő orgyilkos fegyver előtt járva,

Postakocsik apró kincsére vigyázva:
A mi hőseink.

Zúghat az élet, jöhetnek pártok, elvek:
Becsület útján híven, vitézül mennek,
Érző magyar szívvel, bizó magyar hittel,
Pénzzel nem mérhető drága magyar kincessel:
A mi hőseink.

Dr. Tegzes Ernő főhadnagy.

Aki tudja a módját.

Írta: BIBÓ LAJOS.

Nagy József egy szép napon meggondolta magát és hajóra ült. Huszonöt esztendőt töltött el az Újvilágban, ahová nyugtalan vére hajította s miután mindinkább hevesebb vágyakozás gyötörte az elhagyott szülőföld után, nem kínoztta magát sokáig, pénzzé tette, amije volt és dollárokból is takaros vagyonkájával elindult hazafelé.

Tudta, hogy idehaza más világ van, mint amilyen akkor volt, amikor ő annak idején búcsút mondott a hazai földnek, na de hát ez a körülmény most nem aggasztotta.

Elszorult a szíve, amikor a hajóról partra szállt és könnybe lábadt a szeme a megihatottságtól, amikor a vonat a határhoz ért és meglátta az édes anyaföldet.

Néhány nap alatt nyélbeütötte a birtokvásárlást is és amikor az ezerholdas birtok árát kifizette, akkor ijedt meg először, hogy a hazai viszonyokhoz mérten milyen óriási vagyon ura. Több mint háromszázezer dollárja volt, ami bőven kifutotta a birtok árát. Az alatt a huszonöt év alatt, amit az Újvilágban töltött, teljesen amerikaiávé lett nemcsak szokásaiban és erkölceiben, hanem gondolkodásban és felfogásban is. Az első teendője volt tehát, amikor

		93. M.	31. M.
Lövedék súlya (gramm)		15·8.	13·4.
Lövedék	csúcs	tompa	hegyes
	törzs	henger	torpedó
	vége	körlap	csonka kúp
Kezdősebesség (m. sec.)		580	700
Legnagyobb hatásos lőtáv (méter)		2500	3500
Legnagyobb lőtávolság méterben		3500—4000	4300—4500
Legnagyobb röpmagasság 300 m-es irányzékállásnál cm-ben		51	31

tényről acéllemezből van sajtoltva, de az utóbbinál galvanizálva van, hogy ne rozsdásodjék. A 31. M. töltény 1000-ével (és nem mint a régi, 1350-ével) kerül rakkaszokba.

Az elmondottnál fogva új töltényünk a korszerű követelményeknek mindenben megfelelő élestitény, melynek bevezetését az is indokoltá tette, hogy

a birtokot átvette, hogy tiszta képet kapjon a viszonyokról és ehhez mérje számításait. Szomorú szívvel állapította meg, hogy a birtok rendbehozása több munkát és fáradságot vesz igénybe, mint ahogy azt az első pillanatban elképzelte.

— Mindenekelőtt a cselédlakásokat kell rendbehozni! — mondotta neki a tisztartó.

Nagy már látta a nyomorúságos és egészségtelen lyukakat, amelyekben a cselédség lakott és szívesen beleegyezett, hogy egészségesebb és tágasabb lakásokat építsenek. Serény, lázas munka indult meg a birtokon és egy év alatt mintagazdaságot teremtett.

Közben, persze, járta a szóbeszéd és lassankint mesészerűvé nőtt nagy gazdagsága.

— Legalább kétmillió dollárja van! — erősködött a jegyző. — Fél Magyarországot kifizethetné a kis lajbi-zsebéből.

Ha valaki kételkedni mert, a jegyző fölcattant, hogy így, meg úgy, hát ha nem hiszik el neki, hiteles adatokkal is bizonyítani tudja, hogy Nagy dollárokból is multi-milliomos.

Először templomépítésre kértek tőle. Küldöttség ke-reste fel, amely nagy bocsánatkérések közt terjesztette elő a kérelmet, hogy a birtoka határában levő falu lakossága a saját erejéből nem tud magának templomot építeni, így hát hozzáfordultak, hogy legyen segítségükre.

Nagy amerikai rövidséggel válaszolt:

— Helyes. Föl fogjuk a templomot építeni — mon-dotta.

Tízezer dollárt ajánlott fel. Hét mulva munkásokat hozatott, két mérnököt szerződtetett és a már meglévő ter-vek alapján építtetni kezdte a templomot.

Őszre fölépült és föl is szentelték.

a 31. M. golyószórót (leírását lásd az 1933. évi 14. számú Csendőrségi Lapokban) már az új, 31. M. tölténnyel rendszeresítették s így most, midőn a kézi lö-fegyvereket is ily töltényhez alakították át, a tölté-nyünk egységes lett.

A 31. M. éles tölténynek a 93. M. töltényétől el-térő alakja szükségessé tette puskáink átalakítását is. Az átalakítás, vagyis a puska megfelelő részeinek az új töltény alakjához való idomítását a tölténymedence elülső részén és a töltényürben végzik és pedig ú. n. tokmarás és csőmarás útján, melyekről alább lesz szó. Egyelőre csak annyit, hogy a tokmarás arra szolgál, hogy a 31. M. töltény lövedékének hegye ismétlésnél bele ne akadjon a tölténymedence elülső falába és fenn ne akadjon a töltényürben, a csőmarás pedig (helyesebben a töltényür marása) a töltényür falát idomítja a 31. M. töltény alakjához.

A puskák ezen átalakítását a Budapesti Egyesített Fegyverjavító Műhely végzi, mely a puskákat nem-csak átalakítja, hanem azokat teljesen szétszedve, a puska minden alkatrészén alapos javítást is végez, a megfelelő alkatrészeket barnítja, illetve kékíti, új irányzékot alkalmaz, a célgömböt állandó célgömbvédő-vel látja el, az agyfa élettartamának növelése végett pedig új. n. középágycsavart helyez a puskába, a puská-kat újból számozza és 100 m. távolságra belöveti.

Az alábbiakban részletesen leírom, hogyan, milyen módon, milyen gondos és nagy munkával történt a pus-káink átalakítása és kijavítása. Leírom nemcsak azért, mert érdekes és tanulságos, hanem azért is, hogy felhív-jam a csendőrök figyelmét: látszólagos egyszerű szerke-

— A Dárius kincsénél is több pénze van! ... — sut-togták az istentiszteletről hazatérőben.

Esős ős következett s mint ilyenkor rendszeren, a bir-tokkal szomszédos vetések egy része víz alá került.

— Haj, haj! — sóhajtoztak az emberek.

— Nem volna itt baj, csak pénz volna.

Arra gondoltak, hogy kanálist kellene ásatni, ami le-vezetné a vizet a Tiszába. Ehhez azonban pénz kellene. Sok pénz.

— Hiszen tudok én olyat, akinek van, — bökte ki egy napon a bíró.

Az emberek elhallgattak. A bíró kijelentése ott mo-toszkált továbbra is a fejekben.

Negyednap aztán megint küldöttség tisztelgett Nagy-nál. Előadták az instanciát. Nagy keveset gondolkozott:

— Jól van, emberek, — szolt. — Meglesz a kanális, hanem hát a dolgot meg kell előbb beszélni.

Pár nap mulva megvolt az egyezés, amely szerint Nagy vállalta a kanális költségeit olyan formában, hogy kölcsönt ad a falu népének, amit huszonöt esztendő alatt tartoznak visszafizetni.

Félév mulva elkészült a kanális is. A teremtett dol-gok azonban akármilyen bölcsen is vannak elintézve, néha mégis csak keresztezik az ember számításait. Föld sokféle van, az egyik szikes, a másik agyagos, a harmadik pedig homokos. Baj mindegyikkel van, legtöbb a vesződség azon-ban a homokos földdel, amely néha, nem tudni mi okból, megindul, hogy valahol messzebb keressen magának pihe-nőt. Az elkövetkező tavasz szeles és viharos volt s a futó-homok pusztulással fenyegette a falu felől eső részek természetét.

Keserőséggel és lázadó dühvel tárgyalták az újabb veszedelmet.

zete és masszivitása mellett is milyen kényes szerkezet a puska s milyen gondos ápolást és karbantartást igényel ahhoz, hogy kifogástalanul működjék. Ha az a rengeteg pénz, amibe puskáink átalakítása és kijavítása a mi szegény államunknak került, külön nem kötelezne is a vigyázásra, a csendőr egyéni érdeke és személyes biztonsága akkor is köteleességévé teszi, hogy a puskáját megbecsülje, azzal kíméletesen bánjék, ne rongálja és még látszólag kis hibák és sérülések keletkezését is elkerülje, mert néha egy egészen kis hiba is, amit a csendőr talán észre sem vesz, a puska megbízhatóságát csökkentheti, sőt annak működését éppen a legváltóságosabb pillanatban befolyásolhatja.

Az átalakításra leszállított puskáink közt bizony sok igen gyenge állapotban van és azokban gyakran hozzá nem értők sokféle mesterkedése vehető észre. A szuronyvédővaskarika összekalapálása, görbe szurony és túske, lereszelt szuronyfogalak, horpadt szuronyhüvely, mozgó irányzék, csődudorok, elgörbült cső, közönséges szeggel megerősített füles-sín, repedt, vagy törött ágy nem tartozik a ritkaságok közé; az alapos átjavításra tehát már ezért is nagy szükség volt.

1. A javító műhelybe szállított puskákat és szuronyokat a szétszedő műhelyben a legapróbb alkatrészekig teljesen szétszedik. A szétszedés sorrendje ez: szurony levétele, zárdugattyú kihúzása, tusaborító levétele, puskakarikák, szekrény leszedése, tokrészt és cső szétcsavarása, csőről az irányzék lecsavarása, célgömb leütése, zárdugattyú és zár teljes szétszedése, szuronyhüvelyből a rugó és szájkarika kivétele — a rugót, ha ép, visszahelyezik —, szurony nyomattyújának és a

nyomattyú-rúgónak a kivétele, markolathéjak leszedése.

A szétszedés után az egyes alkatrészeket azokba a műhelyekbe osztják szét, ahol a már begyakorolt munkások azokkal foglalkoznak. A puskák tehát összeállításakor már nem ugyanazokat az alkatrészeket kapják vissza.

2. A puska vasrészei az ú. n. lefőző műhelybe kerülnek, hol azokat csoportosítják, majd az egyfajtájúakat egy-egy drótkosárba s ezzel együtt a lefőző üstbe helyezik s ott lúgos forró vízben $\frac{1}{4}$ óráig főzve zsírtalanítják. Zsírtalanítás után a vízből kiemelt forró alkatrészek önmaguktól megszáradnak.

A lefőzés után a szuronyhüvelyt, a zárdugattyút és a zár részeit az ú. n. homokfúvóban tisztítják meg. A homokfúvás abban áll, hogy az alkatrészeket üvegfalú kis helyiségben helyezik el és villanyfúvó segítségével erős nyomással finom homokot permeteznek rájuk, mely a piszkot, szuronyhüvelynél ezenkívül a régi lakkot is pár másodperc alatt lemarja. Az így szűrített vasalkatrészeket fűrészpörban átdörzsölik.

3. A puska szétszedése után az ágyakat az agyafajító műhelyben teljesen átjavítják. Az ágyat és felsőágyat mindenekelőtt éles acéllemezzel jól lekaparják s így nemcsak a piszkot, hanem az egészen kicsiny ütődéseket is eltüntetik róluk. Az agyfákon található nagyobb mélyedéseket, ütődéseket az agyfák felmelegítése által tüntetik el; a felmelegített agyfa a szükség szerint hajlítást is egyenesíthető. (A hideg agyfa nem hajlítható, mert törrik.) A nagyobb folytonossági hiányokat úgy tüntetik el, hogy a törött, vagy égett farészeket az agyfából fűrész és véső segítségével kiszedik és a hiányzó részt hideg enyv-

— Szögény embőrt még az ág is húzza — mondogatták egymásnak. — Az égbelakó is csak annak kedvez, aki nincs rászorulva.

Hiszen könnyű volna elhárítani ezt az örökös fenyegető veszedelmet, ha pénzük volna hozzá, hogy megkössék a homokot. Szájról-szájra járt, hogy Nagy teméntelen gazdagságát nem is Amerikában, hanem itthon szerezte. Akadtak, akik mint bizonyosságot állították és esküdtek rá, hogy Nagy is, az apja is valamikor a katonaságnál szedték meg magukat.

— Nahát, akkor mög nincs más hátra — csapott valaki az asztalra —, minthogy fizesse most mög, amit akkor elloptak.

Fenyegetés volt a hangjukban, amikor másnap beállítottak Nagyhoz és követelték, erdősítse meg a határt, hogy a szél és az idő ne tehessen többet kárt a vetésekben.

Nagy meghökken.

Ismerte a fajtáját és tudta, hogy ezeknek az embereknek mindenüket a föld jelenti, nem ellenkezett tehát, hanem vállalta, hogy kölcsönképpen előlegezi a falu lakosságának az erdősítéshez szükséges összeget is.

Összesúgtak és visszautasították az ajánlatot.

— Vagy ingyen, vagy séhogy! — mondták.

Nagyot bántotta a dolog. Nem tudta elképzelni, mi lelte a máskor csöndes és alázas embereket. Azok pedig a szívükben már megkezdték ellene a harcot.

Ettől a naptól kezdve gondjuk volt rá, hogy örökös bosszúságot szerezzenek Nagynak. A harag lassanként gyűlöletté erjedt bennük és valamennyien úgy érezték, hogy minden bajuk és nyomorúságuk Nagy miatt van és valamennyiöknek miatta kell vergődniök. Ha birka tűnt el, az bizonyosan a Nagy nyája közé keveredett, ha véres volt

a tehén teje, azt bizonyosan a Nagynak a cselédsége rontotta meg, ha szűken adott a föld és gyöngye volt a termés, hát az kizárólag Nagy József bűne volt.

Baj és csapás egymásután érte Nagyt. Egy reggel döglötten találták fajbikáját. Megállapították, hogy szöget nyelt. Másnap éjjel ismeretlen okból kigyulladt egy hatalmas szénakazal. Félévig tartott ez így, akkor Nagy elhatározta, hogy utánanézz a dolgoknak. Hamarosan kiderült, hogy mindenütt a bosszú keze működött.

Egy napon fölkereste a jegyzőt.

Nagy zavarban volt, verejtékezett, nagynehezen mégis kibökte, hogy valamit tenni kellene a kedélyek lecsillapítására, mert a falu lakossága lázadozik. Nagy nem értette a dolgot:

— De hát mi a bajuk? — csodálkozott.

A jegyző papirost vett elő és felsorolta. Egyetlenegy ember nem volt olyan a faluban, akinek ne lett volna valami panasz a Nagy ellen. Nem kértek többé, hanem követeltek és vádaskodtak.

— Jó! — felelt bosszúsan Nagy!

Itt most már nincs más hátra, az embereket becsületre kell tanítani. Majd ő megmutatja nekik, hogyan csinálta ő valamikor katona korában. Nem azért járta ki ő a férfiaság iskoláját, hogy ne tudja, mit kell cselekednie, a legnehezebb helyzetben is.

Nahát, ha háború, legyen háború, de katonamódra.

A jegyző eltávozott. Nagy pedig a következő héten munkásokat hozatott. Három nap alatt betemette a kanális felét. Egy hét alatt kiirtatta az erdőt, amit a tavasszal ültetett. Aztán elbocsátotta valamennyi napszámosát, aki a faluból járt be hozzá, fölmondta az apró kölcsönöket, visszaszállította a kiadott gazdasági eszközöket, a legelőt és a rétet elhatárolta.

vel odaenyvezett és pontosan beillő fadarabbal megfoltozzák. A hideg enyv egy éjen át csontkeménnyé válik és az így ragasztott fadarab másnap teljes biztossággal esztergályozható. Az egyik nap foltozott agyfákat másnap legyalulják, lereszelik és dörzspapírral lecsiszolják, majd a ragasztott fafoltokba lyukakat fúrnak és apró faszegecsekkel az agyfához erősítik, sőt szükség szerint még hullámszőgekkel is megszilárdítják. A teljesen selejtes és nem foltozható agyfákat szétfűrészelve fafoltnak használják fel, de amelyik agyfa csak kijavítható, azt akár több helyütt is megfoltozzák s csak az egészen selejtes darabokat aprítják fel, mert egy új agyfa 36 pengőbe kerül. A foltozott agyfák a javításra nem szorulókkal együtt a finom-dörzsolóba kerülnek, ott villannyal hajtott korongra erősített dörzspapírokkal dörzsolik azokat teljesen: símára; innen lenmagolajjal telített kádba teszik, melyben 10 órán át állnak.

4. Mielőtt a puskacsővel erdemlegesen foglalkoznának, megvizsgálják és pedig görbülés és kopás szempontjából, hogy érdemes-e kijavítani? A vizsgálat csőhengerekkel történik, melyek különböző vastagságú acélvesszők. A cső elgörbülését 7.9 mm-es, kopását 8.05, 8.15, de legfeljebb 8.25 mm vastagságú csőhengerrel vizsgálják, mely utóbbi a legfelső határ. Amelyik csövön a 7.9 mm-es csőhenger saját súlyánál fogva keresztül nem csúszik, az a cső görbe. Az ilyen cső kiegyenesítése sajtolás által történik addig, amíg csak a 7.9 mm-es csőhenger szabadon keresztül nem csúszik rajta.

A csőkopás ellenőrzése először a 8.05-ös, azután a 8.15-ös és végül a 8.25-ös csőhengerrel történik. A 8.05-ös csőhenger 15 mm-nyire behatolhat a csőtorko-

Fordított a dolgokon és most már ő kezdett harcot a falu ellen. Két év alatt az egész község az övé volt.

Ez a két év aztán kezes bárányokká szelidítette a vad és konok népet. Össze is verődtek egy napon és megint fölkeresték Nagyt.

— Na, mi járatban vannak kegyelmetek? — kérdezte tőlük Nagy.

A bíró hajadonfővel állott előtte, kalapját szorongatta a kezében:

— Mögkövetnének a tekintetős urat... — mondta.

— Miért? — csodálkozott ártatlan arccal Nagy.

A bíró zavartan hallgatott.

— Hát, hogy nem értöttük mög egymást... — nyögte ki később.

Nagy mosolygott:

— Mondja meg kigyelmed szóval, hogy mit akarnak?

— Hát úgy gondoltuk — motyogott az öreg —, hogy talán legjobb volna, ha maradna mégis mindön a régibe.

Nagy gondolkodni látszott:

— Menjenek kendtek haza, aztán majd meggondolom a dolgot.

Tavasza kihordatta a kanálist, körülültette az erdőt s csakhogy neve legyen a gyerekeknek és ne higyjék, hogy túlságosan engedékeny, olesó haszonbérért visszaadta az időközben összevásárolt földeket.

Derűs és zajtalan élet kezdődött, örömet és megelégedést adott ettől a naptól kezdve mindenütt a munka. Békesség költözött a szívekbe.

— Mégis csak jó volt szólni neki — mondta egy napon a kisbíró.

A többiek eltűnődtek.

— Jó... felelt valaki. — Kutya egy embőr. De igazán vót neki.

latba, a 8.15-ös már csak 5 mm-nyire, a 8.25-ös csőhengernek a csőtorkolatba még belecsípni sem szabad, mert különben a csövet kiselejtítik.

Megvizsgálják a csövet abból a szempontból is, hogy csődudor nincs-e abban. A csődudort gyakran kívülről, kézzel való tapintással is lehet észlelni, de könnyen felfedezhető akkor is, ha belenéziünk a csőbe. El nem távolítható dudorra a csövet kiselejtetik, mert a lövedék a dudornál ugrik, a cső ennek következtében túlságosan szór, tehát használhatatlan. Csődudor keletkezhetik a csőbe jutott homokszemtől, vakolattól, míg görbülés legtöbbször úgy keletkezik, hogy a puskacsővel nehéz tárgyat emelnek, vagy valamit feszítenek vele.

Megvizsgálják a töltényűrt, hogy nincs-e túlságosan kitágulva, mert különben nem érdemes kimarni. E célból a töltényürbe a töltényhüvely átmérőjének pontosan megfelelő hengeres idomrendszert helyeznek, mely, ha a kellénél mélyebben süllyed a töltényürbe, akkor a töltényür helyrehozhatatlanul kitágult, a cső tehát javításra alkalmatlan és kiselejtítik.

5. Az elgörbülés, kopás, csődudor és a töltényür kitágulása tekintetében a vizsgát kiállott csövek a **csőduzzasztó műhelybe** kerülnek, hol érdekes eljárásnak vetik alá. A csövet a töltényür körül erős, ujnyi vastag és két ujnyi széles acélgyűrűbe szorítják, a töltényürbe pedig úgynevezett tuskét (töltényalakú, a töltény méreteinek pontosan megfelelő, acélból készült tömör idomszert) helyeznek. A tuska körül nyomban látni, hogy ez pontosan beleillik-e a töltényürbe, vagy pedig itt-ott hézagok maradnak-e az idomszer és a töltényür fala közt. A csőduzzasztás eme hézagok eltüntetésére és arra irányul, hogy a töltényür falát kifelé annyira növeljük, hogy amely puskához azelőtt már a L. zároló sem volt elegendő hosszú, duzzasztás után még a K. zároló is elegendő legyen.

A csőduzzasztás abból áll, hogy a kívülről acélgyűrű, belülről pedig a töltényformájú hengeres idomszer közé szorított töltényür falának külső peremére egy villanyerővel működtetett, vésőszerű, élesszélű kalapács köröskörül erős ütésekkel mér, miáltal eltűnnek az idomszer és a töltényür fala közt esetleg mutatkozó hézagok, de ugyanakkor az élesszélű kalapács ütései nyomán a töltényür pereme is kiemelkedik, tehát megnő. A töltényür ilyképpen megnövelt peremét később egyenletesre reszelik.

6. A *puska többi vasalkatrészének javítása* a lefőzés (zsirtalanítás) után jórészt az előírt méreteknek megfelelő idomszerhez való pontos hasonlítás útján történik.

A célgömbtöke fecskéfarkalakú kivágásának szélességét, a szekrény szabványos mélységét és belsejének simaságát, a puskakarikák bőségét, a tokfarkok szélességét, a csavarok és a tuska méreteit, a szíjkengyelek alakját mind idomszerrel vizsgálják meg. A zárdugattyú elgörbült gombját kiegyenesítik. A kivetődúc sérülése és hátrahajlása egyike a leggyakoribb hibáknak. A kikopott és hátrahajlott kivetődücot előrekalapálják és helyességét idomszerrel mérik.

Az ütőrúgó erejét is mérik és ha az az ütőszegre húzva 5—6-szori, ú. n. lapra való összenyomás után rövidebb lesz, akkor az ütőrúgót, mint „fáradtat”, tehát javításra alkalmatlant, kicserélik.

A szurony lötyögésének megadályozására a foglalék T-alakját összesajtolják s utána idomszerrel ellenőrzik, alját pedig ha szükséges, két rézlemez és egy közbeiktatott vaslemez hozzáfórrasztásával toldják meg, mely után a szuronyfogalékot ismét idomszerrel ellenőrzik.

7. *Tokrész és töltényür marása.* A puska átalakítá-

sának ez a legfontosabb része. A marás egyrészt a tokrészen, a tölténymedence előtt, másrészt a töltényürben megy végbe. A tölténymedence elülső, kivájt, az adogatólemez előtt fekvő falának 21 fokos ellaposításával elérhető ugyanis, hogy a 31. M. töltény lövedékének hegye ismétlésnél bele ne akadjon a tölténymedence elülső falába, további útjában pedig fenn ne akadjon a töltényürben. — A töltényür marásának célja viszont a töltényür alakjának az új töltény alakjához való hozzáfűződése.

A tokrészt marását ötágú fúróval végzik. Maga a fúró Vidia-acélból készült, mely a mai kor legkeményebb acélja, mely az üveget úgy hasítja, mint a gyémánt. A német Krupp-gyár gyártja, gyártási módja titok. Kis darabokban használatos esztergakés és fúró részére. Ennek az acélnek épügy árfolyama van, mint az aranyak, jelenleg kilogrammja 3—4000 P körül mozog. Vidia-acél azért szükséges a tölténymedence marásához, mert ez edzett acél lévén, mással nem marható. Maga a fúrógép a német Loewegyár készítménye. Egy-egy tokrészt kifarása alig néhány másodperc műve csupán, óránként 200 tokmarás könnyen elvégezhető. A munkát szakavatott mérnök személyesen végzi, maga a marás bőséges olajozás mellett történik, mely a lemart acélrészeket a marás közben kimossa.

A csőmarás, helyesebben a töltényür marása ugyanazon gyártmányú gépen szintén bőséges olajozás mellett megy végbe. Míg azonban a tokmaró ötéllű fúró, addig a töltényür marását a töltény alakjának megfelelő két fúró végzi, melyek a Vidiánál gyengébb Rapid acélből készültek s a rézsutosan fekvő élük a töltény alakjának megfelelően vannak esztergályozva. (A töltényür nem edzett acél, azért felel meg a marásához a gyengébb Rapid acél is). A marást előbb négyélű, majd azután ötéllű fúró végzi. (Előmarás, utómarás.) Az élük gyengén csavarodnak a fúróra, nehogy a hirtelen történő marás következtében kicsorbuljanak. A csőmarásnál a cső vízszintesen fekszik s körmozgást ír le, a fúró áll. A fúró tövében fekvő függélyes acélsík megakadályozza a fúrónak a kelletténél mélyebben való behatolását a csőbe.

8. *A töltényür vizsgálata a marás után.* A kimart töltényürt nyomban a marás után három idomszerrel vizsgálják meg: 1. a töltény alakjának megfelelő ú. n. összetett idomszerrel, mellyel azt vizsgálják, hogy az új töltény a kimart töltényürbe pontosan beleillik-e, 2. az átmeneti kúp mérésére szolgáló idomszerrel, mellyel tehát csupán a töltényür kimart részét vizsgálják, 3. a lövedékidomszerrel mellyel a töltényürben a lövedék által elfoglalt helyet vizsgálják, hogy az nincs-e kikopva, mert különben a lövedék ugrik, ez pedig szórást eredményez. Ha e három idomszerrel való vizsgálat eredménye megfelelő, a csőmarás befejezést nyert.

9. *Csiszolóműhely.* Itt az egyes vasalkatrészeket villanyárammal működő kerekre erősített dörzspapírral csiszolják át, melyet időközönként szappanszerű barna maszszával kennek be. A puska összes vasalkatrészeit kicsiszolják itt, az alkatrészek a gyors forgással történő csiszolásra hamar kifényesednek. Csiszolás alá kerülnek azok a vasalkatrészek is, melyek később barnítást igényelnek (cső, tok, szekrény, puskakarikák). A szuronyok élét, a zárdugattyú gombját és egyéb éles, vagy gömbölyű vasrészeket, melyek dörzspapírral nehezen volnának fényesre csiszolhatók, gyorsan forgó tengerigyökér-koronggal csiszolják. Itt tüntetik el a tusaborítót és a szurony régi számait is csiszolás által. Ebben a műhelyben még a legkisebb rúgó és csavar is rozsdamentesítés végett csiszoló eljárásnak van alávetve, de ezek, mivel kicsinységük miatt kézbe nem foghatók, hatoldalú, hasábalakú bádogtartályba kerülnek,

a koptató dobba, ahol 2—3 óráig fűrészpörban és hamuban forognak s így rozsdamentessé lesznek.

10. *Zsirtalanítás benzinnel.* Bár a vasalkatrészek lúgos forró vízben való főzése azok zsirtalanítását szolgálja, ez még nem elegendő, mert a csiszoló műhelyből kikerülő vasalkatrészeket benzinnel még egyszer zsirtalanítják a kicsiny, de annál veszélyesebb levegőjű benzinmosó műhelyben. A vasalkatrészeket benzinnel való átkéfézés után kosarakba rakják s ott rázás segítségével fűrészpörban száritják; így kerül egy részük a barnító műhelybe.

11. *Vasrészek barnítása.* A lúgos, forró vízben főzött, kijavított, lecsiszolt, majd benzinnel ismét zsirtalanított vasrészek közül a puskakarikák, a cső, a tok, a szekrény, a fülessín és a tüske a barnító műhelybe kerülnek. Itt három medence áll; egyikben maga a barnító (citoxid) feketekávéyszerű sűrű folyadék, a másikban 80 fokos és a harmadikban 50 fokos víz van. A barnítandó alkatrészeket sűrűn egymás mellé vaskampóra aggatják fel s előbb forró vízbe mártják, majd onnan kiemelve a barnítóba helyezik, ahol 140 fok mellett 15 percig főnek. Onnan előbb a 80, majd az 50 fokos vízzel telt medencébe rakják be. A csöveket barnítás előtt a két végükön gumidugóval betömik, hogy a citoxid a cső belsejét ne érje. Barnítás után az alkatrészeket megvizsgálják, hogy a barnítás mindenütt egyenletesen sikerült-e, mert különben az alkatrészeket újból lecsiszolják s újból barnítják.

A csavarok egy részét faszélen melegített homokban sárgítják, másik részüket (pl. az irányzékcsavarokat) tűz felett, egy dobban való forgatás által kékítik.

12. *Szuronyok javítása.* Csak a szuronyhüvelyeket szürkítik a homokfúvóban, a szuronyokat csupán lefőzés által zsirtalanítják, majd Motalkóval lemosásuk s utána fűrészporral való dörzsölés által szárítják. Horpadt szuronyhüvelyeket idomszeren kalapálnak ki, ha lyukasak, vagy ha a gomb hiányzik róluk, autogénhegesztéssel javítják. Az eltört szájkarikákat és rúgókat újjakkal pótolják. A szuronyhüvely szegecseit kiszedik és ha selejtesek, szintén újakat tesznek a helyükbe. A nyomattyút reszelés útján illesztik be, mely után a markolatot lecsiszolják. A védővas-karika bőségét idomszerrel mérik s a szükséghez képest tágitják vagy szűkítik. Majdnem minden markolatra új markolathéjakat kell tenni, melynek szegecseit teverés után fúróval tetszetősre marják. A szuronyokat nem élesítik.

13. A kijavított szuronyhüvelyeket a lakkozó műhelybe viszik, hol előbb ú. n. alaplakkal befestik, utána pedig a végleges átvonólakkot villanyfúvó segítségével permetezik reá a szuronyhüvelyre. Egy-egy szuronyhüvely lakkozása bámulatosan rövid ideig tart, utána a hüvelyek drótkampókra felakasztva a szárítóba kerülnek, hol 180 fokos hőségben két óra alatt teljesen megszáradnak.

14. *A szerelőműhelyben* történik az előszerelés, a zárolás és az ágyazás.

Az előszerelés a tok és a cső egybecsavarása satú segélyével. Ez elég egyszerű munka, de annál nagyobb körültekintést igényel a zárolás. A zárolás zárolómérő idomszerrel történik, mely tulajdonképpen egy, az egyik végén 0.7, a másikon 0.3 mm vastagságú lemez, melyeket az ütőszegnőcsavar és a tok közé helyeznek. Az előbbivel a puskának elsülnie nem szabad, de az utóbbi alkalmazásánál el kell sülnie. A szekrényfal simaságát szintén idomszerrel: a tárkapával, az adogatólemez helyes magasságát pedig ugyancsak idomszerrel, az adogató oldalállás-idomszerrel mérik. Járatkémelő tölténnyel (melyből a csapanttyú és a löpor hiányzik) próbálják ki a töltényvonó és követő helyes működését. A tölténynek ivben kell a puskából kire-

pülnie. A zárdugattyú betöltése után a billentyűre gyakorolt 3.5 kilogrammos húzásra az ütőszegnek nem szabad lecsapódnia, 4.5 kg-nál viszont le kell csapódnia. Betölt zárdugattyúnál a forgantyúrészre gyakorolt 13 kg-os húzásra a zárdugattyúnak ki kell nyílnia.

Ha a zárolás hibátlan, akkor a puskaső és a tok az ágyazómunkához kerül, ki a csövet és a tokot a faágyba illeszti, vigyázva arra, hogy a cső az ágyban csak két ponton: a töltényúr alatt és az előágy peremén feküdjék, mert különben a cső szór. Szükség esetén az előágy peremére a cső alá 1 mm vastag hengeres fa- vagy alumíniumlemezt szegecselnek, hogy a csőnek az előbbi két ponton való fekvését biztosítsák.

A zároló- és ágyazómunkások egymás mellett dolgoznak; amit az előbbiek befejeznek, az utóbbiak folytatják. Úgy a zároló, mint az ágyazómunkás jelzése a puskatusán felül látható, hogy az esetleges hiányos munka később a munkásnak visszaadható legyen.

Középgyecsavar behelyezése. A 2500 atmoszférán feletti nyomás, mely a puska elsütésekor kifejlődik, különösen az agyat veszi igénybe; a hátralökő erő annak a tokfarok mögötti szétrepedését is eredményezheti. Ennek megakadályozására helyezik be a töltényúr alá az agyfába a középgyecsavart, mely a tokrészt elülső ékalkakú toldata mögött helyezkedik el és a hátralökő erő jórésztét felfogva, a tusa nyakat tehermentesíti s így az agyfa szétrepedését megakadályozva, élettartamát lényegesen meghosszabbítja. Az agyfák kímélésénél 75%-os haszon érhető el e révén. Ezenkívül a középgyecsavar alkalmazásával elérhető az is, hogy a tokfarok a visszaható erő következtében nem mozdul ki helyéből, hanem szilárdan kötve marad az agyban. A középgyecsavar célszerű voltát csak a csendőrpuskák átalakítása előtt ismerték fel és így azt csak ezeknél alkalmazták, a honvédségi puskákon nincs középgyecsavar.

(Folytatjuk.)

Gyermekekről – nagyoknak.

Írta: SAÁD FERENC főhadnagy.

(Befejező közlemény.)

Jutalom, büntetés.

Képzeld el, hogy a házfal olyan, mint egy színpadi függöny. Meghúzzunk egy láthatatlan zsinórt, a fal kétfelé válik és látjuk a szobában lakók mindennapi életét. Jelenleg egy polgári izléssel berendezett szobát szemlélhetünk két szereplővel. Az egyik Magdi, egy négyéves kislány, a másik a mamája. A mama kézimunkázik, Magdi pedig babakocsit huzogat és énekkel próbálja meg elaltatni a babáját. Künn borongós őszi idő. A család a szobához van kötve; jól esik a kis lakás melege, amit talán nem is anynyira a még gyengén fűtött kályha, mint inkább a családi összetartozás érzete áraszt.

Magdi (ének): Éjjel az omnibusz tetején... Kocsikáztunk Budán át és eloltottam a lámpát. (az anyjához): Te anyu! Ez a gyelek nem akal aludni.

Mama (ma kissé türelmetlen): Csak húzkodd pofám, majd alszik!

Magdi (babájához): Na alukájjál pofám! (tovább énekel): Éjjel az omnibusz tetején stb. (kis idő múlva az anyjához): Te anyu, ez a gyelek beteg; nem akal aludni.

Mama (idegesen): Hagyj már békében azzal a nyavalyás babával!

Magdi (mélyen megsértve): Loss anuka! A baba nem návalyás.

Mama: Még feleselni mersz! Rögtön sarokba! Oda állsz! Azonnal!

Magdi: (vonakodik).

Mama: Nem érted? (odapenderíti a sarokba).

Magdi: (ösztönszerűleg érzi az igazságtalanságot és keservesen sír).

Mama: (Alapjában véve jó asszony, csak kissé szezályos. Hamarosan megcsik a szíve Magdin és amilyen hirtelen kiszabta, ugyanolyan hirtelen elengedi a büntetést). Na jól van! Játszhatsz tovább!

Magdi: (vonakodik, ott marad, de sírása enyhül).

Mama (odamegy és megsimogatja a fejét): Nem haragszik anyuka.

Magdi (szepegve, kedves durcássággal): Én halagsok!

Mama (elnéző, alig észrevehető mosollyal): Szóval még Te haragszol? Nem rossz! (Kicsit tetszik is neki az önérzetes gyerek.) Na gyere kis pofám, anyuka is játszik a babával.

Magdi (kezd felülkerekedni. Előjön ugyan a sarokból, de csendes szemlélője marad a mama mozdulatainak. Majd): Ollót akalok!

Mama: Hogyne! Kis fityiszt az orrodra! Kés, villa, olló, nem gyerek kezébe való.

Magdi: Akalok! (sírni kezd).

Mama (kissé kimerülve): Na nesze, csak ne bögj. (Odaadja az ollót és inkább retteg, hogy mikor vágja meg magát a gyerek. Leül ugyan dolgozni, de alig tudja folytatni a munkáját).

Magdi (Most varrónőt játszik az olló és pár rongydarab segítségével. Figyeli az anyja mozdulatait és rendkívül kedvesen, ügyetlenül, mint egy kis majom mindent utánoz).

Mama (Nem bírja sokáig megállni, felkapja és összecsókolja a kis színésznőt): Te drága kis pofa! Cuki, cuki, édes!

Magdi (nagyon meg van elégedve magával): Tüklöt.

Mama (odaviszi a tükörhöz): Na nézd magad gyönyörűségem!

Magdi (a szeretet fokozatosan bekövetkező megnyilvánulásaira vérszemet kap és kijelenti): Anyu, én mosni akalok a babának.

Mama: Most nem lehet fiam. Hogyne, majd pancsolunk. A multkor is úgy fáztál meg.

Magdi: Akalok! Tegnap is mostam!

Mama: Az tegnap volt.

Ne részletezzük tovább. A dolog vége az lett, hogy az előbb akaratoskodó, később sírva követelőző és végül toporzékoló Magdi végeredményében mégis csak kivitte, amit akart, a végén pedig a mama alaposan elverte. Sajnos, ő is nagyon felizgatta magát. Fejfájást kapott; mikor pedig férje hazatért, tele volt panasszal a gyerek miatt, akivel nem lehet bírni.

*

Az alapjában véve jóindulatú mama könnyen elkerülhette volna ezt a „nagy jelenetet”, ha a büntetést és jutalmazást következetesen és ésszerűen alkalmazza. Következetlenséggel lehet legtöbbet rontani a gyereken. Egyik nap jókedvünkben megengedünk valamit, ugyanazt a következő napon tiltjuk. Vagy most megtiltunk valamit és öt perc múlva megengedjük. Hogyan érte meg ezt a gyerek? Ő az, aki leghamarabb észreveszi a következetlenséget és durcáskodásával, könnyeivel, engedetlenségével hamarosan rést üt a szülői tekintélyen.

Gondoljuk meg mindig alaposan, hogy mit engedünk meg a gyerekeknek és mitől tiltjuk el, de elhatározásunkhoz aztán vasakarattal ragaszkodjunk. Ez a szülői tekin-

tély alapja. Egy gyereknek igazán nem nagy dolog az, hogy akaratának érvényesítése érdekében egy kicsit durcaskodik, vagy kitartóan és idegekremenően bömböl. Olyan szülőkkel szemben teszi ezt, akik nem veszik komolyan a tilalmat. Így válhat a gyermek a szülő zsarnokává. A büntetésnél csak a végső esetben alkalmazzuk a verést, mert az gyakran dacossá teszi a gyermeket. Sokkal helyesebb kiélezni a helytelen tett káros következményeit és nagy következetességgel annak elviselésére bírni a kis embereket. Ez rendkívüli körülményt, leleményeséget és a gyermek lelkivilágának teljes ismeretét kívánja.

Jutalmat és dicséretet csak akkor kapjon a gyermek, ha tényleg megérdemelte. A neki adott esetleges ígértünket azonban feltétlenül tartjuk be. Majomságokért, hízelgésért, árulkodásért és úgynevezett „eredeti” dolgokért legfeljebb azzal fizessük, hogy nem vesszük észre.

Csak ne a gyerek előtt.

Lebbentsük fel még egyszer egy másik család belső életét gondosan eltakaró kőkárpitot. A mama éppen nagyon boldog, mert Pistikéje bemutatja összes tudományát. A főmutatvány, hogy Pistike a szabványos somogyi káromkodást ismétli kedves selypítéssel. Ez persze eredeti. A mama nagyon élvezi a dolgot. Ebben a pillanatban érkezik haza az örsről a férj.

Mama (papához): Jöjjön már és hallgassa, milyen eredeti ez a gyerek.

Pistike (ragyogóan produkálja magát):

Mama: Hát nem édes?

Papa (egyébként is mogorva): Nem! Nem édes! Egyáltalában nem! Már százszor megmondtam, hogy ne szoktassa ilyen otrombaságokra a gyereket. Ez ma még talán eredetiség, de holnap megmérgezi a lelkületét.

Mama: Na, csak hogy megjött. Mondhatom nagyon boldog vagyok. Egyebet sem tud, mint kritizálni. De egyébre bezzeg nem néz. Rongyos cipőben járok idehaza. Ezt nem veszi észre. Ezt nem! (*Fúj a dühtől.*)

Pisti (kerekre nyílt szemmel bámulja szüleit):

Papa: De Rózsi, ne a gyerek előtt!

Mama: Igenis a gyerek előtt! Azért is! Csak tudja meg ő is, hogy milyen az apja. Lásza már most, hogy mire számíthat az életben. (*Az urához:*) Vén dungó. (*A kitörés után leül és dühös mozdulatokkal öltögetve, kézimunkázik.*)

Pisti (kacag): Apu dugó!

Papa: Na tessék! Ilyenre tanítja a gyereket. „Tiszteled apádat és anyádat”. (*A gyerekhez:*) Na, gyere kis fiam, légy jó fiú, olvass apuval képeskönyvet!

Mama: Már megint azt az undok képeskönyvet.

Pisti: Undok képeskönyv.

Papa: Na, légy jó gyerek!

Pisti: Azért is lossz leszek (*belerúg a szekrénybe*).

Mama: Juj! Ne idegeésíts! Nem elég az apád, Mars a sarokba, haszontalan. Nem szeretlek. (*A papához:*) Na tessék! Ezek maguk, Míg maga nem volt idehaza, jó volt, most meg olyan, mint az ördög.

Papa: Igen, mert maga megbolondította.

Pisti (vitatkozás közben előmerészkedik a sarokból és megrántja az anyja kézimunkáját):

Mama (kezére üt): Az apád!

Papa: Csak az anyját, fiam, az anyját.

Mama (jelentőségteljesen): Szép! Nagyon szép!

Papa (rövid szünet után): Na, gyere, kis bogaram. olvassunk képeskönyvet.

Pisti (az apja ölébe ül és hadarja az első képhez tartozó verset):

*Szép állat az elefánt,
Ha nem bántod, az se bánt,
Ha nem lépsz a lábára,
Fel vesz biz a hátára.*

Papa (fordít): Na, ezt mondd, lelkem!

Pisti: *Haragszik a pulyka neő,*

Mérgesíti huncut Jenő.

Fütyülj te is izibe,

Majd megpukkad dühibe.

Mama: Juj, ne idegesítsenek már ezekkel az ostobaságokkal.

Papa: Haragszik a pulyka neő . . .

Pisti (nevet): Anyu pulyka neő.

Mama (jelentőségteljesen): Szóval, le akarja járatni a tekintélyemet a gyerekek előtt. Ezt egyszerűen kikérem magannak. Értette? Kikérem . . .

A jelenet a tetőfokra hág, de okosabb lesz, ha a tetőfok előtt összehúzzuk a kárpitot.

*

Az előadottak nem szorulnak bővebb magyarázatra. Mindenki el tudja képzelni, hogy meunyre ferde és hibás dolog a gyermek előtt nem neki való dolgokat tárgyalni, civakodni és a szülői tekintélyt rombolni. Kisebbségi nézeteltérések még a galamblelkű emberek közt is előfordulhatnak, de úgy óvjuk ennek a hallásától a gyermeket, mint a ragadós betegségtől, mert lelkében kitörölhetetlen nyomokat hagy a szülői civakodás emléke. A nevelés alapja a tekintély és az ész. Az élet telve van kemény küzdelemmel és nyomorúsággal. A gyermek számára csak a szülői ház lehet a béke, szeretet és nyugalom egyetlen forrása. Ne fosszuk meg ettől földi életünknek folytatóit, ne fosszuk meg őket attól a megkönnyebbüléstől, amit a szerető szülők sírhalmára ejtett könnyek juttatnak.

Az örs basája.

Szabadságom alatt, dolgom akadván, a kora délelőtti órákban bevetődtem a falu csendőrsének irodájába. Ez a legbelső helyiség lévén, a legénységi szobán kellett keresztlümmennem. A hosszú, közös asztal mellett egy őrmester feljelentést fogalmazott. Az asztal előtt kilenc-tíz évesnek látszó lurkó álldogált, aki valamivel nagyon el lehetett foglalva, mert bejövetelemet nem hallotta meg. Nem is csodálom, mert „élvezetes” elfoglaltsága nagy figyelmet kívánt: Egy botocska végére erősített csirketollal csiklandozta az írással elfoglalt csendőr tarkóját. Az úgy védekezett, mint a légy ellen szokás és ez a gyerekek rendkívül tetszett. Egyszerre az őrmester hátránézett, de amikor szinte félig öntudatlanul észrevette, hogy nem légy bántja, csak annyit mondott:

— Pistike, azt mondom, vigyázzon, amíg jól van . . . és anélkül, hogy engem észrevett volna, tovább próbált írni. Kezdtém kíváncsi lenni és elhatároztam, hogy megvárom a jelenet végét. A gyerek nem nyugodott, hanem tovább ingerkedett az emberrel, mint légy az alvó oroszlánnal. Rosszúl számított azonban, mert az előbbi jelenet hatása alatt szenvedő hősünk hatalmas lendülettel, szinte öntudatlanul felugrott és . . . és az volt az

KI TUDTA?

A higany — 39 Celsius fokon, a borszesz azonban csak — 110 Celsius fokon fagy meg. Ennél fogva borszeszhőmérővel igen alacsony hőmérséklet is mérhető.

Tápiószelei őr s legénysége kőből és üvegből kirakta keresztrefeszített Csonkaországunkat „Igazságot Magyarországnak!” felirattal. Szép munkájuk követésre méltó.

érzésem, hogy a következő pillanatban úgy mázolja falhoz ezt a kis piaci legyet, hogy folt sem válik belőle.

Előléptem.

A fegyelemhez szokott csendőr ösztönösen „Vigyázz”-állításba merevedett. A lurkó is észrevett és kihasználva a pillanatot, mint az evet surrant ki a szobából. Még utána is néztem és megfigyeltem, hogy a legénységi szoba hófehérre súrolt padlóján micsoda tömeg sarat hagyott jövet és menet egyaránt.

Körülbelül tíz percig tartózkodtam az irodában és talán el is felejtettem volna a legénységi szobában lejátszódott jelenetet, az udvaron azonban nagy riadalmat találtam és ennek okozója az én előbbi csiklandozó kis barátom volt

— No ez ugyan izgága egy kölyök lehet — gondoltam és pár percig a kapuból szinte alig észrevehető helyről még szemléltem az eseményeket. A gyerek, mikor kijöttem, a tyúkokat hajszolta az elkerített tyúkudvarban, majd amikor az őrsfőzőnő többizben rászólt, a konyhába ment s vele kezdett ingerkedni. Minden pörölés dacára kihurcolta a macskát, újságpapírt kötött a farkára és eszeveszett lármával kísérté annak vad futkosását. Végül a macska befutott a konyhába, ott valamit felboríthatott, mert a szakácsnő nagyon pörölt, a gyermek meg kacarászott. A jelenetnek rajtam kívül egy csendőr volt a szemtanuja, aki egyáltalán nem szólt rá a jókedvében tobzódó és senki mást nem ismerő suhancra, na meg az egyik ablakból látható gyönyörűséggel szemlélődött egy asszony. Az udvar távolabbi részén gyerekek játszottak. Egy hasonló korú kislány, mint elbeszélésünk határt nem ismerő hőse és egy fiúcska. Ezek a gyerekek lassanként idébb húzódtak és tátott

szájjal szemlélték társukat. Mikor a szakácsnő az eszeveszett lurkót végre kituszkolta a konyhából, ez a gyerekekre vetette magát. Elkezdett nekik parancsolgatni. Katonásdit játszott velük, sorakoztatta és meneteteltette őket, majd amikor a kisfiú véletlenül belelépett a virágágyba, szegény gyereket alaposan leszidta és föllökte. Ebből szívtépő sírás keletkezett, mire kijött az egyik lakásból egy asszony, a két másik gyereket kézenfogta és bevezette, de legnagyobb megdöbbenésemre nem szólt egy hangos szót sem, csak magában mormogott.

A rejtélyt talán nem is fejtettem volna meg, ha pár nap múlva nem ütköztem volna össze a postán azzal a csendőrrel, akinek jókedvű barátunk a legénységi szobában a nyakát csiklandozta. Láttam, hogy az ember megismer és rajtam is erőt vett a kíváncsiság. Ennek eredménye a következő: a gyerek az őrparancsnoké. Egy kis rosszakarattal még azt is mondhatnánk, hogy ő az őrparancsnok. Neki ugyanis több szabadsága van a laktanyában, mint az apjának. Beléphet az épület minden zúgába, tetszése szerint alkalmatlankodhatik akárhol és, mint láttuk, meggondolatlan, vad és sokszor ostoba tetteiért nem szól rá senki. Miért? Azért, mert a mama fellép és végső esetben a férjét, az őrparancsnokot kényszeríti, hogy hatalmi szóval fojtsa el az esetleg elégedetlenkedő ember vagy asszony hangját. Azt is megtudtam, hogy a fiatalabb és főleg nőtlen csendőrök gyakran még szarvat adnak a gyermeknek, mert rájöttek, hogy a dédelgetett kedvenc keresztül könynyen elérnek mindent és esetleges kisebb mulasztásaik felett is szemet hunynak, ha jóbarátságban vannak a fiatal „basával”.

Visszaemlékezve az őrparancsnok katonás külse-

jére, kifogástalan megjelenésére és modorára, nagyon csodálkoztam. Ez az ember nem úgy néz ki, mint aki hajlamos volna az ellágyulásra. Pár közbevetett kérdésből, amit a csendörhöz intéztem, megállapítottam, hogy sajnos, ő az a vérbeli katona, aki szolgálatát kifogástalanul látja el, és megjelenése is olyan, mint amelyet egy jó csendőrtől elvárunk, de nagyon szelíd, hallgatag, sőt talán félnék is — a felesége előtt. Az ideges asszony pedig, aki esztelenül imádja gyermekét, megköti a talán jobb belátású férfi kezét és ez eredményezi a tűrhetetlen állapotot.

A lélektan határozottan ismeri azt a jelenséget, amikor egy-egy erős egyéniségű, szinte parancsolásra született férfit igéző hatása alatt tart, sokszor alig-alig rőfnyi felesége. Ez azonban nem szolgálhat mentségül az őrsparancsnok számára. Többszörösen bűnös ő, mert egyszerre vét a közszellem és egyetértés, a parancsnoki tekintély, bajtársai, a kötelező tapintat és végül saját gyermeke ellen.

Parancsnoki minőségben szolgáló katonáembernek különösen vigyáznia kell arra, hogy szolgálatát és magánéletét ne keverje össze, mert az a férfi, aki szolgálatába viszi emberi gyöngeségeit, nem más, mint kiváló vígjáték-alak. A szülői szeretet a legmagasztosabb és leghatalmasabb emberi érzés, de a köteleességtudásnak még ezen is felül kell emelkednie. Egy laktanyában lakó őrsparancsnok a bajtársa gyermekének esetleg elnézhet valamit, de a saját fiának semmit.

Tökéletes ember nincs. Gyenge oldala mindenkinek lehet és egy esetleges ilyen gyengeség beismerése határozottan közeledés a tökéletesség eszménye felé. Az olyan ember, akit felesége, vagy családja jelenkétben valami megfoghatatlan és megnevezhetetlen ellágyulás lep meg, még nem hibás, hisz az örökkévalóság hatalmas eszméjéhez képest parányi pont a teremtés koronája. De igenis nevetséges az, aki ezt az érzését — legalább önmaga előtt — nem ismeri be. Az ilyen katona költözzön minél távolabb szolgálati helyétől és vonjon jó magas kerítést a háza köré, mert neveltség tárgya lesz mindig embertársai előtt, ha még olyan marcona is a kinézése.

A hatalmi mámorban nevelt gyermek lelki fejlődéséről meg ne is beszéljünk. Az ilyen gyerekekből lesznek a vad, kegyetlen, kíméletlen és gyáva emberek és ezek azok, akiknek minden cselekvőképességük megszűnik, jóformán tetetetlen bábukká változnak, ha nem érzik a hátuk mögött azt a kezet, mely basáskodásukhoz a biztonságérzetet szolgáltatta.

Az a bizonyos gyerekszoba.

A sorsom egyszer a vonaton olyan fülkébe vetett, ahol egy igen választékosan öltözött házaspár utazott, két fiúcskával. Egy idegen hölgy is ült még velünk. Eleinte a két lurkó az ablaknál üldögélt és látható érdeklődéssel szemlélte a vidéket, sajnos, azonban hamarosan ráúntak az egyhangú tájra. Gondolták, a folyosó felőli rész érdekesebb, elkezdtek hát lehetőleg mindig rohamléptekben, mindig együtt szaladgálni a folyosó és a fülke ablakai közt. Nem nehéz elképzelni, hogy mikor huszonkettőszáz legázolták a tyúkszememet, kissé idegeskedni kezdtem. Valójában csak azért tudtam elviselni szó nélkül a kedves gyermekek vad ugrándozását, mert az idegen hölgy szenvedéstől eltorzult arcáról láttam, hogy tyúkszemileg sokkal rosszabbul áll nálam.

Ketten — gondoltam — mégis könnyebben szenvedünk.

Sőt! Némi kis szünet is állott be a közlekedésben. A mama, aki világerő nem vette volna észre a „kedves-kék” viselkedésének lehetetlen voltát, enni adott a gyerekeknek. Megkönnyebbülten nyújtóztattam ki lábaimat és megfigyeltem, hogy az idegen hölgy kebléből is felzakad egy mély sóhaj.

Hát bizony korán örültünk. A gyerekek vajaskenyeret majszoltak, de a sors úgy akarta, hogy csak egy-két falást fogyasszanak el ülve. A vonat egy legelő mellett húzott el és a kisebbik gólyát, vagy mit láthatott, az is lehet, hogy élvezethalmozó hajjaimai vannak, mert vajaskenyerestől indiánordítással rohant az ablakhoz. Azaz, hogy csak rohant volna, ha én a lábaimat még mindig nem pihentettem volna. Így keresztülbukott kinyújtott végtagjaimon és a következő pillanatban kenyerének java, azaz vaja, a már sokat szenvedett útitársnő nyersselyem bluzának kelős közepét ékesítette.

— Ferike, miért nem vigyazol — fuvolázott végre a mama. — Ugyan, fiam, szóljon rá ezekre a gyerekekre — figyelmeztette az urát, majd úgy érezte, hogy számunkra is kellene valamit mondani:

— Tessék elhinni, nem rosszak ezek a gyerekek, csak kicsit csintalanok. Kicsik még. Nehezen tanulják meg a viselkedést. Ötéves gyermeket nem lehet még nevelni, — szolt és segített a vaját mégjobban elkenni a hölgy ruháján, biztos receptet ajánlván a foltok ellen.

A nagyobbik gyerek ezalatt elhatározta, hogy elbújik a hálóban elhelyezett koffer mögé. Mire észrevettük, szép kürtösapkám olyan lapos volt, mint egy hadikenyér, sőt mint egy nadi vajaskenyér.

Eddig csak a hölgy szikrázott, most én is szikrázni kezdtem. A papa alighanem észrevette a kitörni készülő családi botrányt, mert a kötéláncos ifjút kissé nagyobb lendülettel emelte le a hálóból, mint általában szokásos és az üléshez ragasztotta.

A mama sziszegett fájdalmában, sőt mintha azt is mondta volna: „vadállat”, a gyerek meg kegyetlen ordításba tört ki.

A vasúti kocsi általában véve nem szanatórium, de ez sok volt az idegeimnek. A folyosóra menekültem tehát. Sajnos, rosszul számítottam, mert ott még mindig a második számú utasszomorító garázdálkodott. Következtes egy legényke volt. Mindig azon az ablakon akart kinézni, ahol már állott valaki, és a szűk folyosót korlátlan birtokának tekintette. Csendesesen megígértem neki, hogy kilógotom az ablakon, de a fenyegetésekkel szemben teljes érzéketlenséget tanusított.

Átszállásnál volt pár óra időnk, amit a vasúti étteremben töltöttem el. Határozott szerencsém volt ennél az utazásnál, mert még a második fogásnál tartottam, mikor útitársaim is megjelentek és a mellettem levő üres asztalnál telepedtek le. Ebédjük határozottan szórakoztató volt. Előbb a gyerekek eltörtek egy poharat, felálltak a székre, összemarakodtak a húson, kézzel eregettek le a torkukra a palacsintát, és abroszt illetőleg pedig azon gondolkodtam, hogy megvásárlom és felküldöm a Térképészeti Intézetnek.

A palacsintánál tartottak, mikor egy ismerős úr jelent meg az asztaluknál, aki a szülőkkel mély beszélgetésbe kezdett. Történeti hűség kedvéért közbe kell vetni, hogy minden asztalon a kosárban hatalmas baracok mosolyogtak. Nyár elején voltunk, lehetett tehát darabja vagy harminc fillér. Mire fizetésre került a sor, a két gyerek az asztaluknál levő összes barackot észrevétlenül elfogyasztotta. Hat pengőbe került a papának a gyümölcsfogyasztás, én pedig borraivalót adtam a pin-

Kapuügyelet a budapesti csendőrlaktanyában.

(Molnár Rezső rajza.)

cérnek, hogy csempésszen még egy kosárral az asztalukhoz a finom barackból, hátha azt is megeszik. Kevésnek tartottam ugyanis a hat pengő büntetést a papa számára. Azon is gondolkoztam, hogyan lehetne a vajas hölgyet értesíteni a történekről, mert ha megtudná a hat pengőt, biztosan nem fájna neki annyira, hogy tönkrement a ruhája. Ez mind nem sikerült, viszont a főpincértől megtudtam, hogy emlékezetes útitársam a K...-i főjegyző volt a családjával. Önkéntelenül így kiáltottam fel:

— Ezeknek hát igazán lehetne gyerekszobájuk!

Van is! Szép fehér bútorokkal. Külön szekrény a játékoknak. A falra szép kis nyuszik vannak festve; szóval minden megvan, aminek egy gyerekszobában meg kell lennie. Csak egy dolog hiányzik: a nevelés.

*

A neveléshez nem külön szoba kell, hanem körültekintő gondosság, ésszerűség és szeretet. Lehet, hogy az a két fiú, akiknek viselkedése olyan túrhetetlen volt a vonaton, alapjában véve két ügyes és értelmes gyerek, a nevelésük azonban a külsőségekben nem nyilvánul meg és ha szülők idejében észre nem térnek, származásuk és iskoláztatásuk dacára modortalan emberek lesznek.

Az ember tetteinek 95 százaléka szokáson alapul. Egy-egy gyermekkori jó vagy rossz szokás végigkísér bennünket egész életünkön. Jó nevelő tehát csak az lehet, aki szinte akicsinyességig gondos, akinek van tü-

relme aprólékosnak látszó dolgokra is idejében megszoktatni a gyereket, mert az illetant felnőtt korban és könyvből nem lehet megtanulni. Elismerem, hogy a szoktatás nehéz munka, de megéri a fáradságot, mert az embert először mindig a külső megjelenési formája és modora után ítélik meg, a lelki tulajdonságok elbírálására pedig csak akkor kerülhet sor, ha illedelmes, úri viselkedésünkkel már előbb jó benyomást gyakoroltunk környezetünkre.

A pályaválasztás.

Január közepén vagyunk. Olyan fojtó a tanterem levegője, hogy szétdurranástól lehet félteni az ódon iskolát. Pattanásig feszülnek az idegek, hiszen az utolsó órákat tartjuk félév előtt és a bukás réme rávicsorog az ijedt gyermekarcokra a terem minden szögletéből. Mi ez a hangulat azonban ahhoz képest, ami a szülők részére fenntartott látogató szobában uralkodik? Könyörgésre és hízelgésre egyaránt felkészült mamák, zordon arcú, de itt halkszavú apák, alázatos kalapforgató kisemberek, akiknek a tanár „nagyságos úr” — mind, mind pattanásig feszült idegessel. Kétségbeesés, reménykedés, vad elhatározás a lehetetlen keresztülhajszolására és sok más hasonló emberi indulat ül az arcon és szinte megörökítésre vár.

Ez a kép jut az eszembe most, amikor cikksorozatom végére érkeztem és megállapítom magamban, hogy a kakastoll árnyékában növekedő apró magyarok sorsára iránt való érdeklődésem nem lenne teljes, ha nem be-

szélnék a pályaválasztás kérdéséről. Minden lelkiismeretes szülő homlokán megjelenik a gond felhője, már akkor, amikor bölcsőben gögicselő gyermeke fölé hajol és még a hitetlen is egy mélyeséges sóhajt küld az ég felé, mert érzi, hogy emberi erő egymagában kevés ahhoz, hogy a kis jövevényt az életnek arra az útjára terelje, amelyik a boldogság felé vezet.

Röviden úgy tudunk magunknak helyes képet alkotni a pályaválasztás kérdéséről is, ha azt először a szülő, majd a gyermek szempontjából vizsgáljuk meg.

Alkalmam volt egyszer egy altiszti rendfokozatban levő ezredtársamnak a gyermeke jövő sorsáról alkotott gondolkodásmódjába bepillantani. A gyereke kemény koponyájú kis emberke volt és sehogyan sem felelt meg a gondos apa várakozásának. Ez a szűk látókörű ember ugyanis kitartó makacssággal ragaszkodott ahhoz, hogy „urat” nevel a fiából. Mikor megkérdeztem tőle, hogy mi az oka eljárásának, egyre csak azt ismételte, hogy:

— Az uraknak jó, azok könnyen élnek — és ha már neki küzdelmes az élete, legalább a gyereke ne ismerje majd azt, hogy mi a gond.

Elhatároztam, hogy tisztázom az én emberemmel, mit is jelent az a szó, hogy „úr”, mert láttam, hogy nincs tisztában a fogalommal. Valósággal meghökken, amikor erről a kérdéssel beszélgetni kezdtem vele és az úr fogalmának meghatározásánál felsorolt néhány foglalkozási ágat, mint: doktor, tanító, pap, jegyző, stb.

Mindjárt láttam, hogy az én altisztem faluról hozta világnézetét és érdeklődtem, megvannak-e még kapcsolatai szülőföldjével. Hát bizony megvoltak, de még mennyire megvoltak. Apjának harminc holdas kis gazdasága van, ők lesznek az örökösök, mert a másik fiú elesett a harctéren, a leánynak meg kiadták a jussát férjhezmenéskor.

— Hát aztán el szokta-e vinni azt a „rossz” fiát falura — faggattam az altisztet.

— Hiszen éppen ez a baj — volt a felelet. — A nyarat mindig ott tölti az anyjával. Amikor aztán hazajönnek, bottal kell elverni az iskolába és előfordult, hogy gyalogosan viaszszökött falura. Nem is viszem én kérem többet oda, mert tökéletesen összezavarodik az esze.

— Na — gondoltam, — lehet, hogy kemény koponyájú a gyerek, de az apjéé meg egyenesen vasból van.

— Hát jó ember — szöttek tovább a beszélgetés fonalát, — nem gondolt még maga arra, hogy ezt a fiút bűn tanulásra kényszerítene? Nem érzi maga azt, hogy ősi ösztönök ütköztek ki a lelkéből? Nem látja, hogy hívja őt az anyaföld; szerelmese a kék égnek, a pacsirta dalának, az egyetlen, igazi, emberies foglalkozásnak? Miért akarja ezt a szabadba vágyó embert börtönbe csukni, hiszen minden olyan pálya, amely négy fal közé zárja őt, börtön lesz majd a számára? Nem gondolta még el, hogy milyen szép lenne az, ha nem hagynák parlagon az apai jussukat, nem adnák idegen kézre, hanem ha majd maga is nyugdíjba megy, odaköltözik az

ősi tanyára, hosszúszerű pipával kiballag a földekre a kis unokákkal, megnézni, hogy mennyit nőtt a búza, kémleli az ég alját, hogy küld-e áldást eső alakjában az Úr és az apróságok meg közben ürgét kergetnek, virágot szednek és kedves, boldog kacagásukkal az ünnepnap fényét csilingelik bele a nagyapó lelkébe?

Mondhatom, kár volt ilyen gondosan kiszínezni az én emberem elképzelt jövőjének a képét. Nagyon megdöbbsent és az arcán azt láttam, hogy így gondolkodik: „Na ezt is okosabb embernek hittem.”

Mondani? Alig mondott valamit, de amit mondott, az olyan volt a számomra, mint a takarodó.

— Hát, kérem, az én fiam, ha már az Isten annyira megvert, hogy több nem lehet nálamnál, lehet esetleg ő is altiszt. Kevesebb mint én? Inkább agyonverem.

Szegény ember, nem is tudja, hogy már elkövette azt a bűnt, amire fogadkozott.

A pályaválasztásnál a hiba rendszeren ott kezdődik, hogy a szülők örmagukból indulnak ki és nem a gyermekből. Le kell számolni azzal a gondolattal, hogy a boldogságnak a hajszolása alapján véve illuziókergetés.

Főlöszleg abból kiindulni gyermekem jövőjét illetően, hogy minden lehet, csak az nem, ami én vagyok, mert én nem érzem magamat a foglalkozásomban tökéletesen boldognak. A pályaválasztásnál a szülők saját sorsukat kezdik mindig összehasonlítani más emberek sorsával és megállapítják, hogy miután ennek megének jó dolga van, a fiamat erre a pályára adom, akár van rá tehetsége, vagy hajlama, akár nincs. Az ilyen szülők élete sokszor kálváriajárás. Könyörgés, megalázkodás a tanárok előtt, véres verejtékkel kiizzadott költségek és az eredmény gyakran egy kettétört vagy félbemaradt életpálya, sőt igen gyakran szegreakasztott oklevél.

El kell ismerni azt, hogy minden szülőnek joga van családját illetően fejlődésre, haladásra, emelkedésre gondolni. A természetadta lehetőségeket azonban figyelembe kell venni. Tanulatlan embernek lehet lángész a fia, lángelmének igen gyakran kis kaliberű egyéniség a folytatója. A természet szinte játszani látszik az emberi nemmel. Nem kívánhatjuk, hogy utódaink mindenben ránk hasonlítsanak, mert az egyén a képességeit nem törvénytörően örökli. Ezeket a törvényeket egyeztesse össze a szülő a lelkében szunnyadó becsvágygal. Ne önmagukból induljunk ki tehát a nevelésnél és pályaválasztásnál, hanem illeszkedjünk be a gyermekeink változó lelki világába és az ott talált tehetséghez, tulajdonságokhoz alkalmazkodjunk. Ahol ez nincs meg, ott időelőtt szakadás áll be a szülő és a gyermek közt, már pedig nem fejlődhetik új élet abból a gyümölcsből, mely megérés előtt lehullik a fáról.

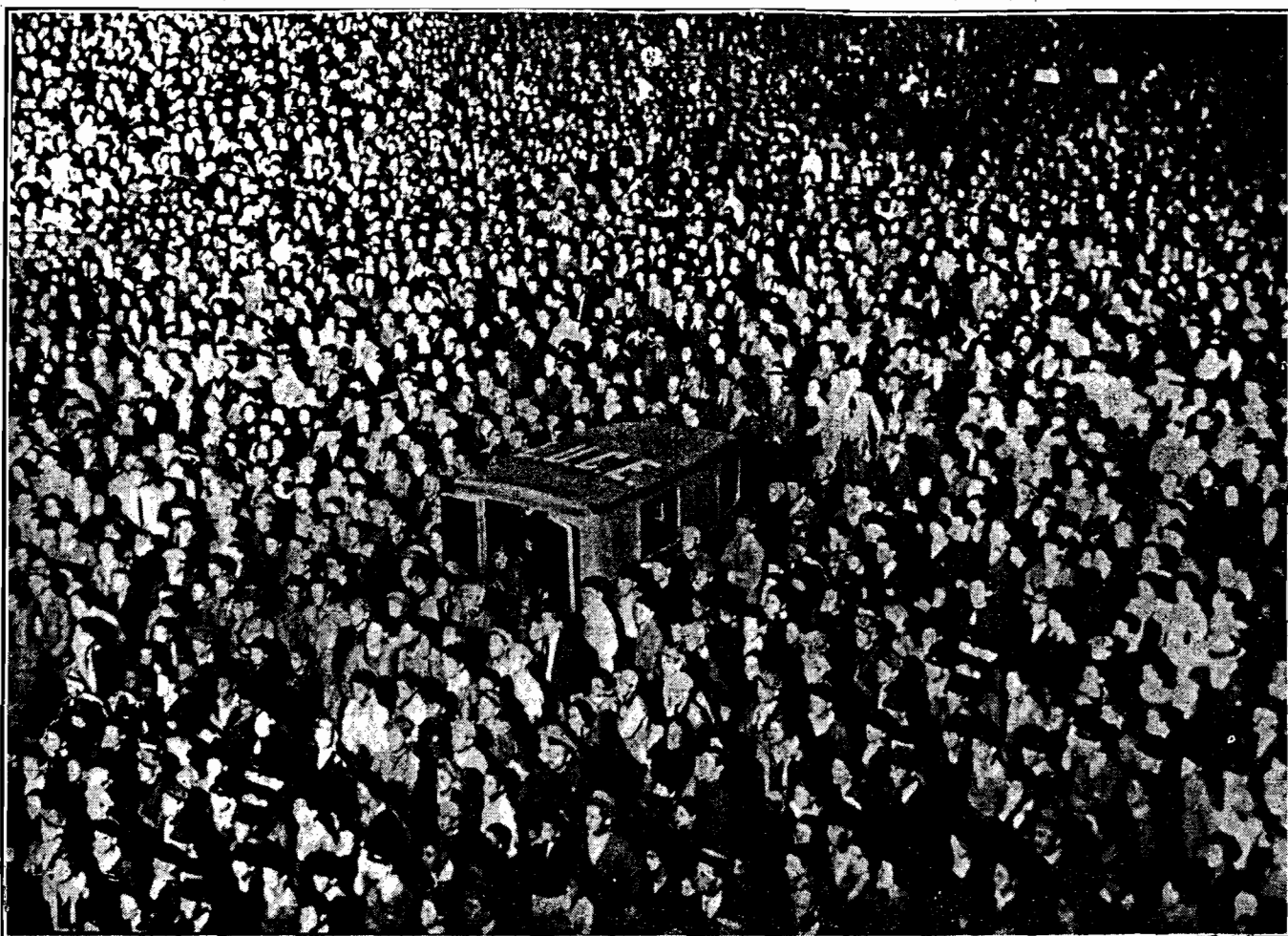
Gréard francia tanfelügyelő 2530 gyermeknek azt a feladatot adta, hogy írják le, melyikük milyen pályát választana az iskola elvégzése után. A növendékek legnagyobb része a szülők hivatását választotta, csak kevesen törekedtek magasabb cél után. Az eset nem véletlen. Átlagos tehetségű bizony az emberek legnagyobb része, az igazi tehetség pedig úgyszólván tör magának minden akadályon keresztül.

Ha meg akarjuk tudni, hogy gyermekünknek milyen pályára van hajlama, sokat kell vele foglalkoznunk. Figyeljük meg a játékát, mert a játék a későbbi komoly élettevékenység tudattalan előgyakorlata.

Akinek pedig összeomlottak az álmái, ne essen kétségbe. Nem a pálya fontos, hanem az ember. A legdéli-

Badeni Lajos őrgrofnak 1689. szeptember 24-én tizenégyórás erőltetett menet után sikerült seregével a Nis mellett húzódó hosszú haderőnek elsáncolt, több mint százezer főből álló török haderőnek hátába kerülni. Bár az őrgrofnak csapatai az óriási menetteljesítmény után teljesen ki voltak merülve, nehogy a meglepetés előnye veszendőbe menjenek, a rohamot azonnal meg kellett indítani. A támadás sikerült, a török sereg megfutott. Több mint tizezer török holtteste fedte a csatateret, míg a császáriak alig vesztették ennek tizedrészt; a mellett rengeteg mennyiségű élelmiszerkészlet jutott birtokukba, ami bizony fontos is volt, mert a sereg akkor már napok óta éhezett.

Mussolinét legutóbbi milánói látogatása alkalmával — mikor az igazságon alapuló békéről beszélt — beláthatatlan tömeg ünnepelte.

szesebb foglalkozást is meg lehet becsteleníteni, viszont a legegyszerűbb ember előtt is lehullanak a kalapok akkor, ha megvannak benne az istenáldotta hajlamok a tisztelet megszerzésére.

*

E soraim keretében a családi nevelés legkirívóbb hibáira akartam rávilágítani. Egy ilyen gyűjtemény természetesen sohasem lehet teljes, mert az emberi lélek számtalan formában nyilatkozik meg. Szeretném, ha leírásaim nyomán a csendőrség nős tagjai fokozott mérvben kezdenének el érdeklődni a nevelés nagy kérdései iránt. A munka önmegtagadást, következetességet és sok lemondást kíván, de mind a család, mind a nemzet szempontjából rendkívül fontos és szép reményekkel kecsegtet. Kétségekben, azt hiszem, nem lesz nehéz megtalálni a tanácsadót. Az előljárók, a falu papjai, orvosai, tanítói és nem utolsósorban a *Csendőrségi Lapok* örömmel fognak segítő kezet nyújtani annak, aki a lelkeben annyi gonddal elültetett csendőri kötelességtudást és lelkiismeretességet családján belül is fokozott mérvben kívánja érvényesíteni.

Az ember ősi ösztönénél fogva az örökkévalóság jegyében szeret élni és gondolkodni. Aki lelkének számtalan kincsét féltő gonddal, nagy szeretettel átülteti utódjainak szívébe, az valóban örökké él, az olyan ember mögött viszont, akinek gyermekei úgy nevelkednek fel, mint elhanyagolt réten a szamárkóró, valóban és végérvényesen becsapódik a temető kapuja.

A fiatalokokról.

Írta: Dr. CZIÁKY FERENC alezredes hadbíró.

A csendőr az életben él és azt, amit elméletileg tanul, a gyakorlati életben próbálja ki. Így köti össze az elméleti tudását a gyakorlati ismeretekkel; így köti össze az elméleti szabályokat az élet tapasztalataival: Így les a próbacsendőrből életismeretekkel rendelkező csendőri akit a tudása és a tapasztalata képessé tesz a járőrszolgálatában eléletarúló legnehezebb kérdések megoldására is.

Miután a Csendőrségi Lapok cikkei is azt a cél szolgálják, hogy az elméleti kérdéseket a csendőr szemüvegén át vizsgálják meg és a megbeszélendő kérdéseket a csendőri élet kereteibe illesszék be, nem lesz talán érdekes éppen most azoknak a kérdéseknek a felelevenítése amit a fiatalokokról itt-ott már hallottunk és amiről: szenzációéhes olvasók kielégítése céljából mostanában napilapok is megemlékeztek.

E lap olvasóit nyilván csak az érdekli, hogy mit jelent a fiatalokok kérdése a csendőr közbiztonsági szolgálatában? Mikor, milyen formában kerül ez a kérdés a csendőr elé és minő feladatok megoldására készíti?

A fiatalokok kérdéseivel két törvényünk foglalkozik: Az egyik: az 1908:XXXVI. t.-c. (másként büntetőnovella: Bn.); ez a fiatalokokra vonatkozó anyagi szabályokat tartalmazza. A bűnbeesett, a társadalom és ál

lam rendjével összeütközésbe került fiatalokúakkal való eljárás módozatait, vagyis a fiatalokúakra vonatkozó alaki jogszabályokat a fiatalokúak bíróságáról (röviden Fb.) szóló: 1913:VII. t.-c. foglalja magában.

A Bn. egészen megváltoztatta azt a rendszert, ami 1908 előtt a fiatalokúak felelősségrevonása tekintetében fennállott és egészen új rendszerre tért át.

Az 1908. év előtti — mondjuk régi — rendszernek az volt az alapfelfogása, hogy a fiatalokú — ha bűnt követett el — bűnhődjék; részesüljön büntetésben, érezze azt, hogy a rossz büntetést von maga után. Ily módon a fiatalokú tartózkodni fog attól, hogy a jövőben büncselekményt kövessen el, tehát a társadalom védelme biztosítva van.

Az új rendszer alapelgondolása ezzel szemben a következő:

A társadalmat meg kell védeni attól, hogy a fiatalokú bűnözők részéről veszélynek legyen kitéve. Ennek a megmentésnek azonban akként kell végbemennie, hogy a fiatalokú erkölcsileg visszavezettessék a megtérés és megigazulás útjára. Tehát ebből a célból nem büntetni kell, hanem nevelő, javító intézkedésekkel kell a fiatalokút visszavezetni a békés, dolgos, erkölcsös társadalmi életbe. Ez az út biztosabban elvezet a társadalom védelméhez.

Viszont a nevelés csak úgy vezethet biztos eredményre, ha a fiatalokú egyéniségéhez, természetéhez, jelleméhez alkalmazkodik. Ebből a célból tehát meg kell ismerni azt a környezetet, amiben a bűnbejutásáig a fiatalokú élt. Ezért fontos az, hogy a fiatalokúról a felette ítélkező bíróság pontos környezettanulmányt kapjon.

Ez az elgondolás azután elvezetett ahhoz, hogy létesíteni kell olyan szervezeteket, amik a gyermekekre és fiatalokúakra felügyelnek és a züllés veszélyének kitétt gyermekeket és fiatalokúakat kiemelik abból a környezetből, ahol az erkölcsi életük fertőzés veszélyének van kitéve.

Igy jöttek létre a fiatalokúak bírósága, a patronázsegyesületek, az állami gyermekmenhelyek, a pártfogó tisztviselők, mint a szülői felügyeletet pótló társadalmi intézmények, szervek, illetve közegek.

Kik tulajdonképpen a fiatalokúak, vetődik fel itt a kérdés? Erre a fenti törvények (Bn. és Fb.) alapján a következő feleletet adhatjuk:

Fiatalokú az, aki életének 12. évét már betöltötte, de a 18-at még túl nem haladta. A 12. születésnap még a gyermekkort jelzi, míg a 18. születésnap a fiatalokúság utolsó napja.

Miután a csendőrszolgálat a falusi viszonyokkal kapcsolódik szorosan össze, a falusi gyermekek fiatalokúat kell különösen figyelemre méltatnunk.

A falusi gyermek 12. életéig jár rendszeresen iskolába. 12. életéve után kikerül az elemi iskolából és legfeljebb heti 1—2 órán keresztül részesül azután mint ismétlőiskolás oktatásban. Ez áll az esetek túlnyomó többségére. Csak a nagyközségekben és a megyei városokban gondoskodnak a fiatalokúaknak mezőgazdasági, vagy iparostanonc iskolában továbbképzéséről, illetve további neveléséről.

12. éves korukig a fiú- és a leánygyermek — a legtöbb helyen közös intézetben — egyenlően részesülnek iskolai nevelésben. Így erkölcsi fejlődésük azonos körülmények között megy végbe, lényegileg azonos eredménnyel.

12. éves koruk után a fiú- és leánygyermek élete különválik. A leánygyermek — ha szülei jobbmódú

gazdák — az anyjuk mellett maradnak és segédkeznek a háztartásban, meg a kis testvéreik felnevelésében. Így őket az anya gondossága és felügyelete veszi körül. Az ilyen leánygyermek környezetét szabály szerint kifogástalan és ebben a gyermekek erkölcsi élete az iskolában kapott alapokon megy tovább.

A szegény kisiparosok és zsellérek leánygyermekei vagy a szülői házban maradnak továbbra is, vagy a városba mennek idegen háztartásba mint gyermekleányok (pesztonkák), avagy mint háztartási alkalmazottak; vagy esetleg a gyári vagy kézműves iparban helyezkednek el, mint gyárimunkások, vagy tanoncok.

A fiúgyermek ezzel szemben 12. életévük betöltése után olyan munkakörbe jutnak be, mint pásztorgyerekek, mezőgazdasági munkások, avagy ipari tanoncok, ahol felnőtt férfiak környezetébe jutva, ezek szellemi befolyása alá kerülnek. Ennek következtében a fiúgyermek a serdülő korban könnyebben feladja a szülői házban szüleitől, majd az iskolákban tanítójuktól magukba szívott erkölcsi nevelési elveket.

Ennek azután az lesz a következménye, hogy a fiatalokúban levő fiúk lelkiileg hajlamosabbak a bűnözésre, mint a leányok. Az ilyen rossz környezetbe került fiatalokú fiúknál a verekedések és a kisebb fajta — főként élelmiszer — lopások virtusszámba mennek. Megkezdődik a dohányzás, a szeszital élvezete és — feltűnő korán — a nemi élet. Mindez lerontja az iskolai nevelés hatását, gyöngíti a fiatalokú ellentálló képességét a bűnözési alkalmakkal szemben.

A fiatalokú leányok életét ezzel szemben inkább a szenvedőlegesség jellemzi, a passzivitás jellemzi. A szülői házon kívül élő fiatalokú leánygyermek élete és erkölcsi fejlődése teljesen attól a környezettől függ, amibe mint háztartási alkalmazott, avagy tanonc kerül.

Az ilyen leányok bűnözése többnyire a rossz hatás következményeként következik be és apró házilopásokból tevődik össze.

Ezen fiatalokúakra az egyházi életbe való bekapcsolódás, — ami a bérmálás, illetve a konfirmálás útján következik be — bír nevelő, javító és visszatartó hatással.

A falusi fiúgyermekre, illetve felserdült fiúkra a leventeintézményeknek van nevelő, egyéniségüket fegyelmező hatása. Cserkészetről falusi helyeken nem lehet beszélnünk, mert ez a fiatalokúak jellembeli nevelésére olyan rendkívül jelentőségteljes mozgalom a falvakban még nem vert gyökeret.

A csendőr szolgálati ténykedése az örskörlethez tartozó helységeken élő fiatalokúakra is kiterjed.

Ez két irányban nyilvánul meg és játszódik le.

Általános rendészeti szempontból figyelemmel kell lennie a csendőrnek arra, vajjon az örskörlethez tartozó falvakban és tanyákon a fiatalokúak milyen környezetben és milyen életkörülmények közt élnek. Ez is hozzátartozik a csendőrnek ahhoz a kötelességi köréhez, ami a helyi viszonyok alapos ismeretét írja elő.

Idevonatkozólag idézzük a Szut. 504. pontjának rendelkezését:

„Ha a csendőr azt észleli, hogy valamelyik fiatalokú eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult, erről a szükséges adatok megállapítása után — de alakoszerű nyomozás megejtése nélkül — a közigazgatási (állami rendőrségi) hatóságnak és — ha helyben van — a fiatalokúak bíróságának is tegyen jelentést.”

A fenti pontban említett közigazgatási hatóság alatt a főszolgabíró értendő.

Ha fiatalok — vagy fiatalok — által elkövetett bűncselekményről van szó, úgy — a Szut. 503. pont értelmében — a csendőrnek különös tapintattal kell eljárnia.

Hogy ez a tapintat miben álljon, azt a Szut. 503. és 504. pontjai írják elő részletesen.

Ha figyelembe vesszük mindazt, amit e cikkem bevezető soraiban a Bn. és Fb. rendelkezéseiben megnyilvánuló alapelvekről mondtam, úgy a Szut. 503. és 504. pontjaihoz még a következőket fűzhetjük hozzá:

Miután a fiatalok cselekményeinek elbírálásánál a bűncselekmény tárgyi részletei (mint pl. a lopás elkövetésének helye, módja és eszközei, a kár nagysága stb.) mellett rendkívül fontosak a kiskorú tettes személyi körülményei, különös gond fordítandó a környezet tanulmányozására és az annak során közvetlenül észlelt, illetve másoktól hallott adatoknak a fiatalok bíróságához juttatására.

Ezért a csendőrségi nyomozásnak ki kell terjednie minden olyan körülmény felderítésére és minden olyan adat beszerzésére, amiből a fiatalok bírósága a fiatalok egyéniségét és eddigi környezetét teljesen megismerve, megtalálhassa a legalkalmasabb eszközt és módot ahhoz, hogy a fiatalok a dolgozó társadalom számára megmenthesse.

Igy a nyomozásnál figyelembe kell venni a következőket:

Mik a fiatalok szülei? Milyen vagyoni és társadalmi helyzetben élnek? A fiataloknak vannak-e testvérei? Ha igen: milyen korúak és foglalkozásúak? Fontos annak a kiderítése, milyen a családi élet belső képe: a szülők neveltsége, vallásos élete, élveznek-e a család tagjai alkoholt? A fiatalok szülei közül egyik vagy másik nem volt-e közismert alkoholista, vagy epilepsziás, avagy megrögzött gonosztevő. Ha a fiatalok lelki fejlődése elüt a család általános képétől, úgy ennek oka — a lehetőség szerint — felderítendő.

Vagyis a nyomozás adataiból a fiatalok ügyének elbírálására hivatott bíróságnak egyfelől tiszta képet kell a bűncselekményt elkövetett fiatalok egyéniségéről nyernie, másfelől arra nézve is támpontokat kell kapnia, hogy mi az az intézkedés, ami a fiatalok nevelése, jövőbeli erkölcsi fejlődése szempontjából a legmegfelelőbb lesz és ami a rossz útra tévedt fiatalok megmentését és a helyes útra visszatérését a legbiztosabban fogja szolgálni.

A fentiek egyben rámutatnak arra is, hogy mit kell érteni a Szut. 503. pontja azon rendelkezése alatt, hogy: „Fiatalokkal szemben a csendőrnek különös tapintattal kell eljárnia.” S hogy „arra kell törekedni, hogy az általuk elkövetett bűncselekmények ne váljanak köztudomásúvá.”

A megszegyenyítés ugyanis a fiatalok könnyen dacossá, megátalkodottá teheti és végleg arra az útra terelheti, ameyik a megrögzöttség, a züllés felé vezet.

Ezért rendeli el a Szut. 323. pontja, hogy „fiatalok megbilincselését lehetően kerülni kell”. Ezért írja elő a Szut. 505. pontja, hogy „A fiatalok lehetően, a felnőttektől elkülönítve kell őrizni és kísérni és — ha csak különös elővigyázatra szükség nincs — meg lehet engedni, hogy a fiatalok községeiben és lakott helyeken — de csakis nappal — ne a csendőr előtt, hanem mellette haladjon”.

A Bn. 27. §-ának az a rendelkezése, mely szerint a fiatalokra kiszabott fogházbüntetés a fiatalok részére felállított külön fogházban hajtandó végre, szin-

tén azt a célt szolgálja, hogy a fiatalok ne kerüljenek felnőtt — és esetleg megrögzött — gonosztevőkkel össze, hanem hasonlókorú társai közt a megjavítása lehetővé tétessék.

Ezek a kérdések tartoznak a szoros értelemben vett csendőrségi közbiztonsági szolgálat keretébe és várnak ott megoldásra.

Nem lesz azonban érdektelen annak a kérdésnek a felvetése is, vajjon a bíróság az eléje került feljelentés alapján milyen intézkedéseket tehet a fiatalokkal szemben?

Ezek az intézkedések kétféle természetűek lehetnek:

A fiatalok bírósága elrendelheti, hogy a fiatalok törvényes képviselője, hozzátartozója vagy más alkalmas egyén házi felügyelet alatt tartsa. Vagy az iránt intézkedhetik, hogy a fiatalok házi vagy iskolai fenyítést kapjon. Ha pedig azt látja, hogy a fiatalok eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult, elrendelheti a javítóintézeti nevelését.

Elrendelheti továbbá, hogy a fiatalok próbára bocsáttassék. Ez azt jelenti, hogy a bíróság szigorú szabályokhoz kötött felügyelet mellett gondoskodik arról, hogy a fiatalok olyan helyen helyeztessék el, ahol egyrészt állandó felügyelet alatt áll, másrészt megjavulására kilátás van. A felügyelettel ilyen esetben vagy a fiatalok törvényes képviselőjét, vagy egy patronázs-intézetet, illetve egy gyermekmenhelyet, vagy egy hivatásos, e célra kiképzett védnököt, illetve védnököt bíz meg.

A próbabocsátás ideje egy év. Ha ez sikeresen telik le, a fiatalok feletti szigorú ellenőrzés megszűnik, ellenkező esetben a bíróság vagy a javítóintézetbe utalást rendel el, vagy fogházbüntetést szab ki. Mindkét intézkedés az célozza, hogy a fiatalok a rá nézve enyhének bizonyult házi felügyelet helyett zárt intézeti felügyelet alá kerüljen. Elrendelhető továbbá, hogy a fiatalok a bíróságnak egyik erre alkalmas helyiségében nappal 3—12 órai időre az élelmezés elvonása vagy korlátozása mellett felügyelet alá kerüljen.

A bíróság mindezen nevelő jellegű intézkedéseket alakoszerű tárgyalás nélkül — tehát anélkül, hogy a feljelentés tárgyát képező cselekményre nézve a fiatalok bűnösségét kimondaná, avagy büntető ítéletet hozna — közigazgatási jelleggel teszi meg.

Ha a bíróság úgy látja, hogy a súlyosabb természetű bűncselekmény elkövetésében bűnössé vált fiatalokkal szemben a fent részletezett nevelőintézkedések eredménytelenek lennének és már többé célhoz nem vezetnének, úgy ítélet formájában elrendeli a büntetésszerű intézkedéseket. Ezek pedig a következők: 1. dorgálás, 2. szabadságvesztés (fogház, államfogház, avagy elzárás) büntetés, 3. pénzbüntetés.

Ahhoz, hogy fiatalokkal szemben büntető jellegű intézkedés tétessék, előfeltételül megkívánatik még, hogy 1. a fiatalok bűnössége kétségtelenül fennálljon, 2. hogy a fiataloknak a büntethetőségéhez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége meglegyen, 3. hogy ezen büntető intézkedéstől az eset kísérő körülményeiből megítélve — a fiatalok erkölcsi fejlődésére előnyös hatás legyen várható.

Pénzbüntetésre a fiatalok csakis az esetben ítéltethető, ha vagyona vagy keresete van és ha a bűncselekmény elkövetésekor 15-ik életévét betöltötte volt.

Érdekes itt rávilágítani arra a helyzetre, ami a katonai igazságszolgáltatás terén ma a fiatalok feletti bíróságot kérdésében fennáll:

Miután 1931 február 1-től a polgári Btk. szabályai a katonai igazságszolgáltatásban is érvényesülnek, szükségessé vált a fiatalkorúakra vonatkozó jogszabályok mikénti alkalmazásáról intézkedni. Ezen intézkedések lényege a következőkben foglalható össze:

A fiatalkorúakkal szemben a katonai igazságszolgáltatás csak azon esetben alkalmaz különleges elbírálást, ha közönséges bűncselekményeket (lopás, testi sértés stb.) követtek el. Ez esetben azonban a fiatalkorúval szemben — feltéve, hogy a fiatalkorúnak a cselekmény elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt — a haditörvényszékek, mint ítélőbíróságok, nevelő intézkedéseket nem alkalmazhatnak, miután a katonai testületek rendeltetése ezt nem teszi lehetővé — hanem szabadságvesztést (fogház, államfogház vagy elzárás) és illetve pénzbüntetést kell megállapítaniok.

Ha azonban a fiatal korban levő tettes katonai bűncselekményben (szökés, őrszolgálati cselekmény stb.) vált bűnössé, úgy vele szemben is az általános büntetőjogi szabályok érvényesülnek, vagyis ez esetben a fiatalkorúakra előírt jogkedvezmények és kivételes elbírálási módoknak — nemzetvédelmi okokból — helye többé nincs. Ez esetben ugyanis a büntetőrendelkezések alkalmazása a tettes életkorától független.

Ha pedig a tettes személyi viszonyainál, avagy az elkövetett bűncselekmény (kémkedés által elkövetett hűtlenség) természeténél fogva a tettes felett katonai bíróság ítélkezik és azt tapasztalja, hogy a tettes a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettséggel nem bír, ez esetben az ilyen fiatalkorú tettes cselekményét a fiatalkorúak (polgári) bíróságnak kell átengedni.

Ezek azok a dolgok, amik a fiatalkorúak kérdésében a csendőrséget közvetlenül vagy közvetve érdekeltetik.

Az őrsök összefogása a nyomozásban.

Írta: SZAKONYI JÓZSEF tiszthelyettes (Csömör).

Mióta a Nyomozati értesítő megjelent, az őrsök egymásközötti levelezése — a nyomozások érdekében — csaknem teljesen megszűnt.

Pedig szükségük van az őrsöknek arra, hogy egymás bűneseteiről tudjanak, mert adandó alkalommal, vagyis ha egy hasonló bűncselekmény miatt a tettes bárhol kézre kerül, az őrs nem tud kiterjeszkedni a másik őrs bűnesetének a nyomozására, mert arról, annak körülményeiről és az elkövetésével gyanúsítható egyénről nem tud semmit.

A Nyomozati Értesítőben olyan segédeszközökhöz jutottunk, aminek az előnyét a szolgálat terén nem lehet eléggé értékelni, de az őrsök ezt kellően nem használják ki, mert a Nyomozati Értesítőben megjelent nyomozati értesítéseket nem hasonlítják össze a saját kiderítetlen eseteikkel és nem lépnek érintkezésbe azokkal az őrsökkel, vagy rendőrhatóságokkal, amelyeknek a területén az övékhez hasonló ki nem derült és a Nyomozati Értesítőben megjelent bűneset fordult elő. Pedig ha nem is minden egyes esetben ugyanaz a tettes követi el itt is, ott is a bűncselekményeket, mégis, mikor a bűncselekmény nemében, a cselekmény véghezvitelének a módjában hasonlatosság van, feltételezhető, hogy a tettes ugyanaz a személy, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy

a bűnöző a cselekményeit majdnem mindig azonos módon hajtja végre.

Igy sokszor már a cselekmény elkövetési módjából tud következtetni, aki az ily módon elkövetett bűncselekmények tettesét ismeri. Szükséges volna tehát, hogy az őrsök egymást ilyen esetekben megkeressék, adataikat egymással kicseréljék és egymásnak teljesen tiszta képet adjanak a bűncselekményről, meg a gyanúsított-ról is. Igen ajánlatos, hogy az őrsök, vagy rendőrhatóságok ilyenkor egymást adatokért megkeressék s a megkeresett a nála történt bűneset összes körülményeit, a gyanúsított-ra vonatkozó gyanúját a kérdést intézett őrsel, vagy rendőrhatóságokkal közölje, mert így egymás adatait kiegészítve, egymás eseteiről nagyobb tájékozottsággal bírnának és a folytatatólagos nyomozásoknál már adat állna rendelkezésükre s az eredmény sokkal jobb lenne, mint enélkül.

Semmi célja és haszna a Nyomozati Értesítő-nek, ha csak elolvassuk, vagy talán nem is olvassuk, hanem odaadjuk az őrs legfiatalabb tagjának, hogy csak kezeljen, szüntessen és rakjon a helyére mindent.

Ugyancsak ajánlatos volna egy-egy sikeres nyomozás esetén is annak az őrsnek, vagy rendőrhatóságnak, amelyik például országos szélhámós ügyében nyomozott, mindazokat az őrsöket és rendőrhatóságokat értesíteni a tettes személyéről, kiknél az övéhez hasonló, kiderítetlen bűncselekmény van nyilvántartva. Nem kétlem, hogy ez a munka nem minden esetben hozná meg az eredményt, mégis nagyon sok bűncselekményre lehetne napfényt deríteni különösen olyan tetteseknél, kik arra a vidékre, ahol egyszer már bűncselekményt követtek el, többé soha sem mennek, vagy ha mennek is, igyekeznek minden árulón nyom nélkül eltűnni.

Ha ilyen nyomozati összekapcsolások esetében mindig nem is kapnánk meg az általunk keresett tettest, azért mégis érdemes velük foglalkozni, mert ezek az országos hírű büntetettek a legtöbb esetben ismerik egymást s azért adhatnak olyan adatot, melynek alapján a tettest el lehet fogni. Előfordul sok esetben, hogy ha a cselekményt nem is ők követték el, egy kis jobb bánásmódot megnevezik azt, akire az őrsnek szüksége van. A Nyomozati Értesítő igen jó szolgálatot tesz a nyomozások meggyorsítása terén, de az hiányzik hozzá, hogy egyes sikeres nyomozásoknál az őrsök értesítsék egymást arról, hogy melyik őrs kit fogott el és miért. Számos őrs nem teszi meg azt sem, hogy egyes sikeres nyomozásoknál elővegye a Nyomozati Értesítő-t és a saját esetéhez hasonló, máshol elkövetett bűncselekmények felől a kezében levő tettest kikérdezze, vagy arra az időre, amely időben az övéhez hasonló bűncselekmények másutt előfordultak, az illetőnek az alibi-jére nyomozása során kitérjen.

Mindegyik őrs csak annak örül, ha a saját esetét, vagy eseteit tisztázni tudja, a többiekével azután nem mindig törődik, különösen nem azokkal, amely őrsök távolosnak, mert hiszen nem is ismerjük a távoli őrs ki nem derített bűneseteit. Így aztán a gyanúsítottat átadjuk az illetékes helyre, ott a reá egy őrs által kiderített 1—2 esetért elveszi a büntetését, a többi pedig, ami még a rovásán van, marad a VIII. rekeszben az őrsökön, vagy a rendőrhatóságoknál és soha, vagy csak a véletlen folytán fog kiderülni.

Gondoljuk meg, hogy a szentgotthárdi őrs hogyan terjeszkedik ki a csengeri, vagy a nagybaracska-i őrs kiderítetlen esetére, ha arról nem is tud. Pedig nem

tudhatjuk, hogy nem egy és ugyanaz a tettes működött-e mind a három helyen.

Igen jó szolgálatot tesz a fontosabb eseteknél a személyes érintkezés is, különösen a rendőrhatalóságok embereivel, mert már hozzájuk is jár a Nyé., nem káptalan az ő fejük sem, hogy mindent az agyukban tartsanak, de ha megvan velük a személyes kapcsolat és a nekik szükséges adatokról, a tettes, vagy a tettesek kilétéről személyesen is tájékoztatjuk őket, akkor minden alkalommal igyekeznek ők is a segítségünkre jönni.

Bár a Nyé.-ben minden kiderítetlen bűneset megjelenik, az örsök mégsem támaszkodhatnak teljesen erre, mert a Nyé. röviden, kivonatossan közli az eseteket, egymásután százat is, anélkül, hogy az esetek gyanúsítottjairól is beszámolna. Azért van ez, mert gyanúsítottként az örsök nem tudtak bejelenteni senkit, hát így természetesen a Nyé. nem is közölhet gyanúsítottat, pedig nyilvánvaló, hogy majdnem 100%-ban van legalábbis személyleírás alapján gyanúsítható egyén.

Ha ezen a téren az örsök egymás segítségére sietnének, egymás adatait kiegészítenék, sok esetben igen sokkal előbb meglenne a tettes, mintha csak az örskörletben nyomozgatnak utána. Mert mondjuk csak meg őszintén, a körletünkben előforduló nagyobbszabású bűncselekmények elkövetői hányszor odavalók a körletünkbe? Bizony kevés a százalék. Legtöbb esetben idegen örskörletbe, nem egyszer a rendőrség területére valók.

Mármost az ilyenek után mit tudunk pótnyomozgatni az örskörletben, különösen, ha a tettes nagyobb távolságról rándul ki hozzánk és sikeres betörés után már másutt és megint másutt garázdálkodik. Ha a mieinkhez hasonló eseményeket nem kísérjük a Ny.-ében figyelemmel és egymásnak nem adunk adatokat a gyanúsítottunkról, vagy ha már elfogtunk egy tettest, annak kilétéről, ha a bűncselekmény lefolyásáról és annak körülményeiről nem értesítjük egymást, akkor igen sok bűncselekmény kiderítésén csak az elévülés segít. Ez pedig nem érdeke az államnak, legkevésbé pedig a testületnek. Az örsök felkészültsége viszont távol tartja a bűnözőket körletüktől, mert köztük is híre terjed annak, hol hogyan kezelik a közbiztonságot.

Elmondok két esetet, mikor az egyik bűneset az értesítés alapján, a másik pedig csak a véletlen útján derült ki, pedig a tettese már mindegyiknek el volt fogva egy másik bűncselekmény miatt s azért a reájuk kiszabott büntetést már ki is állták, az örsök pedig nyomozgattak tovább az ismeretlen gyanúsítottak után, még akkor is, amikor azok más ügyből kifolyóan már a letartóztatási intézetben voltak.

A múlt évben történt, hogy ismeretlen tettes L. J. csömöri lakostól egy kerékpárt és egy pár férficsizmát ellopott. A nyomozás során kiderült, hogy a tettes T. S. verezegyházi illetőségű, többszörösen büntetett előéletű egyén volt.

Kézrekerítésére megtettük a szükséges intézkedéseket, megjelent a Nyé.-ben négyezer is, mert a mi esetünk után még négy bűncselekményt követett el, de egyik örsnek sem sikerült elfognia. Egy alkalommal azután megtudta az örs, hogy az illetőt a csendőrök valahol elfogták s az egyik pestkörnyéki vasútvonalon Budapest felé kísérték. Örültünk neki, hogy a négy örs közül valamelyiknek sikerült elfogni s gondoltuk: majd csak értesít bennünket is, vagy ha nem, a Nyé.-ben való nyomozásának a visszavonását kéri s akkor megtudjuk, hogy melyik örs fogta el, megkérdezzük hova adta át s onnan nyomoz-

zásra át fogjuk venni. De bizony hiába vártuk mi az értesítést, vagy a körözés visszavonását, egyik sem történt meg.

Erre a Nyé. útján kértem azt a csendőrfőnököt, amelyik az elfogott egyént állítólag vonaton Budapest felé kísérte, értesítsen arról, hogy az illetőt hova adta át, de nem jelentkezett senki.

Ekkor azt a járásbírószéket kerestem meg, amelyik a gyanúsítottat hallomásom szerint letartóztatta, hogy igaz-e az illető letartóztatása s ha igen, hol vehető át nyomozásra. A járásbírószék értesített, hogy az illetőt tényleg letartóztatta az ellene kibocsátott körözés alapján. Azonnal utánamentem a dolognak s kiderült, hogy az illető ott ült hat hétig, de amikor én érte mentem, azelőtt hat nappal kiszabadult. Na, gondoltam, most kezdetjük újra az egészet. A tettest négy örs is keresi, az pedig büntető intézetben ül s mi nem tudunk róla semmit.

Egy véletlen azután kézre adta. Igazoltatás alkalmával az egyik detektív-csoport-vezetőnek eszébe jutott, hogy az illetőt a csömöri örs keresi, elfogatására őt külön szóbelileg is megkérte. Így került az örsre s így lehetett az általa elkövetett bűncselekményeket tisztázni. Ha az említett örs járóra a Nyé.-t, különösen annak az értesítés rovátát elolvassa, lehetetlen lett volna, hogy a névről eszébe ne jusson neki az általa kísért egyén, mert hiszen alig múlt el a kíséréstől 10—14 nap. Nem lett volna több fölöleges munka, kiadás stb.

A másik eset egy 1931. évben elkövetett sonka, zsír, kolbász és női cipőlopási eset volt. A lopás kiderítetlen maradt, mignem 1933-ban az örs egy tyúktulvajtárságot fogott el, reájuk derített sok lopást, azután megkísérelte velük az örs a régebbi kiderítetlen bűncselekmények nyomozását. Az említett lopás kiderült, de több nem.

A nyomozás során, mivel a többi esetre is ismételtén kitértem, a gyanúsítottaktól más tettesek után is érdeklődtem. Az egyik azután megmondotta, hogy még egy esetünket ki követte el. Az illető hollétét megállapítottuk, elfogtuk, a helyszínén beismerte a cselekményt, de felismerte a helyszínén volt tanú is, akitől az őrizetére bízott börtönbe elvitte. A kikérdezőskor elmondotta, hogy ezen cselekmény elkövetése óta más lopás miatt egy évet már ült is, ezt a lopási esetet pedig senki sem kereste rajta. Ha tehát most nem kérdeztük volna ki a tyúktulvajtárságot, azaz a lopásra vonatkozólag is, ezen is csak az elévülés segített volna.

Ne elégedjünk meg tehát csak a magunk eseteinek a tisztázásával, állítsuk be a Nyé.-ben tárgyalt eseteket a saját eseteinkbe, nyomozunk azokkal — ha csak írásban is — és így kapunk adatokat, de sokszor tetteseket is.

Ma nem is olyan lehetetlen, hogy a bűnözők rövid időn belül nagyobb távolságokra el ne jussanak, mert hiszen tudjuk, hogy a lopott holmi értékesítésével nem bajlódnak, azt vagy a családjuk, vagy a társuk viszi az orgazdához, vagy más módon értékesítik.

Vannak a bűnözők között sokan, akik csak annyit szereznek bűnös úton, amennyi a megélhetésüket egy bizonyos ideig fedezi. Amíg abból tart, nem néznek újabb zsákmány után, azután pedig mindig más és más vidé-

---

Hogy a csapatokról való gondoskodás mennyire fontos, tanulságos példáját mutatja azon eset, midőn 1698-ban a török földön szétszórtan elhelyezett osztrák dragonos ezredeknek az elmaradt zsold és élelmezés hiánya miatt széles keretekben megszervezett *összeesküvésnek* jöttek nyomára, melynek célja az volt, hogy egész ezredek átszöknek a törökökhöz.

ket keresnek fel, mert üzelmeiket ezzel is igen jól takarják.

Ma, amikor az országutak tele vannak autókkal, igen hamar el lehet jutni egyik helyről a másikra. Azt hiszem, minden bajtársam látott már nyitott teherautóról levigyorgó gyanus kinézésű egyéneket. Ezeknek a potyutasoknak nagy százaléka bűnöző, igazoltatásuk esetén sokat lehetne az autóról leszállítani.

A bűnözőknek majdnem semmi sem lehetetlen. Nincsenek helyhez kötve. Hol itt, hol ott ütnek fel a fejüket. Ha mi csak egy helyben, az örskörletünkben keressük őket, ha nem puhatolunk az eseményeink elkövetője után az ország másik sarkában is, mikor ott a mienkhez hasonló eset fordul elő, ha nem támogatjuk egymást, nem egészítjük ki egymás adatait, akkor a gonosztevők kijátszanak bennünket, ők kerekednek felül és bizony hiába portyáztatunk, nem lesz abból eredmény soha.

Láthatjuk azt is, hogy a főbenjáró bűncselekmények ma már a vidéken is majdnem napirenden vannak, elkövetők majdnem minden esetben a városok fertőjéből kerülnek ki. Minden hájjal, raffinériával meg vannak kenve, mindent kihasználnak, hogy könnyen élhessenek. Nem tudhatjuk, hogy a sokszor előforduló autólöpásoknál nem a mellettünk elhaladó autó-e a lopott és rajta a tolvajok rándulnak ki ma az egyik örskörletbe, holnap a másikba egy kis falusi zsákmány után.

De ha mi csendőrök is teljes felkészültséggel várjuk őket és kézrekerítésükre minden módot felhasználunk, akkor ez a sok tolvajkirándulás csökkenni, testületünk tekintélye pedig emelkedni fog.

Péter Lőrinc gazdasági tiszthelyettes.

A világháború kitörésekor a kolozsvári csendőrkerület magyarkapusi örsén teljesített szolgálatot mint örsparancsnok. Az egész örs önként jelentkezett harctéri szolgálatra.

1914 október havában vonult be a 2. honvéd népfelkelő gyalogezredhez a montenegrói harctérre és itt maradt 1916. évi október havában bekövetkezett harc képtelenségéig.

Soha nem felejtette el csendőr voltát s minden olyan körülménynek utána nézett, mely valamilyen okból előtte gyanusnak tűnt fel. Így szerzett megbecsülést a magyar csendőrnévnek.

Minden beosztásban derekasan megállta helyét és minden alkalmat megragadott, ha arról volt szó, hogy a magyar csendőr hírnevét öregbítse.

De azért vakmerő harcos is volt. 1916 január havában, a Lovcsen megvívása alkalmával, öregebb népfelkelőink kitartásának csökkenését látva, mindent elkövetett ezek harckészségének fokozására. Egyik roham alkalmával, gyilkos golyózáporban, szakaszát 20 lépésnyire megelőzve, ugrott be egyik ellenséges lövészárkba. Ez a hő-

sies példaadás magával ragadta szakaszát, úgy, hogy pillanatok alatt kiverték az ellenséget a fedezékből. Ilyen példaadás mellett sikerült a népfelkelőkkel sok szép fegyvertényt véghezvinni.

Bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Nagy Péter törzsőrmester.

A világháború kitörésekor a csurgói örsön szolgált. Önként jelentkezett harctéri szolgálatra és 1914 október havában a montenegrói harctérre került a 2. honvéd népfelkelő gyalogezredhez. A 7. század 4. szakaszának parancsnoka lett.

Résztvett az ezred minden harcában s mélyszégyen házaszeretetével törekedett alárendeltjei harckészségét állandóan fenntartani és fokozni. Minden veszedelmesebb feladatra önként vállalkozott és ezekről embereit mindig hiánytalanul vezette vissza. Útjain értékes felderítő szolgálatot végzett.

1916 január 7-én az ezred a Lovcsen elleni támadásra kapott parancsot. A támadás meg is indult és igen nehéz terepen lépésről-lépésre haladtak előre csapataink. Hirtelen erős oldalozó tüzet zúdítottak csapatainkra, mely érzékeny veszteséget okozott és bizonytalanná tette a támadás eddigi eredményét. Ezt Nagy Péter törzsőrmester észrevette és szakaszával rávetette magát az ellenségnek arra a részére, mely oldalozó tüzet bocsátott csapatainkra. És míg a főcsapat haladt előre, ő szétverte és megsemmisítette az ellenségnek azt a részét, mely majdnem meghiúsította a győzelmet. És bár roham közben megsebesült, mindaddig nem kötöztette be sérülését,

amíg a montenegróiakat a lövészárokból teljesen ki nem verte.

Nagy Péter törzsőrmestert vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Vitéz Homoky József tiszthelyettes.

1914 július 28-án tábori csendőrszolgálatra rendelték be. Ilyen minőségben teljesítette a nehéz tábori csendőri szolgálatot 1915 augusztus 6-ig. Ekkor saját kérésére a harcoló csapatokhoz osztották be s a 29. honvéd gyalogezred 1. századához került mint szakaszparancsnok.

Szerette és kereste a veszedelmet. Akkor érezte jól magát, ha az ellenségtől csak pár lépés választotta el s a legszebb élményt számára a roham jelentette. Az állóharcot nem szerette s minden alkalmat sietve felhasznált arra, hogy az ellenségre rohanhasson.

Küzdött a szerb és az orosz harctéren. A szerbeket és az oroszokat személyes ellenségeinek tekintette. Rohamok után mindig hangoztatta, hogy megint kevesebben maradtak ellenfelei.

Katonáinak nemcsak parancsnoka, hanem valósággal apja volt. A legmesszebbmenően gondoskodott róluk. Inkább ő nélkülözött, semhogy embereinek ne jusson valamiből. Szakasa egy család volt s erre a családra féltő gonddal vigyázott. Emberei viszont rajongásig szerették. Csak így érthetők meg azok az emberfeletti hőstettek, melyeket kis létszámú szakaszával véghezvitt.

Büszkesége volt testületünknek, melynek hírnevét oly sok fényes fegyverténnyel öregbítette.

1915 szeptemberben 5-én a hajnali órákban, Volhyniában az előnyomuló 29. honvéd gyalogezred egy ellenséges támadás következtében majdnem teljesen megsemmi-

sült. Nagy volt veszteségünk halottakban és sebesültekben, de sokat el is fogtak az oroszok. Homoky tiszthelyettesnek óriási erőfeszítéssel sikerült 53 embert — jórészüik könnyebben sebesült volt — összeszedni. És ezzel az 53 emberrel rárohant a győző oroszokra. Óriási veszteséget okozva, tönkreverte az oroszokat, hadifogságba esett embereinket kiszabadította, felfegyverezte, beosztotta és velük megszállta a visszafoglalt állást. És bár az oroszok hirtelen odavetett, pihent erőkkel több rohamot zúdítottak Homoky tiszthelyettes hős csapatára, ő szilárdan kitartott helyén mindaddig, amíg a tartalékban volt 6. gyalogezred felvonult.

Rovnónál, a hadosztály éjjeli visszavonulásakor 8 önként vállalkozóval hátvéd volt. Nagyobb kozák erő támadta meg s anélkül, hogy segítséget kért volna, megakadályozta, hogy a kozákok a tervszerű visszavonulást megzavarják. Rohamot roham után vert vissza. Kozák hullák sokasodtak előttük s amikor az életben maradt néhány kozák véres fejfel megfutamodott, 8 emberből kettő hiányzott. Könnyes szemmel temette el két hősi halált halt bajtársát.

Lucknál Homoky tiszthelyettes ezrede éppen tartalékba indult, amikor megtudták, hogy a 6. honvéd gyalogezredet az ellenség rajtaütéssel megsemmisítette. Az ezred azonnal visszafordult s rárontott az ellenségre. Homoky tiszthelyettes a jobbszárnyra került s azt a feladatot kapta, hogy a közeli erdőt kutassa át s az ellenségtől tisztítsa meg. Szakasa 15 emberből állott. Ezzel a 15 emberrel rontott az oroszokra, 2 ágyút, 2 gépfegyvert zsákmányolt és 130 orosz katonát elfogott.

Nem lehetne felsorolni mindazokat az ütközeteket, melyekben Homoky tiszthelyettes részt vett és amelyekben oly derekasan megállta helyét.

Homoky József tiszthelyettest ezekért a vitéz tetteiért a 2. osztályú és két ízben az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, 1922. évben pedig vitézzé avatták. Kérdemelt kitüntetéseit, haditetteinek látható jeleit, viselje vitéz Homoky tiszthelyettes büszkén, mi is megbecsüljük és büszkék vagyunk az ilyen derék csendőrré!

CSENDŐR LEKSZIKON.

119. kérdés. *Valaki tettenéri a tolvajt, amidőn az ország-úton egy felügyelet nélkül hagyott szekér rakományát dézsmálja. A tolvaj megtámadja a tettenkapót s erőszakkal távozásra akarja kényszeríteni. Fennforog-e a Btk. 345. §-a értelmében a rablásnak tekintendő lopás gyanúja, jöllehet a tettenkapó az ellopott dolognak nem tulajdonosa, birtokosa vagy birtalója és a lopott dologhoz egyébként semmi köze nincs?*

Válasz. Fennforog, mert a Btk. 345. §-a e tekintetben semmiféle megszorítást nem tartalmaz, csak a tettenkapásra helyezi a súlyt, tettenkapó pedig bárki lehet, amint a Szut. 313. a) pontja is mondja, mindenki, aki a tettest vagy részest a bűncselekményen rajta éri. A Btk. 344. §-a, amely meghatározza a rablás fogalmát, világosan mondja, hogy az erőszakkal a birtokos, birtaló, vagy más jelenlévő ellen kell

irányulnia, tehát teljesen közömbös, hogy ez a „más jelenlévő” érdekközösségben van-e azzal, akit az ingóságok el tulajdonításával anyagi kár ér. Különbösen az az egyén, akit ily körülmények közt a rabló megtámad, a rablásnak szintén sértettje lesz s őt is megilletik azok a perrendi jogok, amelyeket a sértett általában gyakorolhat.

120. kérdés. *A sértettnél látogatásban van menyasszonya s ennek fitestvére. A fitestvér (a leendő sógor) a látogatás alkalmával ellopja a sértett 22 P értékű zseboráját. A sértett az eljárás megindítását nem kívánja. El kell-e a csendőrnek az ügyben járnia?*

Válasz. A sértett és a tolvaj közt a Btk. 342. vagy 343. §-ában megjelölt viszony nem áll fenn s így a cselekmény hivatalból üldözendő lopás vétsége. Ha tehát az a csendőr tudomására jut, a nyomozást le kell folytatnia.

121. kérdés. *Három gyanúsított összebeszél, hogy a határból a még le nem tört tengerit állandóan lopkodni fogják. Az egyik gyanúsított kocsián egy éjjel meg is kezdik ezt a tervezett lopást. Közösen letérnek mintegy 3 méternyire a tengerit s ezt elosztva, lakásukra viszik. Mily büntetendő cselekmény gyanúja forog fenn?*

Válasz. Minthogy a gyanúsítottak pontos hely és szám meghatározása nélkül több lopás elkövetésére összebeszéltek, a Btk. 336. §. 6. pontja szerint minősülő lopás büntetendők gyanúja fennforog. Az ilyen tolvajszövetség azonban rendszert csak akkor bizonyítható, ha a szövetség tagjai néhány lopást azonos körülmények közt már elkövettek. Ezért a csendőrnek ily esetben ügyelnie kell a nyomozás részleteire s a tolvajszövetségben való megállapodásra oly bizonyítékokat kell beszereznie, amelyeket a beismerő vallomás visszavonása után is értékelni lehet. Ha az ilyen tolvajszövetségre más bizonyíték nincs, mint a résztvevők beismerése, ezt a beismerést külön-külön és részletekben kell a jelentésbe felvenni, hogy kitűnjék, ki volt az indítványozó, milyen részletek fordultak elő a megbeszélés folyamán, a lopás módját és az osztozkodás kulcsát illetőleg stb.

122. kérdés. *A levante-egyesület nyilvános táncmulatságán résztvehetnek-e 18. életévükön alul levő leventék és szeszitalt fogyasztathatnak-e? Kötelező-e ily esetben a szülői felügyelet? Ha ily alkalmakkor a fiatalok levante szeszitalt fogyaszt, fennforog-e az 1927:XXXIII. törvényekbe ütköző kihágás?*

Válasz. Az idézett törvény 1. §-a szerint olyan ifjú egyén számára, aki élete 18. évét még nem töltötte be, nyilvános helyiségben vagy helyen (vendéglőben, kávéházban, szállóban, kimerésben, kocsmában, automatabüfében, üzletben, kirándulóhelyen, táncmulatságban stb.) szeszitalt (bort, sört, pálinkát, likört, pezsgőt) sem fizetésért, sem ingyen kiszolgáltatni nem szabad, még akkor sem, ha felnőtt kíséretében van. Nyilvános helyiségben vagy helyen ilyen ifjú egyén számára szeszitalt felvett sem rendelhet és a törvényes képviselő vagy a felügyeletre jogosult egyén sem engedheti meg neki szeszital fogyasztását. Aki szeszitalt e rendelkezés ellenére kiszolgált, vagy a fiatalok részére rendel, a fogyasztást megengedi, eltűri, kihágást követ el és elzárással büntetendő, amely két hónapig terjedhet. A kihágás elbírálása a főszolgabíró (rendőrkapitány) hatáskörébe tartozik.

A Levante-egyesületek az 1921:LIII. t.-c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 9000. V. K. M. 1924. sz. rendelet alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által egységesen meghatározott alapszabályok szerint alakultak meg s a m. kir. belügyminiszter úr 1924. évi 124.000. sz. rendelete szerint megkívánt engedély alapján működnek. A Levante-egyesületek működéséhez nagy közérdek fűződik, ezért a fennálló jogi szabályok szerint megalakításukat is általában a községi testnevelő bizottság vagy a községi képviselőtestület végzi. A Levante-egyesületekben az iskolát elhagyó ifjak testnevelő kötelezettségüknek tesznek eleget 21 éves korukig. E kötelezettség teljesítésére különböző törvényes kénszerszerekkel szoríthatók, a fent már idézett és 69.000. V. K. M. 1927. sz. rendelet szerint. A Levante-egyesületeken a közvetlen felügyeletet a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr által kirendelt törvényhatósági testnevelő felügyelő végzi, aki testnevelő vezetőket (ifjúsági oktatókat) rendel ki.

Minthogy a Levante-egyesületekben rendszeres és szigorú fegyelmmel megkívánt kötelezőszerű munka folyik, nem ritkán nyilvánul meg a nép körében irántuk az ellenszenv. Helyeselni lehet tehát a testnevelés ügyét intező felelős szer-

vek eljárását, ha ezt az intézményt a néppel megkedveltetni igyekeznek s időnként vidámabb és fesztelenebb összejövelelkekkel fűszerezik az egyesület működését. Nem kifogásolható tehát a táncmulatság rendezése sem, annál kevésbé, mert mint a fentebb idézett jogszabályokból láttuk, a Levante-egyesületek hatósági felügyelet alatt működnek s ennek a felügyeletnek az egyesületi működés minden megnyilvánulására ki kell terjednie, tehát a táncmulatságra is. Felesleges lenne tehát megkívántni itt a szülői felügyeletet, mert az ilyen táncmulatság a felelős felügyeleti szervek jelenléte nélkül úgysem folyhatik le, olyannak kell ezt ebből a szempontból tekinteni, mint egy iskolai kirándulást, ahol a szülői felügyeletet a tanítószemélyzetnek kell pótolnia.

Igy állván a helyzet, a csendőrnek ily mulatságok ellenőrzésével kapcsolatos felelőssége tulajdonképpen nincsen. Helytelen lenne ugyanis az ily mulatságra való beavatkozás az egyesület működéséért felelős hatósági személyek megkérdezése és előzetes hozzájárulása nélkül. A csendőr ezeknek a hatósági személyeknek tartozik annyi tapintattal, hogy eleve megbízik az ő rendfemtartó képességükben és törvénytiszteletükben.

Ha tehát a csendőr beavatkozás szükségét látja a Levante-egyesület bármily mozgalmába, ezt mindig hozza a felelős személyeknek (testnevelő-vezető, ifjúsági oktató, testnevelő-bizottság, községi képviselőtestület) előzetes tudomására s inkább azt igyekeznek elérni, hogy a rendet ezek a szervek tartsák fenn s csendőri fellépésre, beavatkozásra ne kerüljön a sor.

Az ily mulatságokon a szeszitalok fogyasztásának kérését is ebből a szempontból kell megítélni. A szeszital fogyasztása végre is ilyen alkalommal felügyelet alatt, zártkörű társaságban történik; ha a táncmulatság külön helyiségben zajlik le, ez szerintünk nem is esik a törvény fent ismertetett tiltó rendelkezése alá.

Ha azonban a mulatság a rendezők és felügyeleti szervek hibájából botrányos méreteket ölt, ifjú egyének lerészegednek stb., ilyenkor a csendőrnek kötelessége fellépnie, de mindig a fentebb ismertetett helyzetből folyó elvek által megkívánt tapintattal.

123. kérdés. *Bűncselekményt követ-e el az, aki a nála foglalt végett megjelenő bírósági végrehajtó előtt bezárja lakásának az utcára nyíló kapuját s a végrehajtót, felhívás ellenére, a lakásba nem enged be?*

Válasz. A végrehajtást szenvedő, mikor a végrehajtó megjelenésekor ajtaját bezárta, kétségkívül akadályozta a hivatalos eljárást. A törvény szerint az ilyen cselekményt azonban csak akkor lehet büntetni, ha erőszakkal vagy fenyegetéssel történik. Kérdés, hogy az ajtó bezárása erőszak-e? Véleményünk szerint az eljárás nem meríti ki az erőszak jogi fogalmát, inkább a tétlen ellenállás (passzív rezisztencia) fogalma alá tartozik, ez pedig nem büntethető. Mindazonáltal ez jogkérdés, amelynek eldöntése az ítélőbíróságra tartozik; a csendőr tehát helyesen jár el, ha a cselekményt erőszaknak minősítve, nyomozást indít és az 1914. évi XL. t.-c. 4. §-ának 2. bekezdése alapján a kir. ügyészséghez feljelentést tesz.

A végrehajtónak joga van ily esetben az ajtót odahívott lakattal felnyittatni; ellenszegülés, erőszak csak akkor történik, ha ennek megakadályozása végett fellép a végrehajtást szenvedő. Csak akkor van helye karhatalom kérésének is, míg az előbbi esetben nézetünk szerint karhatalomra szükség nincsen.

124. kérdés. *Vadászati kihágást követ-e el az a vadász, aki tiltott időben egy kéthetes ögzidát elfog s hazaviivén, udvarában felneveli?*

Válasz. A cselekmény vadak fiainak elfogásával elkövetett az 1883:XX. t.-c. 30. §-ába ütköző vadászati kihágás. Ezt a kihágást tekintet nélkül a tiltott időre, az követi el, aki a még gondozásra szoruló, saját maguk fenntartására és élelmezésére képtelen állatkákat elfogja. Szó lehet azonban az 1883:XX. t.-c. 27. §-ába ütköző vadászati kihágás elkövetéséről is. A tiltott időben vadászat tilalma feltétlen, mindenki-vel szemben fennáll, a jogosult vadással szemben éppúgy, mint az orrvadásossal. E kihágás elkövetéséhez nem szükséges, hogy a vadász a vadat lelője, elejtse, azaz, hogy a vadászata eredményes legyen, hanem elegendő már az is, ha a vadász a vadat keresi, lesi, üldözőbe veszi, vagy ha a vadász a vadra ráhíbat stb. azaz, ha a vadász cselekedete a vadászati fogalmát kimeríti.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Az áruló zsebkés.

Írta: MENYHÁRT ISTVÁN tiszthelyettes
(Szombathely).

(Nyomozta a böhönyi őrsg legénysége, a 3. nyomozó alosztály közreműködésével.)

1931 január 29-én 8 órakor a szombathelyi 3. nyomozó alosztályparancsnokságnak a böhönyi őrsgparancsnokság a következő telefonjelentést tette: Folyó hó 28-án virradóra Nemesdéd községben ismeretlen tettesek a szövetkezeti boltba, az ablak betörése útján behatoltak és onnan 142 pengő készpénzt elloptak. Helyszínelő és nyomozó járőr kirendelését kéri.

Az alosztályparancsnokság intézkedett, hogy Porpácsi Gyula tiszthelyettes, én és Nagy Lajos törzsőrmester, helyszínelő a legközelebb induló vonattal azonnal induljunk útbá a betörés színhelyére. Odaérkezve a nyomozást vezető Szócs tiszthelyettes őrsgparancsnoknál jelentkeztünk, aki közölte velünk, hogy a betörés helyszínét biztosította, továbbá annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a betörést az eddigi megállapítások szerint valószínűleg a szövetkezet vezetője követhette el, aki igen rossz anyagi viszonyok között él. Ezen értekezlet után a kirendelt helyszínelővel a részletes helyszínelést megajtottuk, mely a következőket eredményezte:

A szövetkezeti üzlet helyisége Nemesdéd község közepén fekszik. Északról Nemes Ferenc* lakóháza, délről pedig a községháza terül el. A Nemes Ferenc udvara felé eső ablak — az üzletvezető éléskamrájának ablaka — fordító rekesszel be volt zárva, a bal ablakzár középső üvegtáblája ki volt törve, az üvegdarabok pedig a belső ablakpárkányon feküdtek. Az éléskamrából a konyhába nyíló ajtó zárva volt, a konyha közepén egy darab csukott, vasnyelű zsebkés, mellette egy darab 50 filléres váltópénz feküdt. A konyhából a folyosóra nyíló ajtó ablakbetétje ki volt feszítve, melyen a tettes átment a folyosóra, melynek a raktárhelyiségbe nyíló ajtaja zárva találtatott, kulcsa a szokott helyen, a galambkalitkában feküdt. Az üzlethelyiségbe nyíló ajtó tárva volt, az üzletben minden a helyén volt, áru nem hiányzott. A pénztárfiókok kulccsal be voltak zárva. A lopás idején a bádoggpénztartó felső fiókjában 30 pengő váltópénz, az alsó részében 300 pengő bankjegy volt. A bádogdoboz felső fiókjából 12 pengő váltópénz, az alsó részéből pedig 130 pengő bankjegy hiányzott.

Mosdós üzletvezető közölte, hogy ezen a lopáson kívül ugyanezen helyről már január 15-én virradóra is eltűnt 140 pengő készpénz, de ezen esetről akkoriban nem tett jelentést, mert nem tudta, hogy a pénz milyen körülmények között veszett el s így azt sajátjából részletenkint megfizette.

A helyszínelés folyamán összegyűjtött adatok, vala-

mint azon körülmény, hogy a pénztárfiókból mindkét esetben csak bizonyos összeg hiányzott, továbbá a raktárkulcs rejtekhelyének ismerete arra engedett következtetni, hogy a bűncselekmény tettese csakis olyan személy lehet, aki a szövetkezeti üzletben helyi ismeretekkel rendelkezik. A fenti feltevésekből kiindulva, ily egyének között kerestük a helyszínen visszamaradt zsebkés tulajdonosát, akiben a tettest gyanítottuk.

Mosdós László üzletvezetőt, mint sértettet, kikérdeztük arra nézve, hogy kik szoktak leggyakrabban az üzlethelyiségben megfordulni, akik ott ismerősök lehetnek, mire azt a választ kaptuk, hogy a fél falu lakossága ismeri az üzlethelyiséget minden részét, mivel tagok s így jogot formálnak ahhoz, hogy ott megjelenhessenek. Ilyenképpen a nyomozás igen széles körre terjedt ki.

A nyomozás negyedik napján, 1931 február 3-án, a római katolikus elemi iskolába mentünk és felkértük a tanítót arra, hogy a bűncselekmény helyszínén feltalált zsebkést az iskolás gyermekeknek, esetleges felismerés végett, a járőr távollétében mutassa fel. A zsebkés felmutatása révén a tanító Havas Katalin iskolás gyermektől megtudta, hogy az a felmutatott zsebkéshez hasonló zsebkést Fájér István kőművessegédnél látott, aki jelenleg Mária nevű nővéreinek vőlegénye.

Mivel megállapítást nyert, hogy Fájér István február 2-án Nagykanizsára utazott és onnan csak 4-ikére várták Nemesdédre haza, megérkezéséig anyagi viszonyai, szokásai és életmódja után puhatolóztunk.

A puhatolás során megállapítottuk, hogy Fájér István 1931 január 16-ika óta három pár boxcipőt és egy kalapot vásárolt kb. 80 pengőért. Ugyanekkor menyasszonya, Havas Mária udvarán, a trágyadombon, öt darab elszívott „Princessas” cigarettavéget talált a járőr, márpedig Fájér István török cigarettadohányból sodort cigarettát szokott szívni s így ezen megállapítás arra engedett következtetni, hogy a cigarettát a szövetkezetből lopás útján szerezte.

A betörés helyszínén feltalált zsebkés, mely valószínűleg Fájér István tulajdonát képezte, a menyasszonya udvarán levő trágyadombon feltalált „Princessas” cigarettavégek, valamint a vásárolt cipők együttesen járőr gyanúját megerősítették.

Fájér Istvánt Nagykanizsáról történt hazajövele után kikérdeztük, aki tagadta, hogy a szövetkezetben történt betörést ő követte volna el, azonban a felmutatott zsebkés láttára és a beszerzett bizonyítékok súlya alatt megtörve, a cselekmény elkövetését az alábbiak szerint ismerte be.

1930. július hó óta, mint kőművessegéd munka nélkül állt. Elhatározta, hogy megnősül és eljegyezte magát Havas Mária nemesdédi lakos hajadonnal. Esküvőjüket 1931 évi febr. 9-ére tűzték ki. Megkísérelte rokonaitól pénzt szerezni, de ez nem sikerült s így azt gondolta, hogy a szükséges pénzt lopás útján fogja megszerezni.

1930. december 23-án 21 órakor egyik nemesdédi lakos ablakát betörte s azon át a szobába ment, hol a magával vitt vésővel a zárva levő szekrény ajtaját felfeszítette. Ekkor a községben tűzriadót fújtak, minek hallatára megijedt és eltávozott anélkül, hogy onnan valamit ellopott volna.

1931. január 14-én elhatározta, hogy a szövetkezet boltba fog betörni, hova aznap 22—23 óra közötti időben, Nemes Ferenc udvara felé néző konyhaablak kinyitása után azon bemászva, a folyosón át az üzlethelyiségbe jutott, hol az üzlet belső ajtajának kulcsát rejtekhelyéről elővette, azzal az ajtót kinyitotta, majd a záratlan pénztárfiókban volt 300 P bankjegyből 140 pengőt és egy do-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

boz „Princessas” cigarettát magához véve az üzletből el- távozott. Maga után mindent úgy rendezett el, amint azt érkezésekor találta. A 140 pengőt különböző dolgokra el- költötte

Mivel a szövetkezet üzletvezetője az ellopott pénzt nem kereste, ezért újból elhatározta, hogy pénzt fog szerezni s így jan. 27-én 21—22 óra közötti időben a szövetkezet üz- lethelyiségébe a fentírt helyen és módon újból behatolt és ottan egy drb 100 pengős, egy drb 20 pengős, egy drb 10 pengős bankjegyet és 12 pengő váltópénzt ellopott.

A helyszínen visszamaradt zsebkését nem használta feszítésre, a kés véletlenül esett ki a zsebéből. A hiányt csak otthon vette észre.

Az ellopott pénzből 90 pengő a nemesdédi akácfa erdő- ben elásva, házkutatás során pedig 2 pár férfi sevrő, 1 pár női lakkcipő és 1 kalap, mint bűnjel előkerült, míg a többi pénzt ételre és italra költötte el.

Fájer Istvánt ezen bűncselekményért a bőhőnyi örs elfogta és bűnjelekkel együtt a kaposvári kir. ügyész- ségnek átadta.

*

A leírt nyomozásnál a helyszíni szemle eredménye, illetőleg a tettes által a helyszínen hagyott tárgy jut- tatta sikerre a nyomozást. A kés felmutatása az iskolás- gyermekeknek ügyes és az eredmény által helyesnek bizo- nyult fogásnak mutatkozott. Hasonló megállapítások terén az iskolás gyermekek igen jó szolgálatot tehetnek. A gyer- mekek kíváncsiak, jó megfigyelők, különösen olyan dolgokat illetőleg, ami érdeklődésüket felkelti. Ezeket a tulajdonsá- gokat a nyomozásnál ki lehet használni. Külföldi nyomozó- hatóságok gyakran folyamodnak ehhez az eszközhöz, az irodalom számos e réven elért sikert könyvel el. Tanyai is- kolákban a gyermekek rendszerint a legkülönbözőbb irá- nyokból és távolságokról járnak az iskolába, kik az isko- lába menő vagy jövő útjukon adott esetben hasznos észle- letekkel segíthetik meg a nyomozást.

Éder József, a Pesthidegkút határában elkövetett rablógyilkosság tetteसे menekülése közben ruhát váltott és csomagját az erdőben egy szakadékban rejtette el. Ezt a körülményt tagadta ugyan, de ez a nyomozás adataiból megállapítható volt, csupán a csomag pontosabb rejtkehelye volt ismeretlen. A nyomozás vezetője az iskolahatóságot felkérte, hogy az iskolás fiúk erdei kirándulás keretében legyenek segítségére a csendőrségnek a bűnjelek felkuta- tásában. Az eszme jó volt. A kísérlet nem hozott azonban sikert, mert a kérdéses erdőrészt csupán egyszer fésülte át a gyermekek alkotta csatárlánc. Ismétlés esetén a cso- mag legnagyobb valószínűség szerint előkerült volna.

Lopások kiderítése.

Írta: SZAJKÓ GYÖZŐ tiszthelyettes
— (Kemendollár).

A balatonboglári örsön 1927 hideg telén majdnem napirenden voltak a tyúklópás miatt tett feljelentések. A megindított nyomozások nem vezettek eredményre. Né- meth Antal tiszthelyettes őrsparancsnok, az újonnan oda- helyezett Valkó József tiszthelyettes őrsparancsnokhelyet- tessel, mint csendőrt, engem vezényelt ki egy ízben helyi szolgálatba azzal a paranccsal, hogy a megismétlődő tyúk- lopások ügyében is ejtsük meg a nyomozást. Mint a helyi viszonyokkal ismerős, azt a tanácsot adtam járőrvezetőm- nek, hogy nézzünk körül a szegényebb sorsú munkások há- zaiban, hogy nem sütik-e valahol ebédre az aznap virradóra ellopott 3 drb tyúkot? Mert véleményem szerint a lopáso- kat valószínűleg olyan egyén követte el, kinek a hosszú

lélben keresete nincs és így megélhetési nehézségekkel küzd.

Járőrvezetőm tanácsomat megfogadta. A számbajö- hető házakba különböző ürüggyel sorba betértünk. Amikor már 4—5 házat eredménytelenül jártunk végig, egy Boros József nevű szokásos büntettes lakása került sorra. Midőn beléptünk a lakásba, csak feleségét találtuk otthon. Borost aznap reggel egyik járőrünk kihágási ügyből kifolyólag elővezette a lengyeltóti szolgabírói hivatalhoz. A konyhá- ban kellemes illat terjengett. Borosné elmondta, hogy egy kis tyúkhúselevest főz, de mindjárt hozzátette, hogy a tyú- kot férje vette a piacon. Mivel aznap piac nem volt, vala- mint azt is gondoltuk, hogy Borosnak nincs arra pénze, hogy tyúkokat vásároljon, hamarosan két bizalmi egyént kerítettünk elő s azok jelenlétében intéztünk kérdéseket Borosnéhoz, ki mindinkább zavarba jött és beismerté, hogy férje majdnem naponta hoz haza tyúkokat, de hogy honnan, azt nem tudja. Mivel alaposan gyanítható volt, hogy Boros a régóta keresett tyúktolvaj, azonnal házkutatást tartottunk. A kutatás folyamán a padlásról csakhamar előkerült a másik két tyúk is. Megko- pasztva egy véka alá voltak rejtve. A tyúkok tollazatát egy zacskóban az egyik ágy alatt találtuk meg. Közben Boros is megérkezett Lengyeltótiból és beismerte, hogy a lopásokat ő követte el.

A személyi adatok feljegyzése és a tyúkok őrizetbe vétele után, mint aki a házkutatással jól végezte dol- gát, indulni akartunk. Nekem azonban még fúrta va- lami az oldalamat, ami járőrvezetőmnek nyilván kike- rülte figyelmét. Ez a valami egy tele zsák volt, mely nyíltan a szobaajtó mellett állott, éppen azért nem is méltattuk eddig figyelemre. Aggályaimat járőrveze- tőmmel közöltem, mire visszamentünk, a zsákot kibon- tottuk s abban gondosan, ruhákba göngyölve 4 darab sertéssonkát, 2 darab oldalast, szalonnát és kisebb-na- gyobb húsdarabokat találtunk. Boros a tagadást meg sem kísérelte és beismerte, hogy a húsneműt a negye- dik vagy ötödik szomszédjuk bezárt padlásáról lopta el. A helyszínre menve, sértettől érdeklődtünk, kinek fogalma sem volt arról, hogy valamije elveszett volna. Unszolásunkra felment a padlásra és csak akkor látta, hogy meglopták. Kétségbeesése hamarosan öröme vál- tozott, midőn megtudta, hogy a lopott holmi már meg is került.

Borost ezután tényvázlattal a kaposvári kir. ügyész- ségnek átadtuk.

A kikérdezés során tünt ki, hogy Boros az őt elő- vezető járőrünket a lopott szalonnával útközben meg is kínálta, amit a járőr természetesen nem fogadott el.

*

A bűnöző gyakran ravasz, körmönfont rejtkehelyek helyett az elrejtteni szándékolt tárgyakat teljesen nyílt, szem előtt álló helyekre teszi abból kiindulva, hogy a kutató azokat éppen azért figyelemre sem méltatja Erre a házkutatások tartásánál gondolni kell

*

1931—32. évben mint őrsparancsnokhelyettes, a zselickisfaludi örsön teljesítettem szolgálatot. Őrsparancsnokom távolléte alatt az örsöt vezettem. 1932 február egyik napján kora reggel Patca községből Leveles János és Török István gazdák megjelentek az örsön és jelentették, hogy a Patca hegyben levő pin- céiket ismeretlen tettesek feltörték. A feltörés időpont- ját nem tudták pontosan megjelölni. Leveles kb. egy héttel, Török pedig 4—5 nappal a betörés felfedezése előtt járt a hegyen. A kár lényegtelen volt. Leveles

pincéjéből 3 darab metszőollót, 1 darab harapófogót, 1 darab üveghévert, 2 darab üres literes üveget, 1/2 kg szalonnát és egy kenyeret loptak el. Hogy mennyi bort vitték el, azt nem tudta megmondani. Török pincéje teljesen üresen állott, így onnan nem hiányzott semmi.

A feljelentés vétele után Fodor Sándor próbacsendőrrel azonnal a helyszínre mentünk, hol az alábbiakat állapítottuk meg:

Tettesek mindkét pince sározott sövényből álló tűzfalát kibontották. Az így keletkezett résen a padlásra jutottak, hol 3—3 darab letapasztott padlásdeszkát az ott talált szőlőkaró segítségével felfeszítették és a résen a préházba leereszkedtek. Leveles pincéje ivószobájának ablakát az ágyon talált pokróccal befedték. Az ágyból a szalma ki volt forgatva, az asztalon szíjjelfolyt bor és ételhulladék találtatott. A fali fűgólámpából, mely sértett állítása szerint meg volt töltve, a kőolaj teljesen kiégett. Tettesek valószínűleg lámpavilág mellett ettek és bort fogyasztottak. A belső pincében, ahol Leveles borshordóit tartotta, a hordókból a dugaszok kivéve a földön heverték. Az egyik hordóból, melynek teteje tele volt gyertyacseppekkel, kb. 4—5 liter bor hiányzott. Sértett állítása szerint a hordó meg sem volt kezdve, így a hiányzó bort csakis a tettesek itták meg vagy vitték el. A tettesek a pincéből az ajtó alsó és felső reteszének belülről való kihúzása után távoztak el. Erdemleges nyomokat, melyek a tettesek személyére engedtek volna következtetni, nem találtunk. Töröknek a rongáláson kívül más kára nem származott. A betörés végrehajtása, tettesek távozása teljesen úgy történt, mint Leveles pincéjében.

Mivel tettesek csakis éjjel törhettek be mindkét pincébe, amit a teljesen kiégve talált lámpa és az ablak befedésére használt pokróc bizonyítottak, az esetnek a teljesen lakatlan hegyen szem és fűtanui nem lehettek. A nyomozást lefolytattam. Főleg arra terjeszkedtem ki, hogy a nappali órákban nem láttak-e idegeneket a pincék körül ólálkodni? Midőn ez nem járt eredménnyel, sorra vettük mindazokat az általunk ismert egyéneket, akiről a betörés elkövetése feltételezhető volt. Amikor minden fáradozásunk eredménytelen maradt, 36 óra szolgálat után, újból felsorakoztattam lelki szemeim előtt az eddigi adatokat, melyek közül kettő új feltevés kiindulópontjával kínálkozott. Az a tény, hogy a betörők Török pincéjébe is betörtek, mely köztudomásulag üresen állt, határozottan idegen tettesre utalt. A Leveles pincéjében kiszórt szalma arra mutatott, hogy a tettes a szalmazsákban valamit keresett. Most már ezekhez egy-egy újabb adatot fűztem helyi ismereteimből merítve: az orvadászok különös előszeretettel rejtegetik puskájukat a préházakban álló ágyuk szalmazsákjaiban. Tehát a tettes puskát keresett. Idáig jutva már határozott feltevés alakult ki bennem a tettes kilétét illetőleg. Az örskörletünktől 10—12 km távolságra fekvő Hedrehely községben élt ugyanis egy szokásos büntettes, aki pincebetöréseket már ismételtelen követett el és aki specialista volt a pincékben, préházakban hagyott puskák lopásának.

Ebből a feltevésből kiindulva azonnal Hedrehelyre mentünk. Berecz Márton Hedrehely községben bizalmi egyének jelenlétében, a községházán kikérdeztem arra vonatkozólag, hogy a lopást megelőző hét leforgása alatt merre és hol járt, mit dolgozott és kikkel érintkezett. Berecz a hét minden napjára visszaemlékezett, kivéve a lopás felfedezését megelőző vasárnapot, míg végre mégis kibökte, hogy a kérdéses napon Galambos József nevű

barátjával és annak bátyjával GalamboséknaR Hedrehelytől 10 km távolságra levő szőlőjében szőlővesszőt metszettek. Azért nem akart erről nyilatkozni, mert gondolta, hogy baj lesz belőle, hogy vasárnap dolgoztak. A hallottak után Galambos Istvánt is kikérdeztem, aki előadta, hogy Berecz és öccse, Galambos József, a kérdéses vasárnapon tényleg szőlővesszőt metszettek az említett szőlőben, de csak délután 14 óra után, mert reggel 2 órakor mindketten elmentek Kaposvárra, hogy szőlőhegyüket eladásra ajánlják egy ottani vevőnek és onnan csak délután 14 órakor érkeztek vissza. Azt, hogy merre jártak, nem tudja. Mivel gyanúsítottak csakis a mi örskörletünkön keresztül, vagyis sértettek pincéje felé mehettek Kaposvárra, bízni kezdtem abban, hogy jó irányban táogatództam.

Most már Galambos Józsefet is a községházára idéztem, aki bennünket megpillantva, meglepetésében elszólta magát. „Hát valami baj van a patcai hegyen?” kérdezte, dacára annak, hogy még a bizalmi egyéneknek sem árultuk el, hogy hovavaló csendőrök vagyunk. Kikérdezése során bátyjával egybehangzóan adta elő a vasárnapra vonatkozó részt, azzal a különbséggel, hogy Lipótfán keresztül gyalog mentek Bereczcel Kaposvárra, de, hogy a patcai hegyen keresztül mentek volna, tagadta, bár elszólta magát. Bereczet ezután újból kikérdeztem, akinek elébe tártam, hogy mit adott elő a két Galambos fivér, mire az szintén beismerete, hogy Kaposváron jártak. Kérdésemre, hogy hogyan mentek, gyalog-e vagy vonaton, előadta, hogy Kadarkútról a reggel 4 órakor induló vonattal utaztak. Ezekután egyenként elébük tártam eddigi ellentmondásaikat, mire Galambos József beismerete, hogy Berecz és ő törtek be mindkét pincébe, amikor a patcai hegyen keresztül gyalog Kaposvár felé haladtak. A pincékben tényleg puskát kerestek, de mivel azt egyikben sem találtak, elvitték a sértett által bementetettakat. A 2 üres üveget borral megtöltötték, a szobában ettek és iddógáltak, ahol kb. 2 óra hosszat időztek és csak pirkadáskor indultak el Kaposvárra. Egyébként a helyszínen megállapítottak szerint jártak el. Galambos a bűnjeleket, melyek a szőlőhegyen az egyik szőlősorban voltak elföldelve, önként átadta.

Állítása szerint mind a kezdeményezés, mind a bűnjelek ellopása Berecz műve volt. Berecz a lopott tárgyat neki adta azzal, hogy nincs rájuk szüksége. Gyanúsítottaknak a helyszínére kísérése közben Galambos mindenütt a helyszínre vezető úton haladt és a sok egyforma pince közül egyenesen odatalált sértettek pincéjéhez. A betörés végrehajtását szintén bemutatta, de Berecz ennek ellenére is tovább tagadott és úgy tett, mintha soha életében sem járt volna ott. Csak amikor Galambost, mert rendes lakása és foglalkozása volt, szabadon bocsájtottam, Bereczet pedig mint visszaeső szokásos büntettest a kaposvári kir. ügyészségnek leendő átadása végett fogvatartottam, fakadt sírva és ismerte be a cselekmény elkövetését a Galambos által bementetettakkal egybehangzóan.

*

A nyomozó járőr a helyszíni adatokból vont következtetések és a helyi és személyi ismeretekből merített adatok logikus összevetéséből származó feltevésből kiindulva érte el az eredményt. Ezzel a nyomozással kapcsolatban rámu-

Mi az, ami oly jó, hogy valami rosszat ne vonhatna maga után? Még boldognak lenni is veszedelmes dolog.

EARL OF STIRLING.

tathatunk annak szükségességére, hogy a csendőr ne csupán saját örskörletében rendelkezzen helyi és személyi ismeretekkel, hanem igyekezzék minél behatóbb ilyen ismeretekre szert tenni a szomszédos örskörletekre vonatkozólag is, mert a kívánatos összműködés csak így biztosítható. A bűnöző nem respektál sem országot, sem közigazgatási, sem csendőrségi határokat. Az ügyes, óvatos bűnöző nem is bűnözik saját szűkebb hazájában, mert így nehezebben jutnak nyomára. Ezzel a csendőrségnek is rugalmas, határok által nem korlátolt együttműködést kell szembehelyezni. Szomszédos örsök járőreinek találkozásait, szomszédos örsállomások székelyén való ügykezeléseket és ehhez hasonló alkalmakat mindig ki kell használni és ki kell cserélni a kölcsönös észrevételeket. A szomszédos örsparancsnokok között állandó szoros kapcsolatnak kell lenni, egymást tájékoztatniuk kell mindenről, aminek kölcsönösen hasznát vehetik.

Megnyitott a csendőr tisztképző tanfolyam. Október elsején nyitotta meg az 1934—35. évi csendőr tisztképző tanfolyamot Száday Rezső ezredes úr, a tanfolyam parancsnoka. A tanfolyamnak, amely jövő év június 30-áig fog tartani, tantárgyai és tanárai a következők: Szemleutasítás és közigazgatási határozványok: Száday Rezső ezredes. — Közbiztonsági szolgálat és bűnvádi perrendtartás: Pinczés Zoltán őrnagy. — Polgári jogi ismeretek: Dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre őrnagy. — Nyomozástán: Vitéz Ridegh Rajmond őrnagy. — Katonai jogi ismeretek: Dr. Farnady Károly őrnagy hadbíró. — Lóismeret: Dr. Mikecz Béla törzsállatorvos. — Közlekedésügy és motortan: Kontra Kálmán százados. — Ügyvitel: Abay Kálmán százados. — Lovaglás és lóügy: Vitéz Bíró József százados. — Gazdaszatkezelés: Vitéz Asvány Mihály g. százados. A tanfolyam hallgatói: Századosok: Alföldi Antal (6. h. gy. e.), Rudolf Ervin (10. h. gy. e.). Főhadnagyok: Kulcsár Lajos (1. határőr ker.), Vitéz szenci Feődös Gyula (vonatcsapat), Pápay Ferenc (6. határőr ker.), Kiss Akos (4. h. gy. e.), Vitéz Daskóczy János (9. h. gy. e.), karantónai Könczei Gyula (3. h. gy. e.), Bánhegyi Béla (12. h. gy. e.). Hadnagyok: Fodor Sándor (6. h. gy. e.), Simon Jenő (3. tüzérszázaló), Torbágyi József (7. vonatosztály), Kessler János (11. h. gy. e.).

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a folyó évi csendőrségi zsebkönyvben az új katonai nyugdíjtörvény teljes szövegét közölni fogjuk mindazokkal a tudnivalókkal együtt, amelyek bajtársainkat érdekelhetik. A zsebkönyv ára változatlanul 2 P 50 f.

A budapesti lovas továbbképző tanfolyam vizsgája szeptember 26-án folyt le Abafalvy Sándor alezredes úr elnöke alatt. A háromhónapos tanfolyamot tizenhárom végzették el sikeresen, köztük kitűnő eredménnyel a következők: Király Gábor, Harangi Mihály, Bakó Lajos, Málhai József v. törzsrörmesterek és Dóczy Gyula csendőr.

Az aradi vértanúk emléke. Október 6-át, az aradi tizenhárom vértanú emlékét hagyományos kegyelettel ülte meg országpszerte a magyar társadalom. Az aradi szövetség a Magyar Tudományos Akadémián rendezett díszes gyászünnepet előkelő közönség részvételével. Az ünnepség után a közönség a Szabadság-téri Országzászlóhoz vonult és ott koszorút helyezett el. Kegyeletes ünnepségek és gyászistentiszteletek voltak az ország valamennyi nagyobb városában is.

A magyar atléták október 7-én Budapesten stafétafutással hódoltak az aradi vértanúk emlékének. Hatvan csapat

állt a Vértanú-szoborhoz és 1200 versenyző futotta le részletekben a 7500 méteres távot a városon keresztül. A staféta-versenyt a MAC csapata nyerte meg, akik közül Bánk László tette le elsőnek a babékoszorút a Hősök emlékművére.

A Budapesten állomásozó csendőrlégénység október 6-án reggel felekezettek szerint gyászistentiszteleten vett részt. Az istentisztelet után a budapesti I. nyomozó alosztály tantermében gyülekeztek, ahol Abay Kálmán százados méltatta a nap jelentőségét.

A Szombathelyi Csendőr Altiszti Olvasó- és Önképzőkör október hatodikát kegyeletes házi ünnepség keretében ünnepelte meg. A nap jelentőségét Nagy József II. tiszthelyettes. az örsparancsnokképző iskola segédoktatója ismertette nagy tetszéssel fogadott előadásban.

Pestszenterzsebeten október 7-én megtartott kegyeleti stafétán a csendőrség csapata 9 csapat közül 4-iknek végzett. A csapat tagjai: Nyakas József, Varga Bertalan, Rády József, Szabó Gyula III., Ribáry László, Hegedüs Imre, Boronkay József és Molnár István örmesterek. Tulok Imre, Som Ferenc, Balogh István és Hegedüs Pál csendőrök voltak. A közönség a csendőrség — csupa 30 év körüli emberekből álló — csapatát lelkesen megéljenzte, mert az a többi csapatok fiatal futóival szemben igen jó eredményt ért el.

A volt es. és kir. 4. huszárezred ünnepe Szegeden. A volt es. és kir. 4. huszárezred szeptember 16-án tartotta a 200 éves első tűzkeresztje évfordulóját Szegeden. 10 órakor a hősök emlékoszlopát a belvárosi temetőben küldöttség megkoszorúzta. Fél 12 órakor a Szent Rókus templomban ünnepi mise volt, amelyet dr. Glatfelder Gyula esanádi püspök mondott. Mise után örgróf Pallavicini Alfonz Károly koszorút helyezett a négyes huszárok emléktáblájára, ünnepi beszéd kíséretében. D. u. egy órakor bajtársi ebéd volt a Raffay-étteremben, ahol vitéz Szentkirályi Nagy Aurél tábornok méltatta az ezred multját és köszönetet mondott a nagy számmal megjelent ezred tagjainak és a további összetartásra buzdította őket. Vitéz Pálffy István ny. tiszthelyettes az altisztek és huszárok nevében mondott beszédet, méltatva a multat és a jelent, rámutatott arra, hogy még 80—84 éves bajtársak akkoruk dacára is megjelentek s ezzel tanujelét adták annak, hogy miként kell egymást és a volt ezredet tiszteletben tartani.

Dicséreték. A m. kir. Belügyminiszter úr dicsérő okirattal látta el. A szombathelyi III. kerület állományából: Alsócsernátoni Cseh Lajos g. százados, előadótiszti minőségben a csendőrségi gazdaságat közigazgatási szolgálatban, különösképpen a ruházati, felszerelési és elhelyezési ügykörben nagy szaktudással és ernyedetlen szorgalommal teljesített igen értékes és hasznos szolgálataiért. A debreceni VI. kerület állományából: Otáh Andrási II. törm-t, hat éven keresztül különleges és felelősségteljes szolgálatban tanúsított példás magatartásáért. A csendőrség Felügyelője dicsérő okirattal látta el. A székesfehérvári II. kerület állományából: Páli Sándor törm-t, mert különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át kiváló buzgalommal, éberséggel és teljes odaadással látta el. A miskolci VII. kerület állományából: Veres József törm-t, mert különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át kiváló buzgalommal éberséggel és teljes odaadással látta el. — A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Harmath István őrm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen az utóbbi időben, mint járőrvezető kiváló szorgalommal és igen eredményesen működött; Bakai Márton thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint örsparancsnok a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményesen működött és ezzel alárendeltjeinek igen jó példát mutatott; Tóth István thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, az utóbbi időben mint örsparancsnok, úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek fegyelmese, oktatása és ellenőrzése terén igen eredményesen működött; Horváth Ignác I. törm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal és fáradhatatlan buzgalommal igen eredményesen működött; Horváth György III. őrm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal és fáradhatatlan buzgalommal igen eredményesen működött. Nyilvánosan megdicsérte: Vitéz Harsányi János törm-t és Horváth János őrm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt, különösen az utóbbi 3 évben a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel mű-

ködték; *Szabó Mihály* törm-t, mert 1934. április 15-én Szabadbattyán községben történt emberölés tettesét igen helyes és szakszerűen bevezetett gyors nyomozás során másfél órán belül elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Zsengeller József*, *Perezstegi Antal*, *Orbán József* II. és *Balog János* őrm-eket, mert hosszas csendőrségi szolgálatai idejük alatt, de különösen az utóbbi időben a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel működtek. — *A szombathelyi III. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Kiss Lajos* I. alhdgy-ot, mert 1933. május 26-án Kohlmann Antal orfalui lakos sérelmére elkövetett rablással párosult emberölés tettesének kinyomozásában, a nyomozást mint szakaszparancsnok 176 órán keresztül szakszerűen és fáradságot nem ismerő szorgalommal irányította, a tetteseket és a bűnjeleket az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Pozsonyi Mihály* thts-t, mert mint a felsőszőlőki őrs parancsnoka Kohlmann Antal sérelmére elkövetett rablással párosult emberölés tettesének kinyomozását 213 órán keresztül, mint járőrvezető nagy szakértelemmel és fáradságot nem ismerő odaadással irányította, a tetteseket és bűnjeleket az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Simon József* II. törm-t, mert a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* legmagasabb személyének biztonsága érdekében való igen felelősségteljes és megerőltető szolgálatot több éven át a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel, valamint példás magatartással, kiváló eredménnyel látta el; *Takács Ferenc* I. thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálatai ideje alatt mindenkor kifogástalanul működött, különösen mint a kerületi parancsnok ügyészénél és a kerület törzsénél beosztott segédmunkás, szolgálatát ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretesen és eredményesen látta el; *Gulyás Mihály* thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt mindenkor, különösen pedig, mint az őrsparancsnokképző iskola segédoktatója a hallgatók gyakorlati és elméleti kiképzése terén példás szorgalommal és igen jó eredménnyel működik, előjáróit minden tekintetben hathatósan támogatja, fegyelmességével és példás magaviseletével bajtársaira, valamint alárendeltjeire igen előnyös befolyást gyakorol; *Főnagy Sándor* törm-t, mert több évi csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén, mint járőrvezető és mint őrsparancsnokhelyettes nagy szorgalommal és szakértelemmel, eredményesen működik, valamint minden irányban dícséretes magatartást tanúsít; *Hubay András* törm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt hivatásbéli kötelmeinek teljesítésében nagy buzgalmat tanúsított és főleg a közbiztonsági szolgálat terén lankadatlan szorgalommal eredményesen működik; *Magyar Sándor* és *Kajtár Sándor* törm-eket, mert 14 évi csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy szorgalommal és szakértelemmel, öntevékenyen és igen jó eredménnyel működnek; *Dobó Vince* törm-t, mert a közbiztonsági szolgálat terén, mint járőrvezető hazamosabb időn át nagy szorgalommal, fáradságot nem ismerő odaadással, igen szép eredménnyel működik; *Magyar Lajos* törm-t, mert a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át igen nagy szakértelemmel és odaadással működik, az utóbbi időben pedig, mint őrsparancsnokhelyettes alárendeltjeinek nevelése terén igen szép eredményt mutat fel; *Kardos Lajos* törm-t, mert hosszú csendőrségi szolgálatai ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítésében nagy odaadással és igen eredményesen működik, őrsparancsnokát úgy szolgálatban, mint az irodai vezetés terén hathatósan támogatja; *Kocsis Géza* törm-t, hosszas csendőrségi szolgálata alatt hivatásbéli kötelmeinek teljesítésében tanúsított nagy buzgalmaért és főleg a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett nagy buzgalmaért, valamint minden irányú dícséretes magatartásáért; *Magasházy Jenő* v. törm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatban nagy odaadással, fáradságtalan buzgalommal működik, őrsparancsnokát szorgalommal és igen jó eredménnyel támogatja; *Benkő József* thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt mindenkor, különösen pedig mint osztálysegédmunkás szolgálatait ernyedetlen szorgalommal, igen pontosan, kellő szaktudással és eredményesen látja el. — *Nyilvánosan megdicsérte: Molnár István* I. törm-t, mert 1933. május 26-án Kohlmann Antal sérelmére történt rablással párosult emberölés tettesének kinyomozásában, mint járőrvezető, szakasz- és őrsparancsnokát fáradságot nem ismerő odaadással és szakértelemmel támogatja és a nyomozásban 216 órán át eredményesen működött; *Horváth Antal* IV., *Kalmár Kálmán* és *Nardai József* őrm-eket, mert Kohlmann Antal sérelmére elkövetett rablással párosult emberölés tettesének kinyomozásában és a bűnjelek kézrekerítésében, mint járőrtárs járőrvezetőket és a nyomozást irányító szakaszparancsnokot fáradságot nem

ismerő odaadással támogatták, miáltal elősegítették, hogy a tettesek és a bűnjelek az igazságszolgáltatás kezére jutottak; *Pataki István* II. törm-t, mert felelősségteljes és megerőltető szolgálatát fáradságot nem ismerve, nagy buzgalommal, hűséggel, éberséggel és példás magatartásával kiváló eredménnyel látta el; *Zsedély István* törm-t, a fegyvermesteri műhelyben teljesített lelkiismeretes és igen nagy buzgalommal végzett munkálataiért; *Lakatos Vendel*, *Biharszegi György*, *Edvi Gyula* és *Horváth Mihály* III. őrm-eket, csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági terén kifejtett buzgalmukért és eredményes működésükért; *Horváth József* II. thts-t, az utóbbi 5 év alatt kifejtett buzgalmaért és eredményes irodai munkásságáért; *Balázs Imre* őrm-t, mert nagy ügybuzgalommal oly kerékpárátvételi találmányt jelentett be a m. kir. szabadalmi bírósághoz, mely azt elfogadta; *Németh József* XI., *Kiss Balázs* törm-t, *Németh Géza* és *Pongrácz János* őrm-t, csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgalmukért és eredményes működésükért. — *A pécsi IV. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Baráth István* és *Kovács Jenő* I. őrm-eket, a kenderesi csendőr örkülönítményen igen lelkiismeretesen, odaadással és kimagasló köteleességtudással teljesített szolgálataikért; *Haraszi István* thts-t, mert 6 éven át, mint a szekszárdi iskolához beosztott segédoktató kötelmeit lankadatlan buzgalommal, teljes odaadással, nagy szaktudással és kiváló eredménnyel teljesítette, előjáróit mindenkor lelkiismeretesen támogatta, mintaszerű magatartásával és szorgalmával a kiképzés, nevelés és fegyelem terén hathatósan közreműködött. — *A miskolci VII. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Kiss Ferenc* őrm-t, mert felelősségteljes különleges szolgálatát igen lelkiismeretesen, odaadással és kimagasló köteleességtudással teljesítette. — *A m. kir. szombathelyi 3. honvéd vegyesdandár parancsnoka* a vegyesdandár területén eszközölt összpontosításokkal kapcsolatban a csendőrség működését mindenütt a célnak megfelelőnek és kifogástalannak találta. Ezért az abban résztvett csendőröknek köszönetét és elismerését fejezte ki. Az összpontosításban résztvevő csendőröket a szombathelyi III. kerület parancsnoka is megdicsérte.

Fegyverhasználat. A sárbogárdi őrs *Vámosi Hugó* törzsőrmesterből állott járőrnek Pusztagegres községben *Fodor Lajos* ottani lakos, felhívás alapján elfogott egyén szeptember 19-én fél 21 órakor ellenszegült, majd lefegyverezési szándékából megragadta a törzsőrmester szuronyát. Vámosi törzsőrmester szuronyfegyvert használt ellene és bal ágyékán súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. Csendőr nem sérült meg. A sérültet a járőr első segélyben részesítette, majd orvosi ápolásáról gondoskodott.

Megtámadott csendőr. *Gombás József* tiszthelyettes, kunszentmiklósi szakaszparancsnok szeptember 22-től kezdődőleg 14 napi szabadságát töltötte Sárbogárdon. 28-án 21 óra tájban a község utcáján haladva, egy ittas egyén őt minden ok nélkül szidalmazni kezdte és zsidópartolónak sértette. Gombás tiszthelyettes az illető ittas voltát látva, igyekezett kitérni, de az tovább szidalmazva a tiszthelyettest, hozzálépett és egy óvatlan pillanatban kirántotta a kardját. Gombás tiszthelyettes erre a földre teperte támadóját és a kardját visszavette. Miután megállapította, hogy az illető *Antal József*, Nagylók községhez tartozó felsőtöbörzsöki lakos, ittáságára való tekintettel nem lépett fel vele szemben szolgáltilag, hanem hazavitette, az esetet pedig az örssel közölte.

Polgári egyén megsérülése a járőr szolgálati fellépése közben. A mikeszéi örskörletben az egyik tanyán október 1-én 2 óráig engedélyezett szüreti mulatságot tartottak, melynek ellenőrzésével az őrs *Vincze József* törzsőrmester és *Bálint Adolf* próbacsendőrből állott járőre lett megbízva. A mulatók harmadszori összeverekedésénél a járőr a mulatság bezűntetését határozta el és a bálózókat szétoszlásra szólította fel. A jobbára ittas mulatók a felszólításnak nem engedelmkedtek, azért a járőr szuronyt szegezve üritette ki a tanya udvarát. Eközben *Dávid József* ottani lakos meglepetésből megragadta Vincze törzsőrmester szuronyát, melytől Dávid a jobb mutató- és középujján könnyebben megsérült. Fegyverhasználatra, vagy különös intézkedésekre ok nem volt.

Megkerült az ellopott fegyverzet. Megemlékeztünk arról, hogy *Márvány István* tápiószzelei örsbeli törzsőrmester kerékpárját, melyre csendőrkardja, szuronya és járőrtáskája is fel volt kötve, ellopták. Nyomozás során a csendőrkard és a szurony, mely Cegléd határában az egyik tengeri földön

el volt ásva, megkerült. A tettes, valamint a kerékpár és a járórtáska utáni nyomozás még folyik.

Egy magyar ember véres drámája esch megszállott területen. *Éhik László* göncruszkai földbirtokos e hó hetedikén átment a cseh határon, a mintegy négyszáz méternyire fekvő Jánok községbe, ahol családjának birtoka van. *Éhik Lászlót* a csehek a múlt év őszén kiutasították, ezért most útlevél nélkül ment át a határon, hogy odaátlakó öccsével találkozzék és megbeszélje a gazdaság ügyeit. A falu szélén egy korezmában találkoztak. A cseh csendőrörs tudomást szerzett arról, hogy *Éhik László* ott van s ezért két főből álló csendőrjárórt vezényelt ki *Éhik* elfogására. A cseh csendőrök egy útközben talált, két főből álló cseh pénzügyőri járórt is magukhoz vettek megerősítésül. A korezmában felszólították *Éhik Lászlót*, hogy menjen velük a községházára. Miután *Éhik* ezt megtagadva, a négy főből álló járórt pusztá kézzel megtámadta, az egyik cseh csendőr szuronyfegyvert használt ellene és kétszer mellbeszúrta. A megsebesült *Éhik* erre a cseh csendőrtől elvette a puskáját és azzal a járórvezetőt agyonlőtte. Az egyik pénzügyőr erre rávetette magát *Éhikre*, mire ő a pénzügyőrt is agyonlőtte, a másik csendőrt pedig puskatussal agyba-főbe verte. Ezután a magyar határ felé menekült. Az életben maradt cseh csendőr és pénzügyőr üldözőbe vették, mire *Éhik* a még mindig nála lévő puskával visszalőtt és a második pénzügyőrt is súlyosan megsebesítette. A járőr épen maradt tagja, a másodcendőr erre elmenekült. *Éhik László* a cseh csendőrpuskával magyar területen jelentkezett az illetékes gönci őrsön, amely elfogta és átadta a miskolci kir. ügyészségnek.

Másodszor termett az almafa a kunágotai őrs kertjében. Az ideai szokatlanul szép és hosszú ősznek érdekes ritkaságát küldötte be nekünk *Enyedi András* kunágotai őrsbeli csendőr. Az őrs kertjében levő borizú-almafa, miután gyümölese július közepén megérett, augusztusban újra kivirágozott s október elejére — mint a hozzánk beküldött két szép alma mutatja — a szép és meleg időjárás a második gyümölcsöt is megérlelte. Beküldött *Enyedi* csendőr egy szép orgonafürtöt is, amely szeptember végén ugyanolyan illattal és pompával nyílott, mint tavasszal. Mint ritkaság, kedves a második virág és gyümölcs, de a gyümölcsfának nem használ a kettős termés, mert a jövő évi termés rovására van.

Csendőrségi Közlöny. 19. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Állandó nyugállományba helyezettek: *Tóth Lajos II.*, *Szántó József III.*, *Galamb József I.* és *Nagy István II.* VII. kerületbeli alhdgyok, *Nagy Miklós II.*, *Gáspár Ferenc II.*, *Gál József II.*, *Torma József III.*, *Szili János II.*, *Magyar István VI.*, *Fodor József V.* és *Vödrös István IV.* kerületbeli thtsek. — Névváltoztatások: *Pfeifer Ferenc* thtts családi nevét „*Perlaki*“-ra, *Alexai Károly-Fülöp* tórm. „*Alkai*“-ra, *Weber Antal* tórm. „*Varsányi*“-ra, *Beller János g.* thtts. „*Bellér*“-re, *Bánszki György* tórm. „*Bánhídi*“-ra, *Csoják Imre* őrm. „*Cserhalmi*“-ra, *Fendrik István* őrm. „*Fenyvesi*“-re, *Kolosa István* tórm. „*Kövesházi*“-ra, *Lápsánszki András* őrm. „*Szamosfalvi*“-ra, *Lipták József* tórm. „*Lenygel*“-re, *Merza Béla* prbeső. „*Malontai*“-ra, *Marják Pál* tórm. „*Marjai*“-ra, *Plagh Károly* tórm. „*Pallai*“-ra, *Papszl János* thtts. „*Palotai*“-ra, *Rompa István* tórm. „*Rékháti*“-ra, *Rádl János* őrm. „*Rezsőfi*“-re, *Stramkó Gergely* tórm. „*Pusztai*“-ra, *Válint István* őrm. „*Várhelyi*“-re, *Bogoly István* őrm. „*Bagoly*“-ra, *Czank János* prbeső. „*Csabad*“-ra, *Czóldi Gergely* őrm. „*Sziklai*“-ra, *Czippán*

János thtts. „*Várhegyi*“-re, *Czífusz István* prbeső. „*Cserháti*“-ra, *Gortva Pál* őrm. „*Békési*“-re, *Handcsik János* prbeső. „*Havasos*“-ra, *Rubes (Hrubos) Pál* prbeső. „*Hargitai*“-ra, *Holner János* tórm. „*Hernádfalvi*“-ra, *Jungbluth István* prbeső. „*Jávorfai*“-ra, *Ligárd János* tórm. „*Lenke*“-re, *Mikló Mihály* tórm. „*Maróti*“-ra, *Nóvik (Nobik) József* alhdgy. „*Nánási*“-ra, *Olyik János* tórm. „*Szentjobb*“-ra, *Palicska János* cső. „*Pálházi*“-ra, *Rehó István g.* thtts. „*Héti*“-re. *Sikes András* thtts. „*Czikés*“-re, *Thukó Lajos* cső. „*Tihanyi*“-ra, *Zob Károly* prbeső. „*Zengő*“-re, *Spilz Sándor* tórm. „*Sövény*“-re és *Zimre József* tórm. „*Imrei*“-re változtatta át. — Legénységi egyének jelentkezési kötelezettsége. Szut. helyesbítése. — „Alapszabályok a Csendőrségi Lapok számára“ című kiadvány helyesbítése. — Csendőrségi nyugdíjjárulék levonásának bejelentése. — Ajánlati, Munka- és Szerződési Feltételek helyesbítése. — Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Lovas legénység díszlovaglónadrágja. Posztó foltos lovaglónadrág kihordási ideje. — Határvízeken vízijárművekkel közlekedés.

Házfelügyelői állások nyugállományú csendőrtisztek részére. A következő levelet kaptuk: „*Tek. Szerkesztőség!* A csendőrtisztek köztudomású lelkiismeretességére és megbízhatóságára való tekintettel egy nyugállományú csendőrtisztet házfelügyelői minőségben alkalmazni óhajtok. A jelentkezőnek nősnek és gyermektelennek, vagy csak felnőtt gyermekekkel bírónak kell lennie és érteni kell a kert munkákhöz. Ezerkét száz négyszögöles kertemet felesben munkálhatná, hozzátartozója apróbb háztartási munkákban segídkezne, minek fejében jó, egészséges lakást kap. Kérem ezt a Csendőrségi Lapokban közölni azzal, hogy az állást elfoglalni óhajtok a szerkesztőségnél jelentkezőnek. *Göbölös, ny. hadbiztos ezredes, Budaörs-Kamaraerdő.* — *Nyugállományú, nős, gyermektelen*, kerthez értő csendőrtisztet viládjában házfelügyelőnek alkalmazna *Bene Vince*, Budapest. I. Németvölgyi-út 17. Lakást, világitást és havi 20 pengőt ad.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít: *Dél József* ny. tiszthelyettes, Budapest, VII. Kerékvártó-utca 71: *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2 és *Várfai Mihály* polgári altiszt, Budapest, I. Bőszörményi-út 21. *Arak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó, nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése, pótlás nélkül 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése, pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér.* A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HÍREK.

Őrsparancsnokká kineveztetett. A székesfehérvári II. kerület állományában: *Papp József* thtts.

Véglegesítették. A szegedi V. kerület állományában: *Bérczes (Ruck) Ferenc*, *Balogh Sándor*, *Borbély József*, *Csikós Imre*, *Elek Sándor II.*, *Fekete István*, *Kozma Mihály*, *Körösi Imre*, *Lecskai István*, *Majoros (Zelenyánszki) András* és *Szabó Mihály* cső-k.

Névmagyarosítás. *Bogye Péter* jánoshalmi lakos, nyugállományú esendőrtiszt helyettes családi nevét „*Bajor*“-ra változtatta át.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerület állományában: *Kertész Lajos* thtts *Félix Karolinnal* Nagymaroson, *Szabics Pál* tórm. *Nagy Teréziával* Cegléden és *Flórián Gyula*

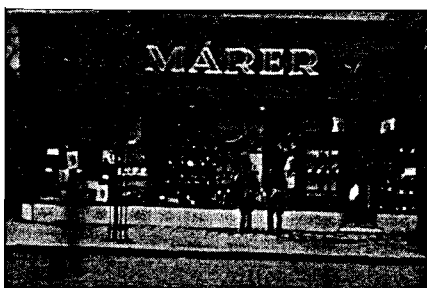
Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett egyenruhaszabóság és sapkaműhely

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása

MARER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

thts Varga Juliannával Aszódon. — *A szombathelyi III. kerület állományában:* Madacsay Béla fhdgy. Alexy Vilma Evelin Karola úrhölgygel Szombathelyen és Fonyó István tórn. Magyar Margittal Toronyon. — *A szegedi V. kerület állományában:* Szaboles Lajos thts. Farkas Etelkával Szegeden és Buter Lajos tórn. Szendi Horváth Máriával Orosházán. — *A miskolci VII. kerület állományában:* Veres József tórn. Szepesi Irmával Sajóvezden, Balázs András tórn. Ljéber Annával Göncön és Sipőc József thts. Szarka Emiliával Himódon.

Családi hírek. *Elhalálozott:* Fekete István I. VI. kerületbeli tórn. Erzsébet nevű leánya.

Született: Mező Pál I. kerületbeli thts-nek Erzsébet-Ilona nevű leánya, vitéz Héjja Benedek I. kerületbeli tórn-nek Ibolya nevű leánya, Hegedűs György II. kerületbeli thts-nek Tibor-György nevű fia, Mészöl Mihály II. kerületbeli thts-nek Ferenc-Mihály nevű fia, Hartai János III. kerületbeli tórn-nek János nevű fia, Józsa István I. IV. kerületbeli thts-nek Anna nevű leánya, Antal József II. V. kerületbeli tórn-nek Zoltán-László nevű fia, Cserfay Ferenc VI. kerületbeli szds-nek Zsuzsánna-Mária nevű leánya, Urfi Pál VII. kerületbeli tórn-nek Ödön nevű fia, Varga József VI. VII. kerületbeli tórn-nek József nevű fia és Kapott András VII. kerületbeli tórn-nek Elemér-Gyula nevű fia.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási álciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szószrinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalat
Székesfehérvár, Kossuth-utca 15. Tel.: 5-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Olcsó árak. Részletfizetés.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, kaki- és civilruhászöveteket a legkedvezőbb üzleti feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VII., Dohány-utca 67. szám.
(Szövetség-utca és Hársfa-utca között)

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég beltagja

20 Modern BÚTOR-házak
KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VII., DOHÁNY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42.

Magyar Királyi Osztály-sorsjáték

A XXXIII. M. Kir. Osztálysorsjáték I. osztályú húzásai már f. évi október hó 20-án kezdődnek.

Siessen Ön is sorsjegyet vásárolni vagy rendelni a szerencséről közismert

TÖRÖK

bankházban,

mert

TÖRÖK

sorsjegyei az elért nyereség-eredmények folytán nagyon keresettek.

Elérhető legnagyobb nyereség

P 500.000 P

(Ötszáz ezer pengő)

Hivatalos I. oszt. sorsjegyárak:

Egész sorsjegy
P 24.—

Fél sorsjegy
P 12.—

Negyed sorsjegy
P 6.—

Sorsjegy rendelhető levelezőlapon, levélben vagy postautalványon.

Török A. és Tsa bankház r.-t.

Budapest, IV, Szervita-tér 3

Minden második sorsjegy nyer!

egyik oldalára, félhasábosan, trógeppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatlózni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tisztelgató ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát belegegyezésünk nélkül nem szabad másutt közzélni, sem pedig utánnymatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsá-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének úrszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők küllete felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelígeül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számat választani. Annak, aki jelígeit nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon“-rovatban válaszolunk. **Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú létszámát egyenlőre az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.42. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—11 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”**

Virágos hét. Az áthelyezéssel egyidejűen az előző parancsnok fegyelmi fenytő jogköre is átszáll az új parancsnokra, tehát az előző szolgálati viszonyban felmerült és elintézetlenül maradt fegyelmi ügyeket is az új parancsnok hivatott elintézni. Erre frott rendelkezés nincs, de a parancsnoki hatáskörből természetesen folyik. Más kérdés a vezénnyel kapcsolatos fegyelmi fenytő jogkör, amit a Szolgálati Szabályzat I. Rész 651.—2. alpontja szabályoz.

T. I. ny. th., Szentistván. Csak az arany és a duplapántos I. osztályú ezüst vitézségi érem után folyósítják a pótdíjakat, hogy ezzel legalább a különlegesen kiemelkedő harc-téri magatartást ezen az úton is jutalmazták. Hogy a többi, eredetileg pótdíjhoz kötött kitüntetés ilyen méltánylása is sorra kerül és valamikor, azt nem lehet tudni. Amíg az országunk csonka és szegény, aligha.

S.-tornya. Ikes ige, tehát: jelentkezem.

Ercsi. Olvassa el a folyó évi 17. számunkban „Szív és lélek” jelige alatt közölt üzenetünk 4. pontját.

Nyírség. Úgy látjuk, — amennyire egyoldalú beállításból meg lehet ítélni, — hogy a családi körülmények kifogástalanok, az anyagi helyzet megítélése azonban így, levél alapján, nagyon nehéz. De nincs is rá szükség. Mind többen jönnek hozzánk hasonló kérdésekkel s mi csak azt a választ adhatjuk legtöbbszörre, hogy ki-ki adja be a nősülési kérvényét s bízva rá a döntést nyugodt lélekkel az előjáróra. Tudják ezt az érdeklődők maguk is, a mi válaszainkból inkább egy kis szíverősítőt akarnak szerezni, mielőtt a nagy kéréssel szolgálati úton is előállanának. Mi ezt a szíverősítőt szívesen meg is adjuk — ha lehet.

Szombathely 25. Budapest, X., Üllői-út 124/a, I. 21.

V. A. prb. cs., Abaújszántó. Tiszti címeiket csak indoklás mellett kapunk. Írja meg, miért keresi. Levelét addig megőriztük.

Mátra. A tömegbeli fehérneműanyagot a Freudiger Mózes és fiai cég (Budapest, VI., Dessewffy-utca 34) szállította, a cég magánmegrendelést is elfogad.

Remény. Annak is válaszolunk, aki nem ad jelígeit, ilyenkor a név kezdőbetűivel és az állomáshellyel üzenünk. Az ön leveleit nem kaptuk meg, az elkallódott példányt pótoltuk.

Bízva bízzál. Levele adatai szerint ön csakugyan három csendőri rendfokozatban eltöltött év után léphetett volna előőrsmesterré. Adatai szerint mindig kifogástalanul viselkedett, vízműt jelesen, kiválóan tette le, a tévedés tehát nem kizárt. Őrskihallgatáson előadhatja az ügyet s kérheti, hogy döntésre a kerületi parancsnokság elé kerüljön.

Örs. Előfizetését a múlt év decemberében beküldött 6 pengővel 1934 végéig rendezte, a hiányzó számokat pótoltuk.

Rákospatak. Az igényjogosultsági igazolvány szempontjából csak a tényleges szolgálati idő számít, — de az a megszakításokra való tekintet nélkül, — a kedvezményes időszámításnak csak a nyugdíjjal kapcsolatban van helye.

S. szds. A fogalmak meghatározása alapjában véve helyes volt, de mert ugyanazt a fogalmat többféleképpen — tágabb, szűkebb értelemben — is meg lehet határozni, természetesen, hogy különösen magánmunkában nem okvetlenül szükséges a szabályzat definíciójának betűihez alkalmazkodni. Nem méltóztatott megírni, hogy a hivatkozott lekszikón válasz melyik évfolyamban jelent meg; a folyó évi másról szól.

B. J. r. főtörm., Mohács. A rendőrség tagjai nem tartoznak a katonai egyházközség kötelékébe, az egyházi adó és párbér fizetése alól tehát nincsenek felmentve. Azon az alapon, hogy eddig nem követelték, a fizetést nem lehet megtagadni.

Kéziratok.

R. Zs. szds. A téma nem kívánatos.

Örs. Érzéseit őrizze meg, de verset ne írjon soha többé.

Sz. A. törm., Kölesd. Kivonatossan sorra kerül.

v. B. G. törm., Mátészalka. Ha a vacsora egyeseknek nem ízlést is, a tréfa annál jobb. A csendőrhistoriák között alkalmilag felhasználjuk.

Berci vőlegény. Úgyesen, elevenen ír, a mellékes dolgoknál szépen is, de a mese vérszegény. Ne a sallangokba ölje bele a készségét, ami kétségtelenül van, hanem erősebb s főleg hihetőbb mesét építsen fel. Az ábrándozó elképzeléseket a szépirodalom sem igazolhatja. Sőt: a valóságos életnek még elnézik az emberek a valószínűtlenségeket, az irodalomnak soha. Írjon még valamit, hátha jobban sikerül.

**Katonai Turista-Autó-
TÉRKÉPEK**
A M. Kir. Állami Térképészet főbizományosa
KÓKAI LAJOS könyvkereskedés
térképosztálya
Budapest, IV., Kamermayer Károly-utca 3
Telefon: 89—44. Kérje legújabb képes térképárjegyzékem!

KOVÁCS BÚTORCSARNOK
Háló-, ebéd-, ül- és konyhai asztalok legújabb részére is a Vidékre ingyen csomagolás. Szállásdíj: Budapest 86-1-34
Üzlet: Budapest, VII., Üllői-út 30. telefon 44 6-66

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövétet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövétben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az elsőkezből minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártó közvetlen történő vásárlás nyújt igaz előnyöket. Posztógyárunk át a nőződéses szállító, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételten okirat **elismerésben részesült állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módozatokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország, katolikus kézben levő egyetlen posztógyára.
Budapest, I., Lenke-út 117. Üzemből 1922 óta 300 munkással.

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: **KÓRIK GABOR**
tiszaölki földműves, volt népfelkelő
őrmester.

(21)

Dél előtt tíz órakor érkezünk Medesér alá, s a falu déli szélén, a dombon letáboroztunk, sőt parancsra le is ültünk és ekkor eszembe jutott a zsír. Szétnézek tehát s tölem vagy tizenöt lépésnyire látom a bődönt s vagy tíz fiatal honvédet körülötte. A legnagyobb lelkingyugalommal kengették kenyérré a zsírt, mint a lekvárt szokás.

Hű!... Azt a kutya imide-amoda mindenségét annak a zsebmetsző, postatolvaj, halottrabló csibész mivoltotoknak, de még annak a zsírnyaló, fűzfán fütyülő öregapatoknak is!... Hát mit csináltak? — S egy szőlőkaróval mindjárt jót is húztam egy párra, akiknek még a fülük is tele volt zsírral. Tele pofával, majd megfúlva a zsíros bakacipótól szontyolodattan felelik:

— Őrmester úr alázatosan jelentem, mi így vettük át azoktól, akik előttünk hozták.

Nézem a bődönt, a teteje le van szakítva, csupán a lelakatolt része tartja még a fedelét. Képzelné lehet, hogy rettenetesen haragudtam, s bosszúságomban végignézek a heverő századon, hát mit látok? Az egész század zsíros kenyeret eszik, — csak én nem! Szakasküldőnc, telefonista, kutyamosó, szanitéc, altiszt, honvéd, ahány puskakerülő van, az mind zsírosan eszi kenyerét, és a bődön csak félig van már. Valami roppant kacskaringós furcsaságot mondhattam, de hát mérgemben én is mit tehettem egyebet, lehasaltam a bődön mellé és elővettem én is egy komiszt, piritós szeletekre vagdaltam és most már én is — zsíroztam... Hanem nem is köstölt hozzá ezentúl többet senki. Akiket rajtaespten a zsírvészen, büntetésből azoknak kellett hozni a bődönt. Szentmiklósig.

Az oláhoktól bezennyezett szegény székely faluk.

Medesér, szegény kis székely falucska! Ezt már teljesen kirabolta az ellenség. Sőt két öreg embert és egy leányt meg is gyilkoltak. Sírva, szitkozódva panaszkodtak az otthonlétük, „állatok”-nak nevezték az embertelen ellenséget.

Október 7-ike volt és szombat. Jó pár órai pihenő után sorakoztunk és indultunk. Szentmiklós felé. E falu négy kilométernyire van Medesértől. A falu közepén megálltunk. Ügylátszott, nem lehet sietnünk, mert az előttünk elterülő terep nem volt még felderítve. A felderítést huszárkó végezték. A hasonnevű generálisról elnevezett híres Csécsilovasdandár. Az otthon maradt lakosság állítása szerint az ellenség innen tegnap ilyenkor takarodott el. Magával vitt minden elemelhető. Délután két óra tájt lehetett, amikor elindultunk Szentmiklósról. Amidőn kitértünk a Fehérvyikó völgyének köves útjára, itt ismerős volt már minden, fű, fa bokr. Kiskadácson viszontláttuk a régi kvártélyunkat, ahol tizenöt nappal ezelőtt olyan jól édegettünk néhány napig. Jegyzőkönyvembe a következőket jegyeztem: „Az ellenség az egész vonalon visszavonul. Konzerv ebed. Vajjon hova megyünk ma? Nagyon el vagyok fáradva. Nagyszébenben nagy győzelem részünkről. Elhiszem. Annak érezzük most a hatását.” Még mióta visszafordultunk a Kisküküllő völgyétől, színt sem láthattuk az ellenségnek. Sietős lehet a dolguk. Bárhogy is sietünk, nem bírjuk utólrni őket...

Színről-színre láthatjuk most a vidéket, ahol a mult hó utolsó hetében csatározunk. Nagykadács, Kobátdemeterfalva, Székelyszentmihály községeken keresztül mentünk. Láttuk Kiskadács felett a fegyvereink által elejtett román katonák sírját, Szentmihály alatt szintén láttuk egy csendőr-őrmesternek és néhány honvédnek a sírját is, láttuk a Malomfalva alatti román sírokat is. Ezek tömegsírok voltak. Ügylátszik, hogy az ellenség halottait nem hordta nagyon messziről össze, ahol öt-hat halott feküdt, sietették. Láttuk fekete csonkjait ama szép fenyőerdőknek is, amelyet szeptember 29-én ránkgyújtott az ellenség ágyútüze Alsóbencédőtől Keletre.

Szegény, szép kis falucska, Székelyszentmihály! Sokat

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK CSILLÁROK

Részletre is legolcsóbban. Csereakció.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.
Kérje a legújabb árjegyzéket!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletfizetése és szállítunk kiváló minőségű magyar gyártmányú

csillárt
acélzománc
kádat
(önfűtő, vízvezeték nélkül is)
petroleum

lampart

VII., Erzsébet-kr. 19.
IV., Vörösmarty-tér 3.

gázfűzőt

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-161
EBEDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 21-161

Fotelágyak, paplanok, vasutórok, futószőnyegek, fehérművásznak, ruhaszövegek. **Lakberendező Vállalat**
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

legelőnyösebben a készítőnél.
Részletkedvezmény!

BÚTORT

Hádl István műbútorasztalos
Budapest, VIII., Baross-utca 22.

A magyar csendőr első sorban magyar céget támogasson!
A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért egyenruhaszabó-
sága és felszerelési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetéssel kedvezmények mellet.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., földemelet. Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-u. 23. || **Nyiregyháza:** Zrinyi Ilona-u. 9. || **Miskolc:** Baross Gábor-u. 10.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Az összes előírt és extra egyenruhaszövegek, kész férfi, női és gyermek átmeneti, őszi kabátok.

szenvedett nagyon szeptember 29-én. Egyharmada teljesen leégett. Kéményei kormosan állanak. Az épületek leégtek. Itt unitárius a lakosság. Szép bádogos tornya a csupaszon maradt kéményekkel együtt bosszúért kiállt az Egy Örökkévaló számolya elé...

Esteledik. Elhagyjuk Szentmihályt. A műtatót felszántották az ágyúk gránátjai. Az útszélen román sírok. Csinos kereszték. Feliratok. Név. Ezred. Dátum... Mortul Patriei 14 Inf. R. N. N. szept. 16. 1916." Az úton összetört járművek, elhajigált szerelvények, kimúlt lovak, összetört fegyverek. Foglyok is kerültek... Elmaradt, kimerült román katonák, a házakban megbújva.

Malomfalván sokan otthon maradtak a lakosságból. Sírva panaszkodtak az ellenség viselt dolgairól. Itt tűz nem pusztított, de pusztított maga az ellenség. Minden megehető felfalt, vagy elvitt. Az otthon maradt szerencsétlenekkel a legbarbárabb módon bánt el. A piszok mutatja útját mindenütt.

A szeptember 29-én lezajlott harcokban a foglyul esett csendőrök között volt egy malomfalvai csendőr is, akinek a felesége szintén nem menekült el, otthon volt. Amikor az ellenség a foglyait a falun keresztülkísérte, szegény aszszony láthatta, amint kísérik férjét is hadifogságba, s mivel a foglyokat kísérő román tiszt megengedte, el is búcsúzhatótt férjétől. Bealkonyodott, mire Szentlélek községsége értünk. Beszennyezve, bepiszkolva ez a szép kis falu is. Síró, panaszkodó lakosság. Azt hittük, hogy itt hálunk az éjjel, hiszen minden porcikánk nyugalmat kívánt volna, de csak — tovább! A műtatók vége. Besötétedett. Fáradsan bukácsolva elérjük Bogdánfalvát. Itt sem hálunk meg. Tovább! Tovább! Kiérünk a faluból. A falutól pár kilométernyire azután a mezőn megálltunk. A századok rajvonalba fejlődtek, arccal Kelet felé. És ebben a formában megállapodtunk. A hadnagy úr „feküdj”-öt vezényelt. Századunk egy letarolt tengeriföldön állott meg, s vezényszó nélkül is szívesen lefeküdt volna mindenki. Az eső szép lassan esni kezdett. Az előttünk lévő terep sötét és titokzatos volt. Lassú döcögéssel megérkezett a konyha. Kenyeret és feketekávé-t hozott. A paszulygulyás ma elmaradt. Volt azonban konzerv, kiki megevett egyet. A legénység néhány szál kukoricaszárát keresvén maga alá, puskáját kezében szorongatva, — elaludt az esőben. Csak a felállított örök nem aludtak. Én is öt-hat szál tengeriszárát magam alá téve, egy régi barázdában elaludtam. Este kilenc óra volt. Dacára annak, hogy édesdeden aludtam, mégis észrevettem, amint egy lovas érkezik közelünkbe, aki a századparancsnokot kereste. Széll hadnagy úr is észrevette, a géppuskás hadapróidal aludt vagy kilenc szál tengeriszáron. A lovas a brigádtól jött, parancsot hozott a további indulásra. A harcosokat fel kellett költeni. Alig lehetett beléjük lelket rázni. Sehogy sem akarták megérteni, hogy fel kell kelni. Nagynehezen lehetett őket összehozni annyira, hogy elindulhattunk. Tíz óra volt, borús, sötét idő. Szerencsére az eső megállt, s igazán nem tudtam akkor, hogy milyen irányban haladunk. Persze, most tudom.

Pár órai menetelés után, rossz mezei utakon elértük Székelyudvarhely községet, s itt megálltunk a faluban végighúzóds országúton. Nagysokára jött a parancs, hogy kiki ahol áll, lefekszik. A századok az úttesten két oldalt lefeküdtek. Én egy csendőrmesterrel és Horváth szakaszvezetővel bemásztam a palánkon s valaki szalmát is hozott, olyant, amelyen a mult éjjel a románok alhattak. Lefeküdtünk. Furesza képet mutatott reggel a zászlóalj, amint a felkelő nap világossága végig világitotta az úttest két oldalán alvó harcosokat.

(Október 8, vasárnap.) Reggel hét órakor keltünk fel. Felüdtett a „nyugodt” alvás az útszélen. Egy óra a mosdással telt el, s a lakók, akik mégis éppen otthon maradtak, jószívvvel hoztak abból, amit az ellenség meghagyott. Gyümölcsből és kevés juhtúróból állottak az ajándékaik.

Szomorú volt a látvány, amit a kis falu nyújtott. Az oláhok a lakóházakból minden megmozdítható tárgyat, bútordarabot kihánytak az útra, az udvarra, de nemcsak kihánytak, hanem össze is törtek, berondították a székelyház kedves berendezéseit. A lakószobákban térdig érő vastagon volt a lópiszokkal vegyes szénából vetett alom. Csúf, kellemetlen cigányszag mindenütt, ez jellemzi ezt a latin fajával dicsekvő ellenséget...

Nyolc órakor indultunk a faluból. Tibold alatt elértük annak a kilenc székely férfinak a sírját, amelyet az ellenség magával a kilenc áldozattal ásatott meg. Azért lőtték agyon őket, mert a falu alatt elesett román katonát nem temették el. Pedig ez a szegény otthon maradt lakosság biztosan nem is tudott arról a hulláról, mert hiszen ha tudott volna, el is temette volna. És ezért kellett kilenc embernek meghalnia. Tiboldon keresztül délelőtt tíz órakor Fenyédre értünk. Elértük a Székelyudvarhely felől a Hargitára vezető utat, ahol az elmúlt hó tizenhatodikán visszavonultunk. Itt Fenyéden bekvártélyoztunk, de alig leltünk, sőt nem is leltünk olyan helyet, ami „tisztának” mondható lett volna. Mindenütt a roppant kellemetlen bűz, párosultan a minden képzeletet felülmúló piszokkal. Délben kellemetlen idő fordult reánk. Az eső elkezdett esni szép lassan, nyáriasan, ami azért nem rontotta el a jókedvünket. Most már mindenki bizalommal tekintett a jövőbe, s a legbambább arcú honvéd is érezte, hogy most már hívnak bennünket „valakinek”. Mert hiszen most már nem mi vagyunk visszavonulóban, hanem az ellenség fut előlünk.

Sírok az út mentén.

(Október 9., hétfő.) Reggel indulás. Irány: Oláhfalva. Az eső szépen esik. Csakhamar elértük Méréfalvát. Nem romboit itt az ellenség semmit, de annál többet piszkolt, szennyezett. Minden lakás istálló volt, magasra felgyült trágyával.

Homoródfürdő szép kis üdülőhely csörgedező patakjával, csendes, titokzatos völgyeivel. Susogó lombjaival, barátságos pavillonjaival, Erzsébet királyné-ligetével... Milyen is volt ez valaha? És milyen mostan! A vendéglő ablakait összeröbtek, bútoraikat elrobolták. Összetörték, bemocskolták, kirabol-ták a karsú villákat is. A pataknak valaha új, szép, cifra hidját felégették. Az Erzsébet-liget fáit földig leégették. A

Hol? Fürth Testvéreknél, Budapest, Károly-kr. 1.

Telefon: 373-78.

Csendőrök és hozzátartozók egyenruházati cikkekéből, érmekből, jevényekből, csipve-, szalag-, gomb-, paszománycikkekéből 10% engedményt kapnak

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútörök és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ebéd- és fu-ősznyegek, sezlonok, paplanok stb. Agy-nemű és tehernemű vásznak. Ruhaszövetek. Csillárok.

Egyszerre szerzi be és Ön tesz ajánlatot, hogy kíván fizetni.

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

Telefon: 271 77.

Vidékre megbízottat küldünk hívásra

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza Szekesfehervar

Bőr- és lakk-síma gumocipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása. Kedvező fizetési feltételek. — Kérien képes árjegyzéket.

BÚTOR részletre előleg nélkül GOLDNER ZSIGMOND ÉS FIAINÁL BAROSS-UTCA 43 ÉS 44.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Átmeneti és őszi szövet- és selyemujdonságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban. Olesó árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek

feledhetetlen koronás asszonynak a szelídségtől és jószágtól sugárzó képmását bekormozták, csúffá tették. Néhány sír is bombarodik közel a vendéglőhöz... Kisgyermeknek alusszák ott örök álmukat, akik menekülés közben pusztultak el, mert nem bírták a nélkülözéseket és a menekülés fáradalmait. Ezek is mindannyian a világháború mártírjai. Meghaltak, mielőtt éltek vagy vétettek volna valakinek.

Homoródfürdőt elhagyván, a kapaszkodós szerpentinúton felértünk arra a magas fennsíkra, amelyről azt hiszi az ember, hogy — Alföld. Csak ha szétnéz, ábrándul ki hiedelméből, mivel itt nem találni egyebet törpe túlevelünél.

Dél sem volt még, elértük Kápolnás-Oláhfalut. Huszonnégy nappal ezelőtt nem gondoltam, hogy újra megláthatom még ezeket a sokat szenvedett falukat. Rettenetes képet nyújtott ez a falu is. Minden harmadik ház földig égett. Ami nem égett meg, azt összetörték, felforgatták és szétduzták. Tovább mentünk, elértük Szentegyházasnagyalut. Útunk közel vitt ahhoz a házhoz, ahol a múlt hó derekán néhány napot töltötünk. Megnéztem e házat. Századunk megállott. Bekvártélyoztunk. A konyha megérkezett. Nem paszulygulyást hozott, hanem krumplicevest, — hús nélkül. Megettük úgy is. Hozzágondoltuk a húst. De rövidesen ki kellett pakkolni innét, a felsőbb parancsnokság más kvártélyt rendelt. Elmentünk az öt kilométernyire fekvő Szentkeresztbányára és itt beszállásoltuk magunkat. E faluban gyönyörű vasgyár lehetett a háború előtt. Lerombolták, leégették ezt is. A gyár körüli, s a gyárhoz tartozó, magántulajdont képező szép emeletes házakat is kirabolták, összetörték. Mi a hadnagy úrral egy öreg házaspárhoz szállásoltunk be. Házigazdánk beszélt, hogy őket nem bántották, semmijükhöz nem nyultak, biztosan azért.

mert náluk egy magasrangú román katonaoorvos volt szálláson. Ez a román orvos a szomszédbeli súlyos beteg székelyt is gyógyíttatta. Az ellenség innen csak az este rohant el igen sietve. Az ellenségnek ez a kivonulása Szentkeresztbányából nagyon gyors tempóban történt. Az utcán végigszáguló lovaságuk futás közben hegyes pikájával bedöfött minden ablakot. Egy otthonmaradt beteg suszter beszélt nekem, kis híjján múlt, hogy egy menekülő vad oláh keresztül nem döfte az ablakon által.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

A járőr rendes szolgálat közben az örskörlet egyik külközségébe érkezik, ahol éppen akkor ért véget az éjjeliőr-választás. Az újonnan megválasztott két éjjeliőr is ott van a községházán. A körjegyző a következő kérelemmel fordul a járőrvezetőhöz:

— Örmester úr, ez a két ember még sohasem volt éjjeliőr. Legyen szíves, oktassa ki őket a közbiztonsági kötelességeik felől; az urak bizonyára jobban értenek ehhez, mint mi.

Kérdés: Mire és hogyan fogja a járőrvezető az éjjeliőröket kioktatni?

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadjunk el. Határidő: november 15. A legjobb pályamunkát dr. Élthes Gyula: „Kihágások és felsőbbirósági határozatok” című kétkötetes nagy munkájával jutalmazzuk. Az eredményt a december 1-i számunkban fogjuk közölni.

Az írógép-piac szenzációja az új ERIKA «S» Portable írógép kp. ára P175.-

Tömegek írógépe - és mégsem tömegcikk. Kapható 6-12-18 havi lefizetésre is mérsékelt felárral.

Az új ERIKA «S» Modell rendes ára 285.— P. Fenti ajánlatunk kizárólag a propagandaakciónk tartamára érvényes. Ez az akció pedig csak addig tart, míg a gyár által rendelkezésünkre bocsájtandó korlátolt mennyiség tart.

A gép a m. kir. csendőrség tagjai részére kipróbálás végett is rendelkezésre áll. Kérjen tehát mintagépet és azt mi Önnek postán, vételkötelezettség nélkül meg fogjuk küldeni.

Ne mulassza el ezt a ritkán kínálkozó alkalmat! Most valóban bevált, tökéletes szerkezetű gépet vehet oly árért, amely körülbelül fele annak az összegnek, amit eddig hasonló minőségű áruért fizettek. — Az általunk ajánlott gép nem tévesztendő össze a most forgalomba kerülő «olcsó» gépek minőségével.

Cégünk neve garancia arra, hogy elsőrangú árut ajánlunk.

GOY ÉS KOVALSZKY

írógépüzeme, a m. kir. csendőrség szállítója. Budapest, V., Nádor-utca 11. Tel.: 26-9-33.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol ezer más bajlarsunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

Legjobb családapa-pályázatunk eredménye.

A pályázatot a folyó évi 17. számunkban közöltük, beérkezett rá tizenöt pályamunka. A gyermekek jövő sorsáért vívott küzdelem, a szülőknek sokszor hősies lemondása kivétel nélkül mindegyik pályázatból kitűnik, ilyen szempontból a pályázók érdemeiben megkülönböztetéseket tenni alig lehet. Mivel már a pályázat kiírdetésekor kiemeltük, hogy a mai viszonyoknak megfelelő, céltudatos gyermeknevelést kívánjuk jutalmazni, első helyre *Németh Pál I.* tiszthelyettes pályamunkáját soroljuk, mert nemcsak vallja azt a leghelyesebb elvet, hogy a családban mindenféle foglalkozás képviselve legyen, hanem a gyakorlatban is betartotta azt. Ezzel rá is ütött Németh tiszthelyettes a szeg fejére, mert azon a ponton fogja meg a magyar családok nevelési rendszerét, ahol a leghibásabb: kereskedőnek például csak akkor adják a gyereket, ha a második gimnáziumban legalább hatból megbukott s így végérvényesen bezonyította, hogy szellemi pályára nem alkalmas. Az ilyen gyerekek aztán olyan szerep jut a családban, mint a selejtruhának nálunk: darabig erre, arra még megfelel, végül elkallódik. Az ilyen selejtgyerekből lett muszájkereskedő élete végéig magával cipeli a latin szekundákat, a család szegénylősen palástolgatja a vele való kapcsolatot s az csak természetes, hogy az eféle, már gyermekkorában leértékelt ember sem a családban, sem a gazdasági életben, sem sehol a helyét igazán soha meg nem találja. Ha viszont már gyermekkorában céltudatosan arra nevelték volna, hogy belőle pedig kereskedő lesz, mert az éppen olyan tiszteletreméltó és hasznos pálya, mint akármilyen más, nem elkallódott, hanem teljes értékű ember-sors nöhetett volna ki belőle.

Nagyon helyesen teszik tehát pályázatunk nyertese s a hozzá hasonlóan gondolkozó családapák, ha minél többféle foglalkozási ágat vonnak össze a családban. Ezeknek az egészséges megalapozott családoknak az összességéből alakul majd ki az egészséges társadalmi felfogás, hogy nem az íróasztalnál kezdődik az ember, hanem ott, hogy akármilyen munkakört szab rá a sors, szívesen vállalja és tisztességgel elvégzi.

A nyertes pályamunkát alább közöljük. „Büszkeséggel tölt el, hogy ebben az egykés korszakban hét gyermeket nevelhettem fel. Négy fiút és három leányt. A legnagyobbik 24, legkisebbik 5 esztendő. Igaz, hogy nagy gond a mai világban a gyermekek nevelése, taníttatása és ruházzal való ellátása, de az illetek okszerű beosztása mellett mégis módot kerestem és találtam arra, hogy gyermekeimet megfelelő alapképzettséggel bocsássam ki az atyai házból az életbe.

1. A legidősebb Pál fiam a 4 elemi iskola elvégzése után a veszprémi piarista gimnáziumban I—IV.-ig, a pápai Bencés gimnáziumban V—VIII. középiszkolai tanulmányait elvégezvén, ott az érettségit is letette. Az érettségi után a veszprémi püspöki Hittudományi Főiskolában elvégzett 5 évi teológiát. A folyó évben pappá szentelték és most az ugodi plébánián kaplán.

2. A 21 éves Mária Valéria leányom a pápai irlalmas

nővérek vezetése alatt álló polgári leányiskolában négy osztályt, a pápai kereskedelmi szaktanfolyamban 2 kereskedelmi, végzett, egy évig pedig varrodába járt. Most otthon édesanyjának a háztartásban segédkezik. Főz, mos, a saját és a gyermekek ruháit maga varrja stb.

3. A 19 éves László fiam a pápai fiú polgári iskola I—IV. osztályát elvégezte, azután a kereskedői pályára lépett. Két évig tanonc volt egy pápai fűszer- és csemegeüzletben, most a pápai gróf Eszterházy-üzletben segéd.

4. A 17 éves Zoltán fiam a pápai Bencés gimnáziumban I—V. osztályt elvégzett, onnan a pápai m. kir. állami tanítóképzőbe adtam, most a III. osztályt végzi.

5. A 13 éves Katalin leányom jelenleg a pápai irlalmas nővérek vezetése alatt álló polgári leányiskola III. osztályába jár. Miután ügyes kézimunkás, a IV. polgári iskola elvégzése után a pápai női ipari tanfolyamra szándékozom beiratni, hogy ott négy osztályt elvégezzen. Szándékom az, hogy ha a női ipari szaktanfolyamot elvégezte — ha férjhez nem megy — mint kézimunkatanárnő, vagy mint valamely kézimunka-üzlet tulajdonosa, vagy akár alkalmazottja keresse meg a kenyerét.

6. A 9 éves Ilonka nevű leányom a III. elemi iskolába jár. Szándékom azzal is a négy polgári iskolát elvégeztetni. Ő mindenáron kedves nővér akar lenni. Hogy milyen pályára adom, még nem tudhatom. De bármi legyen is majd az, amellett úgy őt, mint Katalint is igyekszem házias nevelésben részesíteni, hogy a főzést, mosást, varrást, stb. elsajátítsák, első sorban tehát házias nővé serdüljenek.

7. Az 5 éves Jenő fiamnak persze a cserkészethez van kedve. Ha a polgári iskolának annakidején lesz cserkészcsapata, elérheti ezt a célját, komoly tervem pedig az, hogy a négy polgári elvégzése után gazdasági szakiskolába adom. Legyen a családban mindenféle foglalkozás képviselve s hadd folytassa a legkisebb fiú az atyja, illetve ősei foglalkozását: a földművelést.

A hét gyermekem közül a fentiek szerint háromnak a nevelését befejeztem. A nagyleány nem fut állás után, mert zsebpénzrevaló helyett hasznosabb otthon a dolgos keze.

A többi gyermekeim sorsa még csak most kezd alakulni. A jó Isten a megmondhatója, terveim náluk is megvalósulnak-e. Alapeleom mindenesetre az, hogy gyermekeimnek biztos kenyérkereseti lehetőséget biztosítsak.

Miután vagyonom nincs és nem is volt, gyermekeim nevelését, iskoláztatását és ruházzal való ellátását csupán havi illetékeimből fedeztem és fedezem ma is.

Céлом gyermekeim nevelésében az volt és ezután is az lesz, hogy képességeiknek és rátermettségüknek megfelelően a hazának hasznos polgárai legyenek és így polgártarsaik előtt köztiszteltben álljanak.”

Németh Pál I. pápai őrsbeli tiszthelyettes bajtársunknak, akit valóban a jó családapa mintaképének nevezhetünk, kitűzött jutalomdíjunkon felül megszerezzük azt az örömet is, hogy szép családjáról saját költségünkön művészi felvételt és arról nagyított képet készítettünk neki emlékére.

Adjon Isten sok örömet neki a szép családban, gyermekeinek pedig sok sikert az életben, de hálás szívvel is, hogy szerető szülei iránt való nagy adósságukról soha el ne feledkezzenek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Cipők Elsőrangú, móltányos árak! Mőrtők után is!
Lantos István cipész
Budapest, VII., Dob-u. 60. (20 lépcsőre az Erzsébet-kört)
Nem gyári, kizárólag kézimunka. Dős választék raktáron.

STYL asztalos üzem:
Konyha, előszoba bátorai olcsó áron részleteire.
Budapest, VII., Dohány-utca 29. sz.
(Kamara mo-inál.)

Őszi-téli bevásárlása

előtt feltétlenül kérjen árajánlatot, mintákat a REFORMTÓL. Az ország egyik legnagyobb áruháza olcsóságát, megbízhatóságát több száz csendőr vevőnk igazolja.

Csendőrök részére különösen kedvező fizetési feltételek.

Kérje képes árjegyzékünket!

Reform Ruházati Rt.

Budapest, I., Vilmos császár-út 5. szám

Legjobb családapa-pályázatunk eredménye.

A pályázatot a folyó évi 17. számunkban közöltük, beérkezett rá tizenöt pályamunka. A gyermekek jövő sorsáért vívott küzdelem, a szülőknek sokszor hősi lemondása kivétel nélkül mindegyik pályázatból kitűnik, ilyen szempontból a pályázók érdemeiben megkülönböztetéseket tenni alig lehet. Mivel már a pályázat kihirdetésekor kiemeltük, hogy a mai viszonyoknak megfelelő, céltudatos gyermeknevelést kívánjuk jutalmazni, első helyre *Németh Pál I.* tiszthelyettes pályamunkáját soroljuk, mert nemcsak vallja azt a leghelyesebb elvet, hogy a családban mindenféle foglalkozás képviselve legyen, hanem a gyakorlatban is betartotta azt.

Ezzel rá is ütött Németh tiszthelyettes a szeg fejére, mert azon a ponton fogja meg a magyar családok nevelési rendszerét, ahol a leghibásabb: kereskedőnek például csak akkor adják a gyereket, ha a második gimnáziumban legalább hatból megbukott s így végérvényesen bebizonyította, hogy szellemi pályára nem alkalmas. Az ilyen gyerekek aztán olyan szerep jut a családban, mint a selejtruhának nálunk: darabig erre, arra még megfelel, végül elkallódik. Az ilyen selejtgyerekből lett muszájkereskedő élete végéig magával cipeli a latin szekundákat, a család szegénylősen palástoltgatja a vele való kapcsolatot s az csak természetes, hogy az eféle, már gyermekkorában leértékelt ember sem a családban; sem a gazdasági életben, sem sehol a helyét igazán soha meg nem találja. Ha viszont már gyermekkorában céltudatosan arra nevelték volna, hogy belőle pedig kereskedő lesz, mert az éppen olyan tiszteltreméltó és hasznos pályára, mint akármilyen más, nem elkallódott, hanem teljes értékű ember-sors nőhetett volna ki belőle.

Nagyon helyesen teszik tehát pályázatunk nyertese s a hozzá hasonlóan gondolkozó családapák, ha minél többféle foglalkozási ágat vonnak össze a családban. Ezeknek az egészségesen megalapozott családoknak az összességéből alakul majd ki az egészséges társadalmi felfogás, hogy nem az íróasztalnál kezdődik az ember, hanem ott, hogy akármilyen munkakört szab rá a sors, szívesen vállalja és tisztességgel elvégzi.

A nyertes pályamunkát alább közöljük. „Büszkeséggel tölt el, hogy ebben az egykés korszakban hét gyermeket nevelhettem fel. Négy fiút és három leányt. A legnagyobbik 24, legkisebbik 5 esztendő. Igaz, hogy nagy gond a mai világban a gyermekek nevelése, taníttatása és ruházattal való ellátása, de az illetékek okszerű beosztása mellett mégis módot kerestem és találtam arra, hogy gyermekeimet megfelelő alapképzettséggel bocsássam ki az atyai házból az életbe.

1. A legidősebb Pál fiam a 4 elemi iskola elvégzése után a veszprémi piarista gimnáziumban I—IV.-ig, a pápai Bencés gimnáziumban V—VIII. középiskolai tanulmányait elvégezvén, ott az érettségit is letette. Az érettségi után a veszprémi püspöki Hittudományi Főiskolában elvégzett 5 évi teológiát. A folyó évben pappá szentelték és most az ugodi plebánián káplán.

2. A 21 éves Mária Valéria leányom a pápai irgalmas

növérké vezetése alatt álló polgári leányiskolában négy osztályt, a pápai kereskedelmi szaktanfolyamban 2 kereskedelmi végzet, egy évig pedig varrodába járt. Most otthon édesanyjának a háztartásban segídekedik. Főz, mos, a saját és a gyermekek ruháit maga varrja stb.

3. A 19 éves László fiam a pápai fiú polgári iskola I—IV. osztályát elvégezte, azután a kereskedői pályára lépett. Két évig tanonc volt egy pápai fűszer- és csemegeüzletben, most a pápai gróf Eszterházy-üzletben segéd.

4. A 17 éves Zoltán fiam a pápai Bencés gimnáziumban I—V. osztályt elvégzett, onnan a pápai m. kir. állami tanítóképzőbe adtam, most a III. osztályt végzi.

5. A 13 éves Katalin leányom jelenleg a pápai irgalmas nővérek vezetése alatt álló polgári leányiskola III. osztályába jár. Miután ügyes kézimunkás, a IV. polgári iskola elvégzése után a pápai női ipari tanfolyamra szándékozom beírtni, hogy ott négy osztályt elvégezzen. Szándékom az, hogy ha a női ipari szaktanfolyamot elvégezte — ha férjhez nem menne — mint kézimunkatanárnő, vagy mint valamely kézimunka-üzlet tulajdonosa, vagy akár alkalmazottja keresse meg a kenyerét.

6. A 9 éves Ilonka nevű leányom a III. elemi iskolába jár. Szándékom azzal is a négy polgári iskolát elvégeztetni. Ő mindenáron kedves nővér akar lenni. Hogy milyen pályára adom, még nem tudhatom. De bármi legyen is majd az, amellyel úgy őt, mint Katalint is igyekszem házias nevelésben részesíteni, hogy a főzést, mosást, varrást, stb. elsajátítsák, elsősorban tehát házias nővé serdüljenek.

7. Az 5 éves Jenő fiamnak persze a cserkészethez van kedve. Ha a polgári iskolának annakidején lesz cserkészcsapata, elérheti ezt a célját, komoly tervem pedig az, hogy a négy polgári elvégzése után gazdasági szakiskolába adom. Legyen a családban mindenféle foglalkozás képviselve s hadd folytassa a legkisebb fiú az atyja, illetve ősei foglalkozását: a földművelést.

A hét gyermekem közül a fentiek szerint háromnak a nevelését befejeztem. A nagyleány nem fut állás után, mert zsebpenzrevaló helyett hasznosabb otthon a dolgos keze.

A többi gyermekeim sorsa még csak most kezd alakulni. A jó Isten a megmondhatója, terveim náluk is megvalósulnak-e. Alapcélom mindenestre az, hogy gyermekeimnek biztos kenyérkereseti lehetőséget biztosítsak.

Miután vagyonom nincs és nem is volt, gyermekeim neveltetését, iskoláztatását és ruházattal való ellátását csupán havi illetékekből fedeztem és fedezem ma is.

Célom gyermekeim nevelésében az volt és ezután is az lesz, hogy képességeiknek és rátermettségüknek megfelelően a hazának hasznos polgárai legyenek és így polgártársaik előtt köztiszteltetben álljanak.”

Németh Pál I. pápai őrsbeli tiszthelyettes bajtársunknak, akit valóban a jó családapa mintaképének nevezhetünk, kitűzött jutalomdíjunkon felül megszerezzük azt az örömet is, hogy szép családjáról saját költségünkön művészi felvételt és arról nagytitok képet készítettünk neki emlékké.

Adjon Isten sok örömet neki a szép családban, gyermekeinek pedig sok sikert az életben, de hálás szívvel is, hogy szerető szülei iránt való nagy adósságukról soha el ne feledkezzenek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsau. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Cipők Elsőrangú, móltányos árak! Mérték után is!
Lantos István cipész
Budapest, VII., Dob-u. 60. (20 lépésre az Erzsébet-ktl)
Nem gyári, kizárólag kézimunka. Dús választék raktáron.

asztalos üzem;
Konyha, előszoba bátorai olcsó áron részletre.
STYL Budapest, VII., Dohány-utca 29. sz.
(Kamara mo-inál.)

Őszi-téli bevásárlása

előtt feltétlenül kérjen árajánlatot, mintákat a REFORMTÓL. Az ország egyik legnagyobb áruháza olcsóságát, megbízhatóságát több száz csendőr vevőnk igazolja.

Csendőrök részére különösen kedvező fizetési feltételek.

Kérje képes árjegyzékünket!

Reform Ruházati Rt.

Budapest, I., Vilmos császár-út 5. szám